

«Det brenner på Oslo øst»

“Svenske tilstander” i norske medier 2000–2018 – en diskursanalyse

Malin Aastad Enersen

NOR4091 – Masteroppgave i nordisk, lektorprogrammet

Institutt for lingvistiske og nordiske studier

UNIVERSITETET I OSLO

Våren 2019

«Det brenner på Oslo øst»

“Svenske tilstander” i norske medier 2000–2018

– En diskursanalyse

© Malin Aastad Enersen

2019

«Det brenner på Oslo øst»

Malin Aastad Enersen

<http://www.duo.uio.no>

Trykk: Alkopi

Sammendrag

Uttrykket “svenske tilstander” har i løpet av de siste årene blitt tatt mer og mer i bruk i nyhetsartikler i norsk media. Målet med denne studien er å undersøke hvordan stereotypier og språkideologier (re)produseres i mediefremstillinger av språk og sosiale forhold i innvandrertette bydeler. For å nå dette målet undersøker jeg 1) hvordan medias bruk av uttrykket “svenske tilstander” har endret seg i perioden 2000–2018, og hvordan det blir brukt i dag, 2) hvilke kontekster uttrykket “svenske tilstander” opptrer i, 3) hva eller hvem som i media blir koplet til “svenske tilstander”, samt hvilke ord/ordvalg/språk som er valgt for å fremstille det/dem, og 4) på hvilke måter språk er aktualisert i nyhetsartikler med “svenske tilstander”. For å besvare dette som utgjør studiens forskningsspørsmål, har jeg ved hjelp av mediearkivet *Atekst* samlet inn alle norske medieartikler som inneholder “svenske tilstander” og “Oslo” i perioden 2000–2018. Ved å kategorisere og analysere nyhetsartiklene, har studien vist at “svenske tilstander” i løpet av perioden 2000–2018 i størst grad er blitt brukt negativt om tilstander i Sverige og som er uønskede i Norge. Fram til 2009 refererer uttrykket til flere forskjellige forhold og fenomener, mens det etter 2009 skjer en endring der “svenske tilstander” i stadig flere nyhetsartikler blir brukt i en innvandringsrelatert kontekst. Studien viser at uttrykket i løpet av perioden 2009–2015 refererer til tilstander i Sverige som projiseres som uro, kriminalitet og parallellsamfunn som følge av en feilslått integreringspolitikk. Etter 2015 skjer det derimot en markant endring der antall nyhetsartikler med “svenske tilstander” i norsk media stiger kraftig. I tillegg blir “svenske tilstander” nå i flere og flere nyhetsartikler brukt om tilstander som angivelig også finner sted i Norge. Et gjennomgående trekk ved nyhetsartiklene publisert i løpet av tidsperioden mellom 2016–2018, er at “svenske tilstander” i hovedsak opptrer i nyhetsartikler knyttet til bestemte hendelser og debatter i mediene. Ved hjelp av Irvine og Gals (2000) teoretisk-analytiske redskaper *ikonisering, utvisking og gjentatt produksjon av motsetninger*, analyseres nyhetsartikler som utgjør tre debatter i mediene fra 2016–2018. I analysen av disse mediedebattene blir det vist hvordan det blir produsert og bekreftet koplinger mellom innvandrere, kriminalitet og Oslo øst. Studien diskuterer hvordan unge innvandrere blir stereotypisert som unge med manglende skolegang og norskspråkferdigheter, som lite integrerte og med en «iboende» trang til å begå kriminalitet hvis de bor i områder med mange andre innvandrere, det vil si muslimske innvandrere. Studien diskuterer hvordan språk i nyhetsartiklene blir aktualisert gjennom gjentatte produserte og bekreftede motsetninger der lav norskspråklig kompetanse sidestilles med manglende utdanning og kriminalitet. Videre blir det argumentert for at det i det norske samfunnet råder en utbredt oppfatning at ens sosiale verdi blir definert ut fra ens språklige kompetanse i norsk.

Abstract

Over the last few of years, the expression “Swedish conditions” (Norwegian: “svenske tilstander”), has become more and more frequent in Norwegian news articles. The aim of this study is to investigate how stereotypes and language ideologies are (re)produced in media representations of language and social conditions, particularly in urban areas with a dense "immigrant" population. To fulfil the aim of this Master's thesis, I examine 1) how the use of the term “Swedish conditions” in the media has changed from 2000–2018, and how it is used today, 2) in what contexts “Swedish conditions” appear in, 3) what or who is portrayed in relation to “Swedish conditions”, and what language is used in this (re)presentations, and 4) the ways in which language is actualised in this news articles. Methodologically, using the media archive *Atekst*, I have collected all published new articles in the Norwegian media from 2000–2018 including “Swedish conditions” and “Oslo”. By categorizing and analysing the news articles, the study shows that the expression “Swedish conditions” during the period 2000–2018, has largely been used negatively describing conditions in Sweden that are undesirable in Norway. Until 2009, however, what these conditions referred to was diverse. After 2009, a discursive change occurs where “Swedish conditions” in a modest increasing number of news articles, is used in contexts related to immigration. The study shows that during 2009–2015, the expression refers to conditions in Sweden projected as a result of failed integration policy, namely as turmoil, crime and the development of parallel societies. After 2015, however, there is a significant change in the number of news articles on “Swedish conditions” in the Norwegian media. More and more news articles use “Swedish conditions” about conditions that allegedly also take place in Norway. In general, news articles published during 2016–2018 show that “Swedish conditions” mainly occurs in relation to specific events and debates in the media. By using the theoretical-analytical tools *iconization*, *fractal recursivity* and *erasure* developed by Irvine and Gal (2000), news articles that constitute three specific debates in the media from 2016–2018, have been analysed. The analysis shows how links are produced and confirmed between immigrants, crime and Oslo East. This study also discusses how young immigrants become stereotyped as young people with lack of education, integration and Norwegian language skills with a «natural» urge to commit crime if they live in areas with a dense immigrant population, i.e. Muslim immigrants. The study also discusses how stereotypes and language ideologies are (re)produced through fractal recursivity and iconisation where low Norwegian-language competence is juxtaposed with lack of education

and crime. Furthermore, it is argued that in the Norwegian society there is a widespread opinion that one's social value is defined in terms of one's linguistic competence in Norwegian.

Forord

Først må jeg rette en stor takk til senter for Osloforskning ved Institutt for samfunnsforskning ved Universitet i Oslo for tildeling av masterstipend. Å få bekreftelse på at dere hadde tro på prosjektet mitt var en viktig motivasjonsfaktor for at jeg klarte å gjennomføre det som i starten følte uoppnåelig. Tusen takk!

En annen viktig faktor for at prosjektet lot seg gjennomføre er min fantastiske veileder, Bente Ailin Svendsen. Jeg var så heldig og ble kjent med deg da du veiledet meg på bacheloroppgaven min, et samarbeid som gav meg troen tilbake på egne skriveferdigheter og inspirasjon for videre valg av masterretning. Tusen takk for alle oppmuntrende ord, gode tips, råd og lærerike tilbakemeldinger underveis. Jeg er spesielt takknemlig for din gavmildhet og villighet til å dele din kunnskap med meg selv i en travel hverdag med andre forpliktelser. Du er rett og slett en helt som står på for fullt for studentene dine. Det har vært et lyspunkt å komme på kontoret hos deg å bli møtt med din raushet, humor, varme og faglige dybde. Tusen takk for et godt samarbeid!

Jeg vil også benytte anledningen til å takke mine enestående foreldre for all støtte dere har gitt meg hele livet, og særlig i tiden som student. Det er med hånden på hjertet jeg kan si at det er en gave av de sjeldne å få foreldre som stiller så mye opp for barna sine som dere gjør. Dere har en spesiell plass i hjertet mitt på hver deres måte. Kjære pappa og mamma, tusen takk for at dere aldri sier nei når jeg trenger hjelp – jeg er dere evig takknemlig.

Sist, men ikke minst, må jeg takke min kjære Mathias. Livet fikk en ny dimensjon da jeg møtte deg, og din støtte, hjelp og kjærlighet har vært uvurderlig i prosessen med å gjennomføre og ferdigstille dette prosjektet. Takk for at du alltid er der for meg.

Jeg klarte det!

Blindern, juni 2019.

Innholdsfortegnelse

1	Innledning.....	1
1.1	Bakgrunn og mål for oppgaven.....	1
1.2	Aktualisering.....	1
1.3	Forskningsspørsmål og teoretisk og metodisk tilnærming.....	3
1.4	Oppgavens oppbygging.....	4
2	Teori.....	5
2.1	Tidligere forskning.....	5
2.2	Språkideologi og stereotypier.....	6
2.2.1	Språklig differensiering.....	9
2.3	Språk og makt.....	10
2.3.1	Kulturell kapital.....	10
2.3.2	Sosialt maktmiddel.....	12
2.4	Media som studieobjekt.....	13
2.5	Kritisk diskursanalyse.....	15
2.5.1	Utfordringer ved kritisk diskursanalyse.....	16
3	Metode.....	18
3.1	Kvalitativ analyse av kvantitative data.....	18
3.2	Datamateriale.....	19
3.2.1	Atekst Retriever.....	19
3.2.2	Søkeord.....	19
3.2.3	Avgrensninger.....	19
3.2.4	Medier - kildetyper.....	21
3.2.5	Datsett.....	22
3.2.6	Kategoriseringer.....	23
3.2.7	Utfordringer ved datamaterialet.....	25
4	Resultater og analyse.....	26
4.1	Funn – Datsett 1.....	26
4.1.1	“Svenske tilstander” i kontekster ikke relatert til innvandring.....	28
4.1.2	“Svenske tilstander” i kontekster relatert til innvandring før 01.01.2016.....	29
4.1.3	“Svenske tilstander” i kontekster relatert til innvandring etter 01.01.2016.....	31
4.1.4	Usikker.....	32
4.1.5	Oppsummering av hovedfunn i Datsett 1.....	33
4.2	Funn - Datsett 2.....	34
4.2.1	Debatt omkring oppvekstmiljøet i Oslo øst (august 2016).....	34
4.2.2	Debatt om gjenger i Oslo øst (mars 2017).....	37
4.2.3	Steinkasting mot natteravnere i bydel Stovner (slutten av april 2018–slutten av mai 2018) 42	
4.2.4	Oppsummering av hovedfunn i Datsett 2.....	47
5	Diskusjon.....	48
6	Avslutning og veien videre.....	54
	Litteraturliste.....	57
	Vedlegg.....	60
	Oversikt over innhold med forklaringer.....	60
	Vedlegg 1: Primærkilder.....	61
	Vedlegg 2: Tabell 1.....	62
	Vedlegg 3: Figur 1.....	63
	Vedlegg 4: Tabell 2.....	64
	Vedlegg 5: Tabell 3.....	65
	Vedlegg 6: Tabell 4.....	72

Vedlegg 6: Tabell 5	101
Vedlegg 7: Figur 2	102
Vedlegg 8: Tabell 6	103

«Oslo øst er en nasjonal slagmark i innvandringsdebatten, lakmustesten på om det flerkulturelle Norge kan lykkes. Fremstillingen av disse områdene er derfor av avgjørende betydning både for dem som mener integreringen feiler, og for dem som mener det tross alt går bra»

– *Andreas Slettholm, kommentar i Aftenposten 14. mars 2017*

1 Innledning

1.1 Bakgrunn og mål for oppgaven

I løpet av de siste årene har uttrykket “svenske tilstander” blitt mer og mer tatt i bruk i norsk media, og spesielt i nyhetsmediene. Denne studien viser at bruken av uttrykket de siste årene har blitt knyttet til innvandring, og da særlig bydeler i Oslo med en befolkning bestående av en høy andel innvandrere. Formålet med denne studien er å belyse hvordan mediernes bruk av uttrykket “svenske tilstander” har endret seg over tid og hvordan uttrykket blir brukt i dag, i hvilke kontekster “svenske tilstander” opptrer i, hva eller hvem som i media blir koplet til “svenske tilstander” og hvordan det/dem blir fremstilt, og i hvilken grad og på hvilke måter språk er aktualisert i disse nyhetsartiklene. For å møte noen av våre tids store samfunnsutfordringer når det gjelder integrering som følge av migrasjon (Meld. St. 25; EU Horizon 2020¹) og i en tid med økende polarisering og populisme, kan det være fruktbart å analysere en av de viktigste kildene i samfunnet til informasjon, diskusjon og debatt, nemlig media, og hvordan stereotyper og språkideologier (re)produseres i mediefremstillinger av språk og sosiale forhold i innvandrerfremtette bydeler. Media kan på mange måter være et vindu inn til den brede befolkningens holdninger til samfunnsrelaterte spørsmål. Målet med studien er ikke å «bevise» at språklige stereotyper eksisterer, det er det allerede et bredt teoretisk og empirisk grunnlag fra sosiolingvistisk forskning for å hevde (se Stroud 2004; Androutsopoulos 2010; Milani 2010; Svendsen 2014; Ims, 2014), men å forsøke og belyse hvordan de blir til og formes over tid ved hjelp av media, og hvilke implikasjoner dette kan ha for språklige differensieringsprosesser i det norske samfunnet.

1.2 Aktualisering

¹ Horizon 2020: Societal challenge 6: Europe in a changing world – inclusive, innovative and reflective societies: <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetailDoc&id=27192&no=>

Hvert år foretar Språkrådet en kåring av årets nyord, og i 2017 kom “svenske tilstander” på sjetteplass i kåringen:

Man kan ikke ha unngått å høre frasen *svenske tilstander* i løpet av 2017. *Svenske tilstander* har først og fremst blitt brukt av innvandringskritiske stemmer som et retorisk virkemiddel i debatten om innvandringspolitikk her hjemme. Samtidig ser man at andre parter i debatten har forsøkt å fylle begrepet med annet innhold som viser til positive sider ved samfunnet i vårt naboland, f.eks. svensk musikk og svensk økonomi (Språkrådet, 2017.)

Innvandringsdebatten har preget norsk offentlighet i lang tid, og særlig i tiden etter år 2000 (Lavik, Moe & Gripsrud, 2017). Den økte flyktningestrømmen fra Midtøsten som følge av utbruddet av borgerkrigen i Syria under den arabiske våren i 2013 førte med seg en økning i offentlige debatter omkring innvandring og integrering, så vel som i antall flyktninger i Norge og resten av Europa (Hoffmann & Moe, 2017). Debatter om innvandring engasjerer fordi det tar opp det som av mange oppleves som viktige samfunnsproblemer, samtidig som det også kan være et splittende tema fordi mange har ulike oppfatninger og meninger knyttet til innvandring. En årsak til at innvandringsdebatten kan ha et splittende aspekt er at vi kan være «uhensiktsmessig etnosentriske», det vil si at «[...] vi vurderer andre samfunn og kulturer ut fra vår egen kultur, og dermed at vi ikke alltid forstår godt nok hvordan verden oppfattes av andre» (Kunnskapsdepartementet, 2017). I 2018 bestod ca. 14 prosent av den norske befolkningen av innvandrere, der polakker utgjør den største gruppen (Statistisk sentralbyrå [SSB], 2018a). Rapporten *Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2017* fra Senter for studier av Holocaust og livssynsminoriteter viser at fordommer mot minoriteter fortsatt eksisterer, og viser til undersøkelser der det kommer frem at «[...] negative stereotypier om muslimer er utbredt i det norske samfunnet» (Hoffmann & Moe, 2017, s. 7). Forskning viser også at innvandrere opplever diskriminering på de fleste samfunnsområder (Midtbøen & Lidén, 2015, s. 7-8). Blant annet gjelder det i arbeidslivet der undersøkelser viser at de med synlig “etnisk minoritetsbakgrunn”, som oftest knyttet til navn, har mindre sannsynlighet for å bli innkalt til jobbintervju sammenlignet med dem uten en slik «synlig» bakgrunn (Bjørnset, Rogstad & Braanen Sterri, 2018). Undersøkelser viser også at hvis det forekommer diskriminering mot muslimer eller rom, så er det betydelig mindre vilje blant befolkningen til å gripe inn enn hvis andre grupper ble diskriminert på lik måte (Tyldum, 2019, s. 8). Dog viser undersøkelser at befolkningen i Norge stort sett er positive til innvandrere, og at positive holdninger over tid har blitt mer vanlig enn negative (Strøm, 2019). Det er flere studier som viser at media er den viktigste kilden til informasjon om sentrale temaer som angår innvandringsrelaterte forhold

(Michaelsen, Krasnik, Nielsen, Norredam & Torres, 2004), og det er flere studier som understreker medias rolle i (re)produksjon av språklige og sosiale stereotypier om ungdommers måte å snakke norsk på i flerspråklige bymiljøer (f. eks. Svendsen 2014; Ims 2014). Med alt tatt i betraktning er det derfor plausibelt å hevde at media er et viktig studieobjekt å rette søkelyset mot. Med tanke på medias definisjonsmakt og opinionspåvirking (Gripsrud, 2015) er det viktig å være kritisk til hva media velger å skrive om, hvilke ord og uttrykksmåter de velger for ulike temaer, og hvordan det presenteres for leserne.

1.3 Forsknings spørsmål og teoretisk og metodisk tilnærming

Målet for studien er å belyse hvordan språklige stereotypier blir til og formes over tid, og hvilke implikasjoner dette kan ha for språklige differensieringsprosesser i det norske samfunnet. For å undersøke dette har jeg utformet og undersøkt disse forsknings spørsmålene:

- 1) Hvordan har medias bruk av uttrykket “svenske tilstander” endret seg i perioden 2000–2018, og hvordan blir det brukt i dag?
- 2) Hvilke kontekster opptrer uttrykket “svenske tilstander” i?
- 3) Hva eller hvem blir i media koplet til “svenske tilstander”, og hvilke ord/ordvalg/språk er valgt for å fremstille det/dem?
- 4) På hvilke måter er språk aktualisert i nyhetsartikler med “svenske tilstander”?

For å besvare forsknings spørsmålene har jeg teoretisk valgt en kritisk sosiolingvistisk tilnærming etter Blommaert (2005, s. 62) der jeg ser språkideologi som et kollektivt fenomen og undersøker hvordan «[...] such very deep cognitive patterns end up in peoples heads, and end up there as collective phenomena». For å gjennomføre studien i lys av dette har jeg som teoretisk rammeverk valgt å bruke Irvine og Gals (2000) teoretiske grunnlag og analytiske redskaper for å avdekke språkideologier og språklig differensieringsprosesser. Ved hjelp av dette rammeverket gjennomfører jeg en kritisk diskursanalyse av de innsamlede dataene der målet er å forsøke å avdekke hvordan media bidrar til å (re)produsere språkideologier i det norske samfunnet. Studien min bygger på tidligere forskning med bakgrunn i det samme teoretiske rammeverket (f. eks. Androutsopoulos 2010; Ims 2014; Milani 2010; Svendsen 2014). Data materialet oppgaven baserer seg på er innsamlede nyhetsartikler fra tekstarkivet *Atekst*, et tekstarkiv som består av nordiske medieartikler². Jeg har samlet inn alle publiserte nyhetsar-

² <https://www.retriever.no/product/mediemarkiv/>

tikler som inneholder både den eksakte frasen “svenske tilstander” og “Oslo” fra alle papiraviser og webaviser utgitt og publisert i årene 2000–2018 i Norge (for begrunnelse for søkekriterier, se kapittel 3.2.2 og 3.2.3). Videre har jeg delt nyhetsartiklene inn i to datasett, et diakront og et synkront, som til sammen danner grunnlaget for den videre analysen. Jeg har valgt å rette fokuset mot nyhetsartikler som tilfeldig nevner språk der det er noe annet som er hovedtemaet (jf. Androutsopoulos 2010, se kapittel 2.4) – i mitt tilfelle “svenske tilstander”.

1.4 Oppgavens oppbygging

Sammen med innledningskapittelet er oppgaven inndelt i seks kapitler. I kapittel 2 presenteres det teoretiske rammeverket jeg har valgt å ta utgangspunkt i for studien, samt tidligere forskning på temaet. Kapittel 3 tar for seg de metodiske grepene jeg har gjort for å analysere datamaterialet, samt en grundig redegjørelse for og beskrivelse av innsamlingen av datamaterialet. Kapittel 4 utgjør oppgavens analysekapittel der jeg først legger fram resultatene fra datainnsamlingen, før funnene analyseres i lys av forskningsspørsmålene og den metodiske tilnærmingen. Årsaken til at jeg har valgt å dele det inn på denne måten er at de analytiske redskapene jeg skal benytte meg av også er en del av det teoretiske rammeverket som oppgaven bygger på (se kapittel 2 og 3). I kapittel 5 følger diskusjon av hovedfunnene fra kapittel 4 i lys av den teoretiske bakgrunnen presentert i kapittel 2. Kapittel 6 utgjør oppgavens oppsummering og avslutning med konklusjon og implikasjoner for veien videre for fremtidig forskning på temaet.

2 Teori

I dette kapittelet presenteres først tidligere forskning på temaet. Deretter redegjøres det for de teoretiske tilnærmingene som er lagt til grunn for å besvare forskningsspørsmålene. Sentralt står Irvine og Gals (2000) teoretiske rammeverk om språkideologi og språklig differensiering, men det vil også legges vekt på Bourdieus (1977) og Blakars (1973) teorier om språk som makt, det vil si språk som kulturell kapital og som sosialt maktmiddel. Det redegjøres dessuten også for den rollen som media spiller med tanke på påvirkning i samfunnet i kraft av å være institusjoner med definisjonsmakt og autoritet (f. eks. Gripsrud, 2015; Kelly-Holmes & Milani, 2013). Til sist følger en diskusjon om kritisk diskursanalyse som analysemetode.

2.1 Tidligere forskning

Denne studien tar utgangspunkt i tidligere forskning som er gjort på temaer som språk og språklige uttrykk i media. Det vil si studier som tar sikte på å undersøke hvordan språk blir omtalt i media, og hvordan eventuelle språklige og sosiale stereotyper og ideologier (re)produseres. For å avdekke eventuelle stereotypiseringer og ideologiseringer har Irvine og Gals (2000) teoretiske rammeverk blitt et nyttig verktøy for forskere fra ulike hold. Forskning om språkideologier går ofte på tvers av flere forskningsfelt, og har sine røtter i sosialantropologi. Årsaken til at språkideologier har fanget interessen til forskere tilhørende ulike forskningstradisjoner og fagdisipliner, er at språkideologi handler om at språk er mer enn bare språk i seg selv, språkideologier

[...] envision and enact ties of language to identity, to aesthetics, to morality, and to epistemology. Through such linkages, they underpin not only linguistic form and use, but also the very notion of the person and the social group, as well as fundamental social institutions as religious ritual, child socialization, gender relations, the nation-states, schooling, and law (Woolard, 1998, s. 3.)

Antropologene Judith Irvine og Susan Gal beskriver i artikkelen «Language ideology and linguistic differentiation» (Irvine & Gal 2000) et teoretisk rammeverk for å kunne avdekke språkideologier. I både internasjonal og nasjonal sosiolingvistisk forskning har dette rammeverket blitt tatt i bruk av flere forskere for å forsøke og å avdekke språkideologier ved å se på hvordan språk og språkbruk beskrives og omtales i media (f. eks. Stroud 2004; Blackledge 2005; Horner 2007; Milani 2010; Androutsopoulos 2010; Svendsen 2014; Ims 2014). Blant annet fant Androutsopoulos (2010) i en studie av tre mediehendelser i tysk presse at mediediskurser er en nøkkelfaktor i ideologiseringen av tyske “ethnolects” (etnolekter). I Milanis

(2010) studie av en mediedebatt i svensk presse i 2006 er målet å beskrive de underliggende ideologiske aspektene i omtalen av nye språklige varieteter i det svenske språket eksemplifisert ved samlebetegnelsen “blattesvenska”. Blant annet vises det til hvordan «blattesvenska» blir fremstilt og koplet til språkbrukere på en slik måte at de som angivelig snakker “blattesvenska” projiseres som sjåvinistiske og sexistiske unge menn. Milani (2010) konkluderer med at fremstillinger av nye varieteter av svensk er nært knyttet til dypere samfunnsrelaterte spørsmål som for eksempel bekymringer omkring økt innvandring og kulturelt mangfold. Denne tolkningen blir blant annet manifestert i stereotypier koplet til unge, mannlige innvandrere. I Svendsens (2014) studie av debatten om “kebabnorsk” i norsk media i 2009 ble det vist hvordan språkideologier blir synlige i media som manifestasjoner gjennom stereotypier der unge menn med innvandrerbakgrunn tilskrives felles egenskaper og verdier. Eksempelvis vises det til hvordan det i debatten blir konstruert en kopling mellom det å snakke “kebabnorsk” og det å være arbeidsledig. Ims’ (2014) studie viser gjennom en diskursanalyse av det TV-sendte programmet «Alle snakker norsk» fra januar 2010 hvordan TV-deltakernes vurdering av egen språkbruk er med på å legitimere allerede eksisterende og etablerte ideologier. Disse vurderingene gjøres langs med tradisjonelle dimensjoner som rural–urban, standard–dialekt og høystatus–lavstatus. I tillegg viser Ims (2014) hvordan medias fremstillinger bidrar til å reprodusere ideologiske forståelsesmåter.

2.2 Språkideologi og stereotypier

Ifølge Woolard (1998, s. 3) er språkideologi representasjoner som konstruerer, implisitt eller eksplisitt, bånd mellom språk og mennesker i en sosial verden. Som nevnt ovenfor kan ideologier i vid forstand, sett i lys av Blommaert (2005, s. 62), ses på som prosesser der dyptgripende kognitive mønstre inntar folks mentalitet, og til slutt ender opp som kollektive fenomen. Det vil si å skifte fokus fra ideologi som kognitive skjema (Van Dijk, 1991) til å studere de sosiale mekanismene som ligger bak språkideologi. For å kunne foreta et slikt skifte, må fokuset rettes mot det å studere hvilke ideer og overbevisninger om språklig praksis som blir produsert og reprodusert i ulike aktiviteter gjennom bestemte rammer og forhold (Johnson & Milani, 2010, s. 4). I tråd med dette legger Irvine og Gal (2000) vekt på hvordan språkideologier kan vise til hvilken sosial posisjon ulike grupper av mennesker har i samfunnet, og hvordan språklige varieteter blir sett på som refleksjoner og uttrykk for mer omfattende kulturelle forestillinger av mennesker og aktiviteter. Et slikt syn på språk og ideologier videreføres av Androutsopoulos (2010, s. 182) som ser språkideologi som ideologisering, noe som refererer

til prosesser der gitte måter å snakke på blir sosialt gjenkjent, klassifisert, evaluert og debattert i en sosial kontekst. Språkideologi og språklig differensiering handler også om konstruksjoner av forestilte fellesskap (Irvine & Gal, 2000, s. 76). I prosesser der gitte måter å snakke på blir sosialt gjenkjent og evaluert, blir de på samme tid knyttet til spesifikke grupper av mennesker i samfunnet. Ingen sosiale grupper er naturgitte størrelser, og de kan først eksistere når noen snakker om dem (Winther Jørgensen & Phillips, 1999). Et viktig aspekt ved slike konstruksjoner av sosiale grupper er at hvis de skal kunne eksistere må de også ha noe ved seg som gjør at de skiller seg fra andre. På denne måten er det nødvendig å sammenligne og sette sosiale grupper av mennesker opp mot hverandre. Denne motsetningen blir ofte forklart og forestilt som homogene størrelser (Irvine & Gal, 2000, s. 39). Følgelig er som oftest både sosial og språklig variasjon visket ut, og der sosiale og språklige trekk eller egenskaper fremstilles som «rene» størrelser. Språk fremstilles for eksempel ofte som enhetlige og «rene» størrelser (Svendsen, 2014). Når en gruppe mennesker for eksempel tilskrives egenskaper basert på at de snakker “dårlig” eller “gebrokkent” norsk, er det basert på oppfattelsen om at de som de sammenlignes med snakker “rent” eller “bra” norsk. Fordi vi ved å fokusere på språklige forskjeller også retter oppmerksomhet mot aspekter ved identitetsdannelse, og som igjen er avhengig av å definere selvet mot forestilte Andre, kan språkideologi ses i sammenheng med identitetsskapende prosesser (Irvine & Gal, 2000, s. 39). I lys av dette er gruppene som blir satt opp som motsetninger til andre grupper av mennesker, også i like stor grad konstruerte fellesskap. I slike identitetsskapende prosesser blir det i tillegg ofte referert til bestemte steder, eller mer romlige steder, som avgjørende aspekter i slike identifiseringsprosesser (Blommaert, 2005, s. 222). Blommaert (2005) viser til hvordan tilhørighet til steder og disse stedenes verdi, også overføres til verdivurderinger av måter å snakke på. Blant annet viser han til et eksempel der belgiere heller etterstreber amerikansk-engelsk aksent enn nigeriansk-engelsk aksent. I møte med en amerikaner vil belgieren, ifølge Blommaert (op. cit.), vurdere sin egen engelsk som “dårlig”, men i et møte med en nigerianer vil belgieren også vurdere nigerianerens engelsk som “dårlig” – på tross av at den formen for engelsk er like mye en språklig variasjon som stammer fra britisk-engelsk som amerikansk-engelsk. Med dette viser han at tilhørighet til steder definerer personer, både gjennom ens egne øyne, men også gjennom andres. Som Bhabha (1983) poengterer blir mennesker alltid plassert i uproporsjonale motsetninger til hverandre, og denne type motsetninger, som for eksempel gjennom projiseringer av ulike måter å snakke på og snakke om språk på kan være «[...] sentrale nøkler inn til våre *stereotype* oppfatninger om språk og til maktreelasjoner» (Svendsen, 2014, s. 34).

Språklige stereotypier kan være eksempler på sosialt konstruerte bånd mellom språk og mennesker, og de kan derfor være eksempler på manifestasjoner av språkideologier. Det fremholdes av Svendsen (2014) som hevder at «språkideologier er som språklige stereotypier manifestert i eksplisitt språkbruk og i tale om språk, så vel som i implisitt tale, altså i det som sies ”mellom linjene”» (s. 38). På tross av at stereotypier er utbredt, eksisterer det ingen klar konsensus om hva stereotypier egentlig er (Spencer-Oatey & Franklin, 2009, s. 139). Penningtons (1986) definisjon tar for seg det generaliserende elementet ved stereotypier, og de beskrives som grovt generaliserte antagelser om grupper av mennesker som vanligvis også i stor grad er upresise. Likevel hevder Pennington at « [...]they may contain a grain of truth» (s. 90). Mackie (1973) retter derimot definisjonen av stereotypier mot folkelige oppfatninger omkring særegenheter, og som det eksisterer en bred oppslutning om at karakteriserer sosiale grupper, noe som videreføres av Schneider (2004) som definerer stereotypier etter egenskaper assosiert med bestemte grupper av mennesker. Bhabha (1983, s. 18) ser stereotypier som et ambivalent uttrykk for kunnskap og makt knyttet til deterministiske måter å oppfatte forholdet mellom diskurser og politikk. Men for å kunne se det på denne måten hevder han at det kreves både teoretisk og politisk oppmerksomhet, blant annet for å utfordre dogmatiske og moralistiske synspunkter på betydningen av undertrykkelse og diskriminering. Det som likevel er felles for disse definisjonene er at stereotypier alltid referer til grupper av mennesker – og ikke alene til enkeltindivider. Felles er også oppfatningen om at de er knyttet til egenskaper og/eller særegenheter ved de bestemte gruppene. I tillegg er et viktig element ved stereotypier at de er fenomener som hele tiden er i endring, og de kan derfor ikke anses som uforanderlige (Spencer-Oatey & Franklin, 2009, s. 141). Som Bhabha (1983, s. 18) fremholder kan ikke stereotypier og deres betydning eksistere uten at de kontinuerlig gjentas for å bli bekreftet.

I studier av språkideologier er det ikke bare selve konstruksjonen av fenomenet, men også hvilke konsekvenser slike prosesser har for samfunnet, og ikke minst språklig sett, som har fokus (Irvine & Gal, 2000, s. 36). Ims (2014) fremhever stereotypier som «[...] sentrale aspekter ved fordommer og diskriminering, og ei rekke undersøkelser på feltet har vist at folk har lett for å karakterisere større grupper på grunnlag av noen ganske få felles kjennetegn» (s. 45). Språklige stereotypier er «verdiforankret, i den forstand at de er koplet til vurdering, verditilskrivning og distinksjonsarbeid» (Svendsen, 2014, s. 24), og kan på samme tid være både negative og positive – med andre ord kan de bidra til en konkurrerende verditilskrivning (Agha, 2007). Selv om stereotypier kan ha positive assosiasjoner, som for eksempel den brede oppfatningen om at mennesker med afrikansk opprinnelse har bedre atletiske forutsetninger for løping enn europeere, er stereotypier likevel nært forbundet med fordommer og negative

assosiasjoner knyttet til grupper av mennesker (Spencer-Oatey & Franklin, 2009, s. 141). På den måten har stereotypier og fordommer noe til felles. Fordommer er både et kognitivt og et sosialt fenomen (Van Dijk, 1987), men de er på samme måte som stereotypier ikke bare et uttrykk for én persons tanker og følelser omkring grupper av mennesker, men en delt oppfatning av en bestemt sosial representasjon av grupper. Disse er fastholdt sosialt ved å bli bearbeidet og aktivert gjennom sosialiseringprosesser basert på interaksjon og kommunikasjon (Van Dijk, 1987, s. 13). Selv om fordommer blir konstruert og bekreftet gjennom språk finnes det ikke ett spesielt språk som er fordomsfullt i seg selv, men derimot fordomsfull bruk av språk som varierer etter hvilke kontekster språk opptrer i (Wodak & Matouschek, 2013, s. 403). Stereotypier kan i mange tilfeller bære med seg et essensialistisk aspekt der grupper av mennesker anses som enhetlige eller homogene (Spencer-Oatey & Franklin, 2009, s. 143). Med andre ord kan språkideologier manifestert gjennom stereotypier føre til at individuelle trekk ved mennesker reduseres, og at gruppen de blir konstruert til å tilhøre, får definere dem.

2.2.1 Språklig differensiering

Differensieringsprosesser går ut på å skape skiller og/eller forskjeller språklig og/eller sosialt. For å avdekke konstruksjoner av språkideologier har Irvine og Gal (2000, s. 37) konkretisert tre semiotiske differensieringsprosesser i samfunnet knyttet til språklig variasjon. De hevder at det er avgjørende at de tre ideologisk og sosialt konstruerte prosessene er tilstede ved språklig differensiering. De tre prosessene handler om hvordan mennesker konstruerer koplinger mellom språklige varieteter og sosiale fenomener, og de tre ulike semiotiske prosessene de beskriver er ikonisering (*iconization*), gjentatt produksjon av motsetninger (*fractal recursivity*) og utvisking (*erasure*) (Irvine & Gal, 2000, s. 36-37, norsk oversettelse av Svendsen 2014). *Ikonisering* er en prosess som kopler språklige varieteter og/eller uttrykksformer sammen med det sosiale bildet av gruppen mennesker de forbindes med. Det vil si at ikonisering går ut på å konstruere en ideologisk representasjon av en gruppe mennesker ved å anse dem som én homogen gruppe med bestemte egenskaper som «naturlig» tilfaller dem på bakgrunn av bestemte måter å snakke på (Irvine & Gal, 2000, s. 37). Eksempler på konstruksjoner av slike ikoniske bånd er hvordan det i media projiseres en ikonisk sammenheng mellom det å være en ung mann med innvandrerbakgrunn, arbeidsledighet og “kebabnorsk” (Svendsen, 2014, se ovenfor) og at det å snakke “blattesvenska” i en mediehendelse i svensk presse blir koplet til sjåvinistiske og sexistiske unge menn med innvandrerbakgrunn (jf. Milani 2010).

Gjentatt produksjon av motsetninger er en prosess der det konstrueres motsetninger som settes opp mot hverandre på ett nivå, for deretter og overføres til et annet nivå (Irvine & Gal, 2000, s. 38). Det vil si at motsetninger som produseres for eksempel på et sosialt nivå settes opp mot motsetninger som samtidig konstrueres på et annet nivå, for eksempel språklig. Eksempelvis kan slike motsetninger illustreres ved at «innvandrerungdom» anses som en motsetning til “etnisk norsk” ungdom, og at det overføres til et språklig nivå ved at for eksempel “kebabnorsk” blir sett på som en motsetning til “standard” norsk (Svendsen, 2014). Den siste prosessen, *utvisking*, beskriver Irvine og Gal (2000, s. 38) som en prosess der sosiolingvistiske fenomener forenkles ved å redusere grupper av mennesker eller handlinger ved å usynliggjøre sosial og/eller språklige variasjon. Et viktig aspekt ved utvisking er derfor at fakta og motstridende informasjon som ikke «passer med» den ideologiske oppfatningen som konstrueres, enten avvises eller ikke nevnes i det hele tatt. Essensielt ved utvisingsprosessen er hvorledes grupper av mennesker blir konstruert som homogene, det vil si at man ser bort fra indre motsetninger og variasjoner innad i gruppa (Irvine & Gal, 2000, s. 38). Dette bekrefte for eksempel av Androutsopoulos (2010) der utvisking er illustrert ved hvordan tyske “ethnolects” blir konstruert som en enhetlig størrelse og at andre registre som disse ungdommene kan inneha, blir redusert eller sett bort fra for å tegne et bilde av “German” som et homogent språk og som projiseres som en motsetning til nye språklige varieteter brukt av innvandrere. Videre understreker Androutsopoulos (2010) at metaspråk om lingvistiske varieteter vil alltid innebære en eller annen grad av utvisking. Og i verste fall kan en bekymringsfull konsekvens av utvisking være som Kelly-Holmes og Milani (2013, s. 11) uttrykker det «[...] erasure can also be interpreted as simplifications by rendering certain voices inaudible – in other words, certain stories are not told» .

2.3 Språk og makt

2.3.1 Kulturell kapital

Ifølge Bourdieu (1977, s. 646) er språk en praksis som er [...] made for saying, i.e for use in strategies which are invested with all possible functions and not only communications functions. It is made *to be spoken appropriately*». Med andre ord har ikke språk bare har en kommunikativ funksjon, det er en aktivitet som er til for å kunne brukes på ulike måter. Samtidig mener Bourdieu (1977, s. 647) at språklig kompetanse er uløselig knyttet til en kompetanse om å bruke språk på riktig måte i gitte situasjoner. Språklig kompetanse, som alle andre for-

mer for kulturell kompetanse, fungerer ifølge Bourdieu (1977, s. 651) som kapital i forbindelse med et *bestemt* marked. Det vil si at det å beherske bestemte måter å bruke språket på kan fungere som en form for kapital på ulike lingvistiske marked. Bourdieu (1977, s. 652) hevder at språk som kulturell kapital representerer en utvidet definisjon av begrepet språklig kompetanse som innebærer at et språk har samme verdi som den verdien de som snakker språket har. Med det mener han at språkernes verdi bestemmes av hvilken makt og autoritet de med den språklige kompetansen i et språk har i økonomiske og kulturelle maktforhold. Innenfor bestemte markeder vil det derfor være språk som har større verdi enn andre, og når ett bestemt språk dominerer et marked vil det bli brukt som en slags målestokk for verdien til andre uttrykksmåter og kompetanser i det samme markedet (Bourdieu, 1977, s. 652). Samtidig forutsetter det at de som innehar den språklige kompetansen i det dominerende språket klarer å pålegge det som det eneste legitime språket på det bestemte lingvistiske markedet:

In other words, the dominant competences functions as a legitimate capital securing a profit of distinctiveness in its relationship with other competences [...] only insofar as the groups who possess it are capable of imposing it as the sole legitimate competence on the linguistic markets (Bourdieu, 1977, s. 654.)

For å få tilgang til de forskjellige markedene må man ha visse kvalifikasjoner (Bourdieu, 1977, s. 658). Derfor må man ha en viss språklig kompetanse i det dominerende språket på det bestemte markedet man ønsker å få tilgang til for at det skal kunne omsettes til språklig kapital som deretter vil gi deg tilgang. I lys av det kan man si at ifølge Bourdieu (1977) kan språk som kulturell kapital bestemme hvem som inkluderes, og hvem som ekskluderes, i et samfunn. Med et eksempel viser han hvordan språk ikke bare er ytringer, men er knyttet til “the whole social person” (Bourdieu, 1977, s. 653). “The dominant class” (Bourdieu, 1977, s. 653), eller eliten om man vil, er de som besitter språklig kompetanse i det språket som dominerer markedet, og det innebærer at de kan bruke språket feil med vilje eller uhell uten at det endrer deres sosiale verdi. De som ikke besitter den samme språklige kompetansen, de dominererte, kan ikke gjøre det samme uten at det endrer deres sosiale verdi. På denne måten er språk et verktøy til makt. Det er fordi når et språk dominerer et marked vil også de som innehar den rette språklig kompetanse ha makt over de som ikke innehar den samme språklige kompetansen. Ergo besitter eliten en større andel kulturell kapital og derav større andel makt:

Language is not only an instrument of communication or even of knowledge, but also an instrument of power. A person speaks not only to be understood but also to be believed, obeyed, respected, distinguished (Bourdieu, 1977, s. 648.)

2.3.2 Sosialt maktmiddel

Språk brukes i sosial samhandlingen mellom mennesker. I tråd med Bourdieus (1977) teorier om at språk er koplet til menneskets hele sosiale vesen, trekker Blakar (1973) uunngåelige forbindelser mellom språk og språkbrukeren. Ifølge Blakar (2006) er språk «[...] eit mektig sosialt maktmiddel» (s. 61) i form av at språkbruk handler om en konstant rekke av valg, implisitte som eksplisitte. Hver gang vi skal si eller skrive noe må vi velge mellom en rekke ulike alternative måter å uttrykke det vi skal formidle (Blakar, 2006, s. 49). Derfor har Blakar (2006) fokus på maktforholdet mellom avsender og mottaker i språklig kommunikasjon, og hvordan denne samhandlingen griper i hverandre i produksjonen av språk:

Det vert derfor naturleg å prøve å forstå språkets og språkbrukarens strukturerande og skapande funksjon. I ein slik analyse er *maktomgrepet* nærliggande å gripe til. For det er innlysande at det å kunne strukturere og påverke *andre* si oppleving av «noko» – enten det skjer gjennom språkbruk eller på andre vis – er uttrykk for (sosial) makt i relasjon til den/dei andre (s. 48.)

I kommunikasjon anser Blakar (2006, s. 131) *avsendaren som aktivt skapande*. Med andre ord som en aktiv deltaker «[...] i forhold til det (1) ”noko” som han snakkar om, i forhold til (2) språket eller mediet, i forhold til (3) seg sjølv [...] og i forhold til den sosiale situasjonen som kommunikasjonshandlinga foregår innanfor» (s. 131). Nærmere forklart gir Blakar (2006) en redegjørelse der han gir uttrykk for et syn på språk som et grunnleggende aspekt ved vår sosiale realitet. Det vil si at det er gjennom språket vi forstår og skaper mening om verden rundt oss. Et viktig element i dette er at det er gjennom vår forståelse av verden at vi samtidig skaper vår egen identitet og forstår oss selv (Blakar, 2006, s. 134). Nesten automatisk følger det fra et språksyn som dette to aspekter; for det første er det stor makt i å kontrollere språket, og for det andre utøver alle avsendere betydelig makt overfor mottakerne fordi han eller hun hele tiden gjør valg av ord, eksplisitt eller implisitt, som formidler en bestemt forståelse av hendelsene de søker å formidle (Blakar, 2006, s. 134). Som eksempel viser Blakar (2006) spesifikt til journalister og avisspråk, og understreker sitt syn på at de innehar stor makt overfor leserne ved å kunne bestemme hvilke ord som skal brukes i omtale av bestemte hendelser. Med andre ord er språk et sosialt maktmiddel fordi språk produseres i sosiale sammenhenger der avsenderen står i et maktforhold overfor mottakeren fordi han eller hun hele tiden gjør valg som kan være med på å legge føringer for hvordan mottakeren, men også en selv, opplever og oppfatter verden omkring seg.

2.4 Media som studieobjekt

I studier av språkideologier og språklig differensiering er media et svært interessant studieobjekt. Blant annet er pressen av avgjørende betydning for demokratiet i form av rollen som overvåker og kritiker av statsmaktene (Lavik et al., 2017, s. 559). I Meld. St. nr. 25 står det at «de redaksjonelle massemediene er fremdeles et av de viktigste elementene i infrastrukturen for det offentlige rom og for den demokratiske samtalen» (Kunnskapsdepartementet, 2017). Som institusjoner med definisjonsmakt og status kan mediene være med på å reproducere, men også produsere bestemte forestillinger av verden i et samfunn, som for eksempel ulike måter å snakke på i form av språklige stereotyper (Kelly-Holmes & Milani, 2013). Det fremholdes av Ims (2014) som hevder at mediene «[...] viser rett og slett fram måter å forstå verden på som vi på en eller annen måte må forholde oss til» (s. 13). Selv om det ikke er uten betydning for samfunnet hva eller hvordan media velger å fremstille nyheter for leserne, er det likevel viktig å understreke at man som leser av medietekster ikke lar seg “passivt” påvirke av det man konsumerer (Gripsrud, 2015, s. 70). I massemediekommunikasjonssammenheng er de fleste “budskap” flertydige, og det som derfor er med på å påvirke hvordan man som leser oppfatter og forstår innholdet er ens egen forforståelse av ulike fenomener (Gripsrud, 2015). Medias rolle som påvirker er i så måte først og fremst i form av deres rolle som aktører med mulighet til å bekrefte og reproducere eksisterende holdninger og meninger i samfunnet (Gripsrud, 2015, s. 48), og i forlengelse av det lesernes forforståelser av temaer som presenteres. Medienes fremstillinger av språklige varieteter kan i lys av dette fortelle oss noe om hvilke forståelser av språkideologier som er formende for hvordan språkholdningsklimaet er i Norge i dag (Ims, 2014, s. 6). Gripsrud (2015, s. 26) understreker at medienes fremstillinger av ulike grupper i befolkningen i så måte kan gi en pekepinn mot hvordan de samme gruppene oppfattes øvrig i samfunnet. Som nevnt i innledningen etablerte de fleste norske medier nettaviser omkring år 2000 som en følge av at internett ble utviklet i retning av mer deltakerdrevne nettjenester, og de fleste norske husholdninger fikk internettilgang (jf. Lavik et al., 2017). Denne digitale utviklingen har også ført til en endring der forholdet mellom eksperter og vanlige folk, spesielt mellom journalister og publikum, har endret seg i retning av at flere aktører nå har lettere tilgang til å kunne produsere innhold som kan bli distribuert til både et stort som til et mindre publikum (Kelly-Holmes & Milani, 2013, s. 2).

Blant tidligere sosiolingvistisk forskning av språkideologier i media har en stor del av studiene konsentrert seg rundt én eller flere bestemte mediehendelser der språk har vært hovedtemaet. Androutopoulos (2010) etterspør følgelig mer forskning på språkideologier i me-

diehendelser der språk ikke er hovedtema, men derimot noe som nevnes tilfeldig i det han beskriver som *incidental metalinguistics discourse* «[...] it is striking just how much ideological work is beeing done [...]. It seems that discourse which just touches on language without being its main topic bears other regularities than 'dedicated' pieces» (s. 199). Ifølge ham er det slik at tilfeldige kommentarer om språk ofte blir fremstilt som subjektive og med et humoristisk preg, men at de på samme tid ideologiserer. Selv om det ikke nødvendigvis er like lett å fange opp, er det rimelig å anta at alle som på en eller annen måte opptrer i media har mulighet til å få forsterket sin sosiale, kulturelle og symbolske kapital, og på den måten få økt autoritet og ekspertise på bestemte saker (Milani & Johnson, 2010, s. 6). En årsak til at språkideologiske prosesser kan være mer skjulte i kontekster der språk nevnes tilfeldig, er, ifølge Androutsopoulos (2010, s. 199), at det kan virke som at journalister i slike sammenhenger er løsrevet fra ansvaret de har om å hente inn meninger fra flere kilder, som for eksempel fra språkeksperter. Det kan derfor skape et større spillerom for mediene til å gjenta språklige stereotyper, som igjen bidrar til å reprodusere og bekrefte dem. Om det er bevisste eller ubevisste handlinger fra mediens side er derimot uavklart, men Wodak og Matouschek (2013) antyder at aviser hovedsakelig produserer saker om temaer som de vet appellerer til fordommer de forventer vil gi gjenklang hos leserne sine, og viser til hvordan dette kan bidra til økte fordommer i samfunnet:

Yet their reporting strengths existing stereotypes and frequently offers arguments or metaphors which can serve to legitimate prejudiced attitudes. Media reports and political discourse in general thus exercise a certain influence on the forms and intensity of prejudiced discourse, and consequently on social action itself (s. 396.)

Med dette sett i sammenheng med oppgavens mål om å undersøke et konkret uttrykk som “svenske tilstander” er, er det av interesse å nevne medias bruk av fortellingen eller narrativen som et mulig middel for å engasjere publikum når innsikter skal presenteres på en konkret og håndgripelig måte. Narrativer har et unikt potensial til å gjøre inntrykk på et publikum, og målet med en narrativ er at man skal identifisere seg med de handlende personene og omgivelsene de befinner seg i, samtidig som man skal leve seg inn i narrativen slik at en selv opplever seg som deltakende i handlingen gjennom de/det det handler om (Gripsrud, 2015, s. 226). I nyhetsmediene er det artikler som har narrativ struktur, og Gripsrud (2015) viser til hvordan «*journalistene* over tid former en «sak» som et såkalt *mediedrama*, eventuelt *medieføljetong*» (s. 197) ved hjelp av slike narrativer. Spenningskurven står sentralt i slike narrativer, og den kan skapes på en kronologisk måte ved at fortellingen journalistene formidler har en iboende

spenningskurve, som for eksempel når store saker skal avgjøres i Stortinget. Likeså kan spenningskurven skapes av mediene selv ved at fortellingen intensiveres ved at den ene gjøres til hovedpersonen vi følger, mens den andre plasseres som “skurk”. Som følge av det vil resultat(ene) som utledes som en konsekvens enten beskrives som tilfredsstillende eller ikke (Gripsrud, 2015, s. 197). I slike fremstillinger av nyhetssaker som narrativer vil journalistenes egne verdier og holdninger spille en viktig rolle, men det er også rimelig å anta at forventninger til hva som forventes å gi gjenklang hos leserne, som påpekt ovenfor, også spiller en rolle (jf. Wodak & Matouschek, 2013).

2.5 Kritisk diskursanalyse

Kritisk diskursanalyse er både et teoretisk rammeverk og en analysemetode med sikte på å undersøke skjulte så vel som synlige strukturelle forhold mellom språk og dominans, diskriminering, makt og kontroll (Wodak, 1995, s. 204). I den hensikt er det mest sentrale formålet i kritisk diskursanalyse å kartlegge forbindelsene mellom språkbruk og sosial praksis (Winther Jørgensen & Phillips, 1999, s. 82). Kritisk diskursanalyse ser diskurser som sosialt konstituerte og betingede, og som noe som er av stadig økende betydning for samtidige samfunn fordi det blir ansett som et viktig verktøy til makt (Blommaert, 2005, s. 25). Det som derimot ikke er så enkelt å forstå er hvordan diskurser fungerer som verktøy til makt, og derfor er målet med kritisk diskursanalyse å gjøre disse prosessene mer synlige og transparente (Blommaert, 2005, s. 25). Diskursive praksiser er prosesser der tekst skapes og formidles, og for deretter og mottas og fortolkes, og slike prosesser anses som en viktige sosiale praksiser «[...] der bidrager til at *konstituere* den sociale verden og herunder sociale identiteter og sociale relationer» (Winther Jørgensen & Phillips, 1999, s. 73). For å undersøke slike diskursive praksiser er derfor Irvine og Gals (jf. 2000, kapittel 2.2.1) tre semiotiske differensieringsprosesser ikonisering, gjentatt produksjon av motsetninger og utvisking valgt som analytiske redskaper i oppgaven. Blommaert (2005, 43) påpeker at det ikke er produsenten og avsenderen av en tekst som alene gir kontekst og mening til ytringer, men at den andre parten i en kommunikasjonsprosess bidrar til å gjøre det samme. Faktisk mener Blommaert (2005, s. 43) at det er mottakeren(e) av ytringer forståelse av kontekst og mening av det han eller hun mottar som har størst betydning for ytringens konsekvenser. Av den grunn er det av interesse i analyse av diskursive praksiser å undersøke hvordan avsender(ene) i produksjonen av tekst knytter sitt budskap til allerede eksisterende diskurser, og hvordan mottakeren(e) også benytter seg av forekommende diskurser i fortolkning og forståelse av teksten (Winther Jørgensen & Phillips,

1999, s. 81). Med bakgrunn i dette er det plausibelt å hevde at media i lys av sin rolle som en viktig institusjon for offentlig debatt og distribusjon av nyheter og informasjon til befolkningen (f. eks. Lavik et al., 2017; Gripsrud 2011; Ims 2014; Kunnskapsdepartementet 2017) er et ypperlig analyseobjekt for å undersøke slike diskursive praksiser.

Ifølge Winther Jørgensen og Phillips (1999) hevdes det i kritisk diskursanalyse at diskursive praksiser bidrar til å produsere og reprodusere maktforhold mellom sosiale grupper, som for eksempel mellom etniske minoriteter og majoriteter, og at «disse effekter ses som *ideologiske effekter*» (s. 75). Et viktig element i prosessen med å konstruere slike grupper er representasjon, og siden grupper ikke er noe som eksisterer «naturlig» av seg selv i den sosiale verden er det av avgjørende betydning at noen snakker om gruppen, eller på vegne av den, for at den skal kunne eksistere (Winther Jørgensen & Phillips, 1999, s. 57). I så måte er det for kritisk diskursanalyse interessant å studere hvordan sosiale grupper konstrueres, og det kritiske aspektet ved denne type diskursanalyse ligger i å problematisere de diskursive praksisene (Blommaert, 2005, s. 25), og forsøke å avdekke deres rolle i å opprettholde en sosial verden der maktforholdet i sosiale relasjoner er skjevt fordelt. Sett i lys av produksjoner av stereotypier vil det si å være ute etter å avdekke selvfølghetene, nemlig hvordan «[...] nogle udsagn helt 'naturligt' bliver accepteret som sande og andre ikke» (Winther Jørgensen & Phillips, 1999, s. 32). Formålet med kritisk diskursanalyse kan derfor også sies å være et ønske om å bidra til forandring i samfunnet der maktforholdene blir jevnere fordelt i «[...] kommunikationsprocesserne og i samfundet som helhed» (Winther Jørgensen & Phillips, 1999, s. 76). Men det er ikke nok å avdekke maktforhold og sosiale konstruksjoner og relasjoner i samfunnet alene, man må på samme tid søke å gi en stemme til de stemmeløse, avdekke maktmisbruk, styrke de maktløse og mobilisere til å rette opp i sosiale problemer (Blommaert, 2005, s. 25). Det overordnede målet med kritisk diskursanalyse kan derfor sies å være med og bidra til sosial endring for marginaliserte grupper i samfunnet.

2.5.1 Utfordringer ved kritisk diskursanalyse

Det finnes svakheter ved å anvende kritisk diskursanalyse som analysemetode. Blant annet er kritisk diskursanalyse blitt kritisert for metodiske mangler, mer spesifikt for å være partisk i analysearbeidet ved utvelgelsen av hvilke tekster som skal analyseres og i sine tolkninger av kontekst (Blommaert, 2005). Irvine og Gal (2000, s. 36) hevder derimot at ingen vinklinger i forskning er helt nøytrale, og som Blommaert (2005) viser til er språk aldri heller et nøytralt objekt i kritisk diskursanalyse, «[...] it is subject to assessment, value-attribution, and evalua-

tion, and consequently it is subject to deep cleavages, forms of in- and exclusion and of oppression» (s. 33). I fortolkende forskningstradisjon der kvalitative studier som kritisk diskursanalyse hører hjemme, kan ikke fullstendig nøytralitet eksistere (Tjora, 2017). Wodak og Matouschek (2013) forsvarer kritisk diskursanalyse med at denne nærheten til data heller er et aspekt ved metoden som styrker den fordi det krever at forskeren hele tiden må reflektere over ens metodologiske handlinger og «[...] one ought to make one's values that the conclusions can be reviewed; and one's assesment of data must be explicitly characterized as such» (s. 399). I kvalitative analyser vil det alltid være en nær forbindelse mellom forskeren og utvelgelsen av materiale, men hvordan forskeren velger å forholde seg til denne nærheten kan derimot gjøre det om til en styrke heller enn en svakhet. Som Tjora (2017) understreker inviteres leseren inn til å ta kritisk stilling til studiens presisjon og relevans ved at forskeren stadig må redegjøre for de valg som tas når det gjelder innsamling og utvelgelse av data.

3 Metode

Forskningsspørsmålene som skal besvares i oppgaven tar for seg hvordan “svenske tilstander” har endret seg over tid, hvordan uttrykket blir brukt i dag, hvilke kontekster det opptrer i, hva eller hvem som av media blir koplet til det, hvordan det eller de fremstilles, samt på hvilke måter språk er aktualisert i disse nyhetsartiklene. Slik det fremgår i innledningen (se kapittel 1.3) har jeg valgt å ta utgangspunkt i empiri der kvantitativt datamateriale kombineres med kvalitativ diskursanalyse for å besvare disse. Det vil si at datamaterialet som er valgt for å besvare forskningsspørsmålene består av nyhetsartikler som inneholder uttrykket “svenske tilstander” fra en tidsperiode på 18 år. I dette kapittelet begrunnes derfor valget av å foreta en studie som kombinerer kvantitative data i form av et datamateriale bestående av flere hundre nyhetsartikler med en kvalitativ analyse som kritisk diskursanalyse. Deretter følger presentasjon og redegjørelse for datainnsamlingsprosessen, der valg som er tatt underveis utdypes og forklares.

3.1 Kvalitativ analyse av kvantitative data

Det empiriske grunnlaget for oppgaven er altså innsamlede nyhetsartikler fra en tidsperiode på 18 år. Med andre ord er det snakk om et potensielt enormt datamateriale, men for å kunne besvare forskningsspørsmålene på en pålitelig måte er det nødvendig å ha en viss størrelse på datamaterialet for å øke resultatenes validitet eller generaliserbarhet. Det finnes ingen fast prosedyre i diskursanalytiske tilnærminger eller i kvalitativ forskning for hvordan datamateriale skal velges ut og samles inn i datainnsamlingsprosessen, ei eller hvordan analysen av det skal gjennomføres. Det viktige er derimot at «[...] forskningsdesignet skal spesialbygges til prosjektets særlige karakter» (Winther Jørgensen & Phillips, 1999, s. 88). Jeg har derfor foretatt en kvalitativ datagenerering der jeg har samlet inn allerede eksisterende «dokumenter som er produsert med andre formål enn forskning» (Tjora, 2017). Ettersom oppgaven har begrensninger knyttet til formaliteter som omfang (30 stp.) og tidsbegrensning (1 semester) vurderte jeg det som nødvendig å gjøre tilpasninger slik at det lar seg gjøre å analysere dataene på en valid og reliabel måte.. På bakgrunn av dette har jeg anvendt eksplisitte utvalgsriterier (se kapittel 3.2.6) og kategorisert rådataene og samlet dem i et datasett (Datasett 1). Deretter har jeg ved hjelp av bestemte kriterier (se kapittel 3.2.5) foretatt et nytt utvalg der de behandlede dataene ble samlet i et nytt datasett (Datasett 2) slik at den totale mengden data er blitt redusert til en håndterbar størrelse som lar seg analysere innenfor oppgavens rammer (mer utdypende redegjørelse for utvalgsriteriene er beskrevet nærmere i kapittel 3.2.3).

3.2 Datamateriale

3.2.1 *Atekst Retriever*

Oppgaven baserer seg på rådata som består av nyhetsartikler publisert av norske medier i perioden 01.01.2000–31.12.2018. Datamaterialet er innsamlet fra *Retrievers* tekstarkiv *Atekst*, et arkiv som består av nordiske medieartikler fra TV, radio, papiraviser og websider slik det forelå i mars 2019. Etersom jeg ønsker å undersøke norske nyhetsartikler har jeg konsentrert søkene mine omkring nyhetsartikler fra norske papiraviser og websider. Fordi oppgaven baserer seg på allerede publiserte nyhetsartikler som er lett tilgjengelige og derav etterprøvbare, lot det seg gjøre å innhente, kategorisere og analysere dataene ved avlesing direkte i *Atekst*. Med hensyn til oppgavens omfang vurderte jeg det til å være den mest hensiktsmessige metoden å gjøre det på. Alternativet ville vært å laste ned alle nyhetsartiklene i egne filer og legge dem vedlagt. Dette ville imidlertid ha vært svært praktisk uhåndterlig og tidkrevende. For å gjøre datamaterialet lettere tilgjengelig for leseren, og for å styrke analysens pålitelighet, har jeg likevel laget tabeller med oversikt over alle overskrifter fra nyhetsartiklene jeg har samlet inn (se Vedlegg 5, Tabell 3; Vedlegg 6, Tabell 4), samt kategorisert et utvalg nyhetsartikler i en egen tabell der også ingressen er tatt med (se Vedlegg 8, tabell 6).

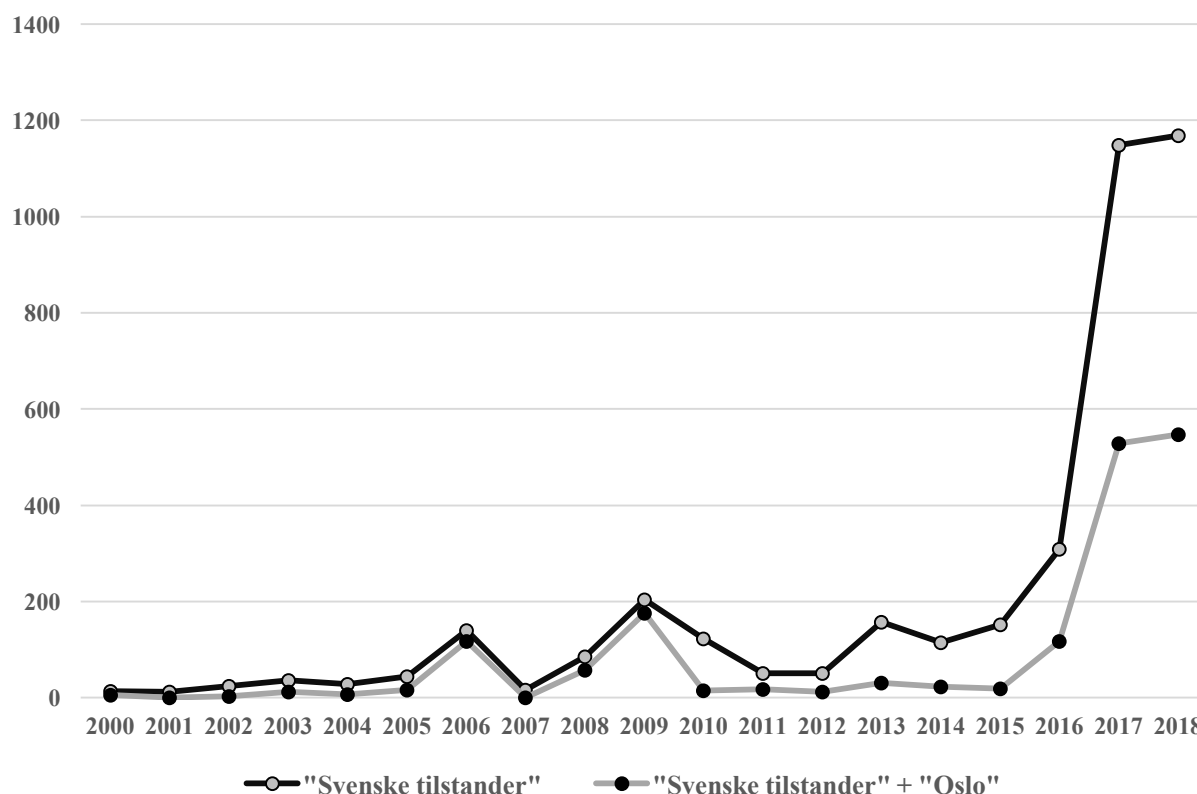
3.2.2 Søkeord

For å samle inn nyhetsartiklene tok jeg utgangspunkt i konkrete søkeord. Oppgavens forskningsspørsmål handler om “svenske tilstander” i norsk media, og av den grunn utgjør uttrykket “svenske tilstander” det primære søkeordet. I lys av dette måtte nyhetsartiklene jeg samlet inn inneholde den eksakte frasen “svenske tilstander” fra tidsperioden 01.01.2000–31.12.2018.

3.2.3 Avgrensninger

Av hensyn til oppgavens omfang settes det som nevnt ovenfor begrensninger på hva som er mulig å gjennomføre for å kunne foreta en pålitelig og gyldig analyse av datamaterialet, og derfor er det uunngåelig å foreta avgrensninger. Som følge av dette er datainnsamlingen basert på nyhetsartikler som i tillegg til å inneholde den eksakte frasen “svenske tilstander” også inneholder ordet “Oslo”. Dette er likeså vel en avgjørelse tatt med bakgrunn i funn fra de førs-

te undersøkelsene som ble foretatt i januar–februar 2019. Undersøkelsene gikk ut på å gjøre søk på “svenske tilstander” i *Atekst* med ulike filtreringer som dato, medier og sammenkoblede ord for å kartlegge antall nyhetsartikler publisert med “svenske tilstander”. I undersøkelsene kom det frem at store deler av nyhetsartiklene som inneholder “svenske tilstander” også omtaler “Oslo”. For å nærmere illustrere den tette koplingen mellom “svenske tilstander” og “Oslo” er det nedenfor laget et diagram som viser antall nyhetsartikler med “svenske tilstander” og “svenske tilstander” + “Oslo” i norsk media over tid:

Figur 1 “svenske tilstander” og “svenske tilstander” + “Oslo” i norsk media i perioden 2000 – 2018 (N = totalt antall avisartikler)

Som indikatorene (markeringene på grafene) i diagrammet viser er “svenske tilstander” og “Oslo” tett koplet til hverandre med unntak av fire årstall der det kan sies å være et avvik fra den generelle tendensen. Det gjelder årene 2010, 2013, 2014 og 2015. Det også kan bemerkes et avvik mellom indikatorene i årene 2016, 2017 og 2018, men selv om indikatorene viser at begge har en markant økning i bruk, holder avviket mellom indikatorene seg relativt stabilt. Dette kan derfor tolkes dit at på samme tid som “svenske tilstander” opptrer oftere i norske medier, øker samtidig forekomsten av “Oslo” kombinert med “svenske tilstander”. Dog er det likevel merkbart avvik hovedsakelig i årene 2017–2018 der «svenske tilstander» forekommer langt oftere uten «Oslo». Dette omhandler jeg kun kort nedenfor på grunn av de nevnte begrensningene for oppgaven og fordi fokuset i oppgaven bevisst er lagt på “Oslo” i

sammenheng med “svenske tilstander” med tanke på at Oslo er det området i Norge med høyest andel innbyggere med innvandrerbakgrunn (SSB, 2018a). Dette er gjort fordi det som oppgaven senere vil vise, er slik at “svenske tilstander” i stor grad er knyttet til et innvandringsrelatert innhold. I så måte er det interessant å undersøke om det samme reflekteres i analysen av «svenske tilstander» og «Oslo», og dette ble derfor utgangspunktet for innsamlingen av oppgavens rådata.

3.2.4 Medier - kildetyper

Jeg har valgt å samle inn nyhetsartikler, og nyhetsjournalistikken sin oppgave har tradisjonelt vært å svare på spørsmålene «hvem, hva, hvor, når, hvordan og hvorfor» der idealet er objektivitet (Gripsrud, 2015, s. 172). Samtidig vil noen av nyhetsartiklene som er samlet inn, bære preg av mer “fortellende journalistikk”, det vil si journalistikk inspirert av nyjournalistikken der en mer scenisk oppbygging, fullstendig dialog, tredjepersons synsvinkel og symbolikk dominerer (Gripsrud, 2015, s. 173). Dette er fordi jeg ønsker å fange opp alt skrevet om “svenske tilstander” i norske medier, og i dagens medielandskap kan disse skillene mellom ren nyhetsjournalistikk og fortellende journalistikk oppfattes med glidende overganger for leserne. Jeg har samlet inn nyhetsartikler publisert både i papiraviser og på websider. Jeg har valgt å ta med alle mediene som finnes i *Atekst*, det vil si både lokale, regionale og nasjonale aviser i søkene mine. I gjennomgangen av nyhetsartiklene er dupliseringer fjernet, og følgelig er det kun den første publiserte nyhetsartikkelen om saken som er tatt med. I tillegg fant jeg det nødvendig å gjøre en filtrering i mediene der jeg har valgt å fokusere på medier som får, eller på et tidligere tidspunkt har fått mediestøtte etter *Forskriften om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier*:

Tilskudd etter denne forskriften gis bare til nyhets- og aktualitetsmedium som [...] inneholder et bredt tilbud av nyhets- og aktualitets- og debattstoff fra ulike samfunnsområder. Tilskudd gis ikke til medium som inneholder en overvekt av annonser. Tilskudd gis heller ikke til medium som i all hovedsak inneholder stoff om ett eller noen få samfunnsområder, eller som i hovedsak inneholder stoff vinklet ut fra en spesiell faglig, politisk, ideologisk, religiøs eller etnisk bakgrunn (2014, § 3.)

I søkene fikk medier som *Document.no*, *Human rights service* og *Resett.no* 130 treff. Jeg har valgt en generell tilnærming til mediene der jeg ikke skiller mellom avsenderne for å fange opp alt som er skrevet og publisert med “svenske tilstander”. Jeg er i denne oppgaven opptatt av massemedia, det vil si redaksjonelle medier som når et stort publikum hver dag og ikke produserer stoff vinklet fra bestemte politiske eller ideologiske ståsted. Siden disse nevnte

mediene er medier som produserer stoff fra bestemte vinkler og synspunkter, krever det en mer spesifisert tilnærming til disse mediene for å kunne gi en grundig nok analyse med den påliteligheten og gyldigheten som er nødvendig enn hva oppgavens omfang tillater. I så måte har jeg også valgt å filtrere ut nyhetsartikler publisert av politiske partier eller «stoff vinklet ut fra en spesiell faglig, politisk, ideologisk, religiøs eller etnisk bakgrunn» (*Forskriften om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier 2014*, § 3, se ovenfor). I tidsperioden 01.01.2000–31.12.2018 fordeler antall publiserte nyhetsartikler med “svenske tilstander” og “Oslo” fra disse mediene seg slik: *Document.no*: 56, *Human rights service*: 41, *Resett.no*: 31, *Fremskrittspartiet*: 6, *Gjenstridig*: 2. Disse nyhetsartiklene er altså ikke inkludert i datasettene, selv om det ville vært svært interessant å gjennomføre en studie av disse mediene og nyhetsartiklene, men da ut ifra andre forskningsspørsmål. I tillegg er 59 artikler fjernet fordi de regnes i irrelevante for oppgaven i den forstand at de enten er med i treffene i *Atekst* fordi de linker til andre nyhetsartikler med “svenske tilstander” som overskrift innad i nyhetsartiklen eller er publisert i et annet årstall. De 59 artiklene omfatter også korte innsendte meninger fra lesere uten overskrift og/eller avsender, videoklipp, podcaster og radiosendinger.

3.2.5 Datasett

Jeg har som nevnt i kapittel 3.1 ovenfor valgt å dele opp de innsamlede rådataene i to datasett; Datasett 1 og Datasett 2. Datasett 1 består av alle norske nyhetsartikler publisert i papiraviser og webaviser med den eksakte frasen “svenske tilstander” + “Oslo” i perioden 01.01.2000–31.12.2018 (se Vedlegg, Tabell 3 og 4). Valget av tidsperiode for det første datasettet er tatt med bakgrunn i at det var på den tiden flesteparten av befolkningen hadde tilgang til internett og det ble etablert nettaviser (jf. Lavik et al., 2017). Samtidig er det nødvendig å studere nyhetsartikler fra en lengre tidsperiode for å kunne foreta en diakron studie av språkbruk slik jeg ønsker å gjøre når jeg vil undersøke hvordan norske mediers bruk av “svenske tilstander” har endret seg over tid.

Datasett 2 består av nyhetsartikler fra det første datasettet, men i motsetning til det første datasettet er det avgrenset til en kortere tidsperiode og legger på den måten til rette for en synkron studie av språkbruk. Begrunnelsen for at jeg har valgt å ta utgangspunkt i en synkron studie av språkbruk i det andre datasettet er todelt. For det første er det mest hensiktsmessig å rette fokuset mot nyhetsartikler nærmest dagens dato i tid for å kunne hevde noe om hvordan medias fremstilling av språk virker inn på språklige differensieringsprosesser i samfunnet i dag. På den måten øker dataenes og analysens pålitelighet og gyldighet med tanke på

å besvare studiens forskningsspørsmål. For det andre baserer denne vurderingen seg på funn gjort under innhenting av rådataene i det første datasettet. Figur 1 ovenfor (se kapittel 3.2.3) viser en markant økning i bruken av den eksakte frasen “svenske tilstander” i norsk media etter 01.01.2016. Med bakgrunn i dette samt forskningsspørsmålene jeg har stilt, fant jeg det interessant å undersøke nærmere hva denne økningen skyldes, og hvilken grad og på hvilke måter språk er aktualisert i nyhetsartiklene publisert etter 01.01.2016. Nyhetsartiklene i det andre datasettet har i tillegg til å inneholde den eksakte frasen “svenske tilstander” + “Oslo” et innhold relatert til tre mediehendelser som fant sted i perioden 01.01.2016–31.12.2018 (se Vedlegg 9, Tabell 6). For å komme frem til disse tre hendelsene undersøkte jeg først hvilke måneder som hadde flest publiserte nyhetsartikler med “svenske tilstander” + “Oslo” fra hvert av de tre årene, før jeg deretter analyserte nyhetsartiklene i de aktuelle månedene for å definere hvilke mediehendelser som flest av nyhetsartiklene er koplet til. I 2016 var det august som hadde flest publiserte nyhetsartikler om «svenske tilstander» og «Oslo», og mediehendelsen de fleste nyhetsartiklene var koplet til, var debatt omkring oppvekstmiljøet i områder i Oslo øst. I 2017 var det mars som hadde flest publiserte nyhetsartikler om «svenske tilstander» og «Oslo», og de fleste nyhetsartiklene publisert i den måneden var koplet til debatter i kjølvannet av en NRK-reportasje om gjenger i Oslo øst. I 2018 var det publisert flest nyhetsartikler om «svenske tilstander» og «Oslo» fra månedsskiftet april/mai til slutten av mai. Denne mediehendelsen handlet i stor grad om steinkasting mot natteravnere i bydel Stovner. Samtidig er det verdt å bemerke at det i tillegg til disse var andre mediehendelser med nyhetsartikler med “svenske tilstander” + “Oslo” fra tidsperioden som også fikk stor medieoppmerksomhet, men som det av hensyn til oppgavens omfang ikke er anledning til å ta med. Blant annet gjelder dette skuespiller Kristoffer Joner og Norsk organisasjon for asylsøkeres Facebook-kampanje mot daværende innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug i november 2016, bilbranner og skolevold på Oslo øst i mai/juni 2017, debatt omkring daværende innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaugs besøk til den svenske bydelen Rinkeby i august 2017, og gjengproblematikk med skyteepisoder på Holmlia februar 2018. Jeg har altså valgt å fokusere på de mediehendelsene som hadde flest nyhetsartikler i hvert av de tre årene etter 2015 da den dramatiske økningen i artikler om «svenske tilstander» fant sted (jf. Figur 1).

3.2.6 Kategoriseringer

Datasett 1 består som nevnt i kapittel 3.2.1 av overskriftene fra alle nyhetsartiklene jeg har samlet inn. Jeg har først delt overskriftene inn etter årstall, før de deretter er delt inn i ulike

kategorier. Jeg har valgt å dele dem inn i hovedkategoriene *Ikke innvandringsrelatert kontekst*, *Innvandringsrelatert kontekst* og *Usikker*. Valget av hovedkategoriene baserer seg på målet med oppgaven, nemlig det å undersøke hvilke kontekster “svenske tilstander” opptrer i. Fokuset på innvandringsrelaterte kontekster er valgt i tråd med oppgavens aktualisering (jf. 1.2), følgelig at “svenske tilstander” i media de siste årene er koplet sammen med bekymring omkring økende innvandring i urbane byområder i Norge. Under hovedkategoriene *Ikke innvandringsrelatert kontekst* og *Innvandringsrelatert kontekst* er nyhetsartiklene kategorisert i kategoriene *Positiv bruk (+)* og *Negativ bruk (÷)*. I vurderingen av hvorvidt det er positiv eller negativ bruk av “svenske tilstander”, har et viktig kriterium vært hvordan selve frasen er brukt. Med det kan en nyhetsartikkel ha blitt kategorisert til negativ bruk på tross av at konteksten i nyhetsartikkelen er i positiv forstand. Det vil si at selv om temaet i artikkelen er positiv, som for eksempel at det ikke er “svenske tilstander” i Oslo og at forholdene i byen er bra, er likevel selve uttrykket “svenske tilstander” blitt brukt som noe negativt. Med dette er det viktig å presisere at det derfor kan være et skille mellom journalistens intensjon og artikkelens helhet på den ene siden, og kategoriseringen av “svenske tilstander” i positiv eller negativ bruk på den andre. Et kriterium for kategorien *Ikke innvandringsrelatert kontekst (+)* er at “svenske tilstander” må fremstilles som noe ønsket i nyhetsartikkelen, og gjerne som et ideal for etterfølgelse, samt at innvandrings- og/eller integreringsrelaterte temaer ikke må nevnes. I *Ikke innvandringsrelatert kontekst (÷)* er et kriterium derimot at “svenske tilstander” må fremstilles som noe man ikke ønsker, og/eller frykter/advarer mot, i tillegg til at innvandrings- og/eller integreringsrelaterte temaer heller ikke her må nevnes i nyhetsartikkelen. I *Innvandringsrelatert kontekst (+)* må “svenske tilstander” fremstilles som noe ønsket, og gjerne som et ideal for etterfølgelse. I tillegg til det må innvandringsrelaterte temaer må nevnes eksplisitt i nyhetsartikkelen, men “svenske tilstander” må ikke vise til kaostilstander i svenske bydeler med befolkning der flesteparten har innvandrerbakgrunn. For *Innvandringsrelatert kontekst (÷)* må “svenske tilstander” fremstilles som noe man ikke ønsker, og/eller frykter/advarer mot, og nyhetsartikkelen må vise innvandringsrelaterte temaer, samt til kaoslignende tilstander i svenske bydeler med befolkning der flesteparten har innvandrerbakgrunn. For nyhetsartikler det er uklart hvilken kategori den/de hører hjemme i er hovedkategorien *Usikker* blitt opprettet. Nyhetsartikler som er plassert der er det ikke er tydelig hvorvidt “svenske tilstander” brukes om innvandringsrelaterte temaer, og/eller er brukt positivt eller negativt (for alle utvalgs-kriterier se Vedlegg 4). Plasseringer i kategorier er subjektive (jf. kapittel 2.5.1), og for å ha et kritisk blikk på egne vurderinger, og etterstrebe et mest mulig pålitelig perspektiv, har jeg vurdert det som nødvendig å ha med en slik kategori. For å kunne foreta denne inndelingen er

det blitt utformet og beskrevet utvalgs-kriterier for de ulike kategoriene (se Vedlegg 4, Tabell 2).

Datasett 2 baserer seg som nevnt i kapittel 3.2.1 på Datasett 1. Dette datasettet er som beskrevet ovenfor basert på de nyhetsartiklene fra 2016–2018 med flest forekomster av «svenske tilstander» og «Oslo» (se Vedlegg 6, Tabell 4 og 5). Alle disse tre hendelsene er gruppert i kategorien *Innvandringsrelatert kontekst* (≠) i Datasett 1. Overskriftene fra nyhetsartiklene i denne kategorien ble analysert og kategorisert etter hendelsene jeg definerte i kapittel 3.3.5, før de ble samlet i en egen tabell der jeg også har tatt med de aktuelle nyhetsartiklenes ingress og navn på mediene (se Vedlegg 9, Tabell 6).

3.2.7 Utfordringer ved datamaterialet

En utfordring ved datamaterialet er at søk gjort med “svenske tilstander” alene viser at den eksakte frasen som vist i Figur 1 ovenfor opptrer i et ikke ubetydelig antall nyhetsartikler der “Oslo” ikke nevnes (se Vedlegg 2, Tabell 1). Dette kan indikere at en studie av “svenske tilstander” uten “Oslo” potensielt kan gi andre resultater og funn enn de som presenteres i denne oppgaven. Spesielt gjelder disse avvikene årene der det i søkene med “svenske tilstander” kombinert med “Oslo” gir ingen treff på nyhetsartikler, mens det i søk med “svenske tilstander” alene derimot gir treff (Se Vedlegg 2, Tabell 1). En annen utfordring er at fjerning av dupliseringer gjør på den ene siden analysearbeidet mer håndterbart, men på den annen side t kan det samtidig gi et uriktig bilde av antall nyhetsartikler publisert – og derav volumet på bruken av “svenske tilstander” i norske medier. De valgte avgrensningene kan med andre ord føre til at fruktbare data kan gå tapt i studien. Det kan videre svekke generaliserbarheten til konklusjonene som foretas i denne oppgaven. Det er imidlertid slik at enhver studie krever sine avgrensninger for å kunne gjennomføres, og mulige konsekvenser av de avgrensningene jeg har foretatt vil inkluderes i diskusjonen av resultatene i kapittel 5.

4 Resultater og analyse

I dette kapittelet fremlegges funn fra datamaterialet delt inn i Datasett 1 og Datasett 2, før det følger en analyse av utdrag fra nyhetsartiklene samlet i Datasett 2 i lys av Irvine og Gals (2000) teoretiske rammeverk i form av de analytiske redskapene og semiotiske differensieringsprosessene ikonisering, gjentatt produksjon av motsetninger og utvisking (jf. kapittel 2.2.1).

4.1 Funn – Datasett 1

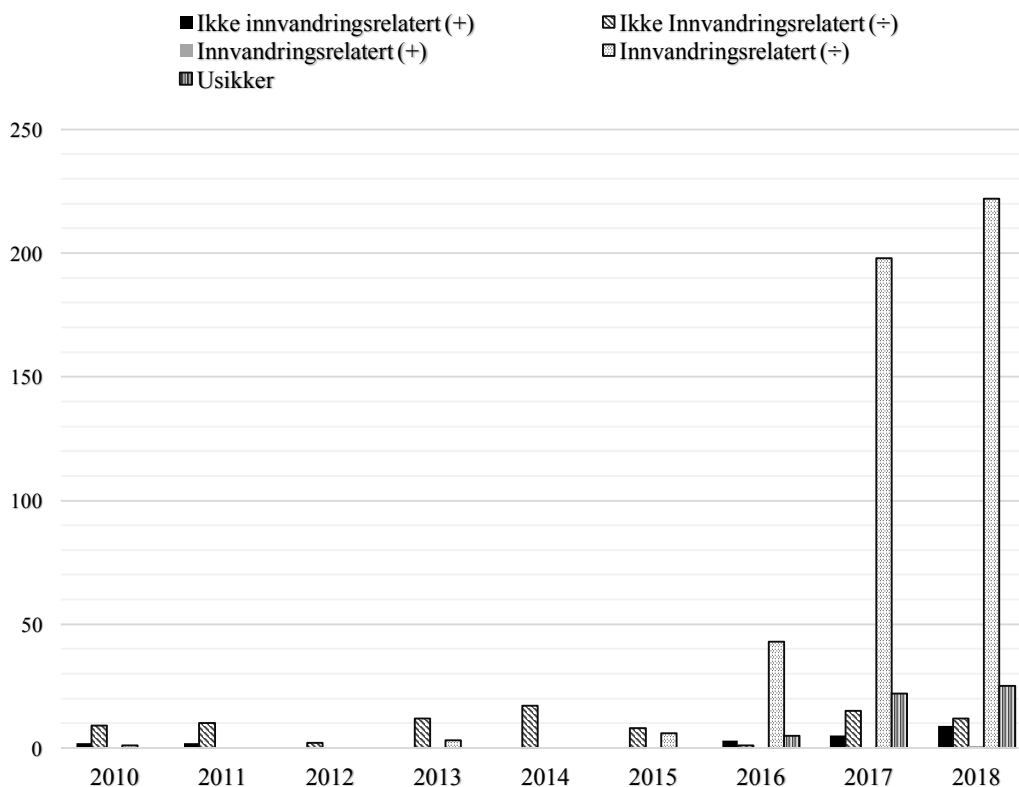
Mellom 01.01.2000 og 31.12.2018, en tidsperiode på atten år, opptrer frasen “svenske tilstander” 3882 ganger i norske nyhetsartikler. I tidsperioden 01.01.2000–31.12.15 er frasen brukt 1255 ganger, mens det i perioden 01.01.2016–31.12.2018 er brukt 2627 ganger (Retriever, 11.02.19). I antallet er eventuelle dupliseringer medregnet, det vil si tilfeller der samme nyhetsartikkel er publisert av ulike medier. Dette viser at i en tidsperiode på femten år er “svenske tilstander” brukt færre enn halvparten så mange ganger som i en treårsperiode fra 2016–2018. Beskrevet på en annen måte er nesten 70 prosent av norske nyhetsartikler publisert etter 01.01.2000 med frasen “svenske tilstander”, publisert etter 31.12.2015. Et interessant funn er at den mest dramatiske økningen skjer fra 01.01.2017–31.12.2018 der frasen er brukt hele 2317 ganger. Når søket endres til å inneholde ordet “Oslo” i tillegg til den eksakte frasen “svenske tilstander”, reduseres antall publiserte nyhetsartikler fra 3882 til 1716 nyhetsartikler i perioden 01.01.2000–31.12.2018. Av disse nyhetsartiklene er 1076 publisert mellom 01.01.2017–31.12.2018. Det vil si at litt under tretti prosent av nyhetsartiklene publisert mellom 01.01.2000–31.12.2018 med “svenske tilstander” har et innhold som i en eller annen grad omhandler Oslo, og over 60 prosent av norske nyhetsartikler som inneholder frasen “svenske tilstander” og ordet “Oslo” publisert etter 01.01.2000, er publisert etter 01.01.2017. Etter å ha kategorisert nyhetsartiklene, samt fjernet dupliseringer og irrelevante treff, viser resultatet seg slik:

Tabell 2 Oversikt over antall nyhetsartikler med “svenske tilstander” + “Oslo” i norsk media 2000–2018 fordelt i kategorier (N= det totale antallet artikler).

Årstall	<i>Ikke innvandrings-relatert kontekst(+)</i>	<i>Ikke innvandrings-relatert kontekst(±)</i>	<i>Innvandrings-relatert kontekst(+)</i>	<i>Innvandrings-relatert kontekst (±)</i>	Usikker
2000	-	1	-	-	2
2001	-	1	-	-	-
2002	5	2	-	-	-
2003	2	9	-	-	-

2004	4	1	-	1	-
2005	3	8	-	-	-
2006	4	4	-	-	-
2007	-	1	-	-	-
2008	1	4	-	-	-
2009	4	8	-	3	-
2010	2	9	-	1	-
2011	2	10	-	-	-
2012	-	2	-	-	-
2013	-	12	-	3	-
2014	-	17	-	-	-
2015	-	8	-	6	-
2016	3	1	-	43	5
2017	5	15	-	198	22
2018	9	12	1	222	25
Antall	44	125	1	477	54

Fremstilt på en annen måte fordeler resultatene seg som gjengitt i Figur 2 nedenfor. Med bakgrunn i at det ikke er mange nyhetsartikler fra 2000–2010, er resultatene av hensyn til plassen fremstilt med utgangspunkt i nyhetsartiklene fra 2010–2018):

Figur 2 “svenske tilstander” + “Oslo” i nyhetsartikler i norsk media 2010–2018 .

Et bemerkelsesverdig funn er den markante økningen i nyhetsartikler med “svenske tilstander” + “Oslo” etter 2015. En betydelig endring fra tidligere år er at “svenske tilstander” etter 2016 brukes i stor grad i *Innvandringsrelatert kontekst* (÷). Imidlertid er det viktig å bemerke at bruken av “svenske tilstander” etter 2015 øker markant i alle kategorier bortsett fra *Inn-*

vandringsrelatert kontekst (+). Kategoriene som øker mest er *Innvandringsrelatert kontekst (÷)*, *Ikke innvandringsrelatert kontekst (÷)* og *Usikker*. Med andre ord vil det si at det er en overveldende negativ bruk av “svenske tilstander”, både i kontekster relatert til- og ikke til innvandring i nyhetsartiklene publisert etter 2015. Av Tabell 2 fremgår det at i nyhetsartiklene publisert i perioden 01.01.2000–31.12.2015 er det varierende hvilke kontekster “svenske tilstander” brukes i, men at hovedtendensen er at kategoriene med flest nyhetsartikler i denne perioden er *Ikke innvandringsrelatert kontekst(+)* og *Ikke innvandringsrelatert kontekst(÷)*. Blant disse nyhetsartiklene er det i årene før 2016 publisert 27 nyhetsartikler der “svenske tilstander” kan sies å brukes positivt (se 4.1.1 nedenfor for eksempler), og derfor er kategorisert i *Ikke innvandringsrelatert kontekst (+)*, mens 97 nyhetsartikler brukes negativt og er ført opp under *Ikke innvandringsrelatert kontekst (÷)*. Av totalt 140 nyhetsartikler publisert med “svenske tilstander” i perioden 01.01.2000–31.12.2015 er det kun 14 nyhetsartikler der “svenske tilstander” brukes i innvandringsrelaterte kontekster, og alle disse er plassert i kategorien *Innvandringsrelatert kontekst (÷)*. Den første av disse nyhetsartiklene ble publisert i 2004, mens de resterende 13 nyhetsartiklene er publisert etter 2009. Denne kvantitative oversikten viser med andre ord at “svenske tilstander” i størst grad er blitt brukt negativt i norske nyhetsartikler i tidsperioden 01.01.2000–31.12.2018.

4.1.1 “Svenske tilstander” i kontekster ikke relatert til innvandring

I nyhetsartiklene der “svenske tilstander” ikke opptrer i innvandringsrelaterte kontekster og i positiv versus negativ forstand, det vil si i kategoriene *Ikke innvandringsrelatert kontekst (+)* og *Ikke innvandringsrelatert kontekst (÷)*, er det varierende hvilket meningsinnhold den eksakte frasen er gitt. I disse artiklene er det en tendens til at ”svenske tilstander” i kategorien *Ikke innvandringsrelatert kontekst (+)* brukes for å vise til hendelser og/eller tilstander i Sverige som er ønskelig i Norge – ofte i form av noe vi burde etterstrebe. Temaene som dukker opp i nyhetsartiklene er den svenske jernbanen, billigere matvarer, høyere fartsgrense på veiene, miljø- og klimapolitikk, narkotikapolitikk, søndagsåpne butikker, krimjournalistikk, utleie av næringseiendommer, skøyteløp på innsjøer, snus fører til røykestopp, tollgrenser og statlige tilskudd til filmindustrien. Når det gjelder nyhetsartikler i kategorien *Ikke innvandringsrelatert kontekst (÷)* er det likhetstrekk med tendensene i *Ikke innvandringsrelatert kontekst (+)*, men de skiller seg fra hverandre ved at «svenske tilstander” her brukes om hendelser og/eller tilstander i Sverige man frykter, eller som det advares mot fordi det ikke er ønskelig i Norge. Temaer i nyhetsartiklene i denne kategorien er frykt for fraflytting ved sentralise-

ring, friskolepolitikk, profitt på velferd, kirkepolitikk, reguleringer av taxinæringen, råkjøring blant bilister, postkaos på grunn av fjerning av tollgrense, ulvejakt, økte eiendomspriser, vold blant fotballsupportere, landbrukspolitikk, debatt omkring rettspraksis med videobevis, spillautomater, biodrivstoff, Metoo-bevegelsen og frykt for vekstbrems i IT-bransjen. Vi kan med andre ord slutte at i kategoriene som ikke omhandler innvandringsrelaterte kontekster, er “svenske tilstander” i tidsperioden 01.01.2000–31.12.2018 blitt brukt om tilstander og/eller hendelser i Sverige man enten ønsker eller ikke ønsker i Norge.

4.1.2 “Svenske tilstander” i kontekster relatert til innvandring før 01.01.2016

I perioden 01.01.2000–31.12.2015 er det ingen av nyhetsartiklene som er kategorisert i *Innvandringsrelatert kontekst (+)*, noe som viser at alle nyhetsartikler koplet til innvandringsrelaterte kontekster publisert før 01.01.2016 har en negativ bruk av “svenske tilstander”. Den første nyhetsartikkelen er fra 2004 og handler om innskjerping av rutiner vedrørende telefonsamtaler fra innsatte ved norske fengsler. “Svenske tilstander” brukes i nyhetsartikkelen som en advarsel mot situasjonen med rømming fra svenske fengsler fordi det påstås at innsatte planlegger flukt på telefon når de snakker et språk fengselsbetjentene ikke forstår (*Aftenposten* 09. november 2004). Deretter brukes ikke “svenske tilstander” i kontekster relatert til innvandring før i 2009, der det ble publisert 3 nyhetsartikler. Dette ble i 2010 etterfulgt av 2 nyhetsartikler, så 4 nyhetsartikler i 2013 før det tilslutt ble publisert 6 nyhetsartikler i 2015 før den markante økningen med 43 nyhetsartikler i 2016. Nyhetsartiklene i 2009 handlet om advarsler om muslimske ghettoer i Oslo, frykt for parallelle samfunn, og fritt skolevalg som et mulig virkemiddel mot islamisering. I alle nyhetsartiklene brukes “svenske tilstander” som et skrekkeeksempel på problemer knyttet til dårlig integrering av innvandrere «Oslo kan få ghettoer som blir styrt etter muslimske sharia-lover» (*Aftenposten* 22. februar 2009), «– Dette er samfunn i samfunnet som består av mennesker uten arbeid, som ikke snakker svensk og stort sett bare forholder seg til mennesker fra egen etnisk gruppe» (*NTB* 2009). I 2010 handlet den eneste publiserte nyhetsartikkelen om flytteforbud for flyktninger hvis de ikke lærer seg norsk i frykt for at det skal utvikle seg «svenske tilstander” der mennesker lever utenfor samfunnet: «I Oslo og i andre store byer er det store grupper av personer som delvis lever på siden av samfunnet, som ikke er integrert og som ikke kan språket godt nok» (*Stavanger Aftenblad* 20. januar 2010). Nyhetsartiklene fra 2013 handlet om integreringsdebatt, gatevold i Husby i Sverige, og frykt for at dårlig integrering i Oslo vil føre til opptøyer som i Sverige. Igjen ser man her at “svenske tilstander” brukes til skrekk og advarsel mot hva dårlig integrering av inn-

vandrere kan føre til, og vi finner overskrifter som: «I Norge er for eksempel en forbløffende enighet om opprør slik vi har sett dem i Sverige bare skjer i ghettoer, og at de utføres av innvandrere» (*Aftenposten* 27. mai 2013), «Dette er nå i ferd med å skje her i Oslo. En trenger faktisk ikke å gå lenger enn til Tøyen skole, midt i Oslo sentrum, hvor 98,2 prosent av elevene har et annet morsmål enn norsk» (*Aftenposten* 13. juni 2013). I nyhetsartiklene fra 2015 gjen- tas en liknende bruk av “svenske tilstander”. Nyhetsartiklene handler om at Sverige har mistet kontrollen over integreringspolitikken, debatt omkring flyktninger til Kongsvinger, økono- miske kostnader ved å ta imot syriske flyktninger, økt antall flyktninger til Norge på grunn av Syriakrigen, plassmangel for flyktningmottak i Oslo og hærverk på asylmottak. Vi finner i nyhetsartiklene overskrifter som: «Statssekretær Kai-Morten Terning (Frp) i Barne-, likestil- lings- og inkluderingsdepartementet mener svenskene har mistet kontrollen over sin integre- ringspolitikk» (*Aftenposten* 17. mai, 2015), «Situasjonen i vårt gode naboland som Kongs- vinger har en åpen grense til, har problemer vi ikke ønsker: Södertälje i Sverige er Oslo- politiets skrekkeksempel på feilslått integrering» (*Glåmdalen* 4. juli 2015), «I september uttal- te en representant for det svenske migrasjonsverket, at det store flertallet som har kommet, ikke har søkt asyl i Sverige. – De vil videre til Finland eller Norge» (*Minerva* 12. oktober 2015), «– Vi må tenke på både det akutte, og samtidig tenke på at dette skal være bra, langsik- tig. Slik at vi ikke opplever det som skjer i Sverige, hvor man får ghetto-tilstander, [...] det må vi unngå i Oslo» (*NRK* 09. november 2015), «PST har også gitt tydelig advarsel mot svenske tilstander og det er vårt felles ansvar for at det ikke skjer i Norge» (*Tv2* 13. november 2015).

Blant nyhetsartiklene der “svenske tilstander” opptrer i innvandringsrelaterte konteks- ter før 2016, er det i motsetning til nyhetsartiklene i kontekster som ikke er knyttet til inn- vandring, en tydeligere tendens til at det i løpet av tidsperioden blir tillagt “svenske tilstander” et mindre variert meningsinnhold og betydning. I samtlige av nyhetsartiklene brukes “svenske tilstander” i likhet med artiklene fra *Ikke innvandringsrelatert kontekst* (÷) om tilstander og/eller hendelser som ikke er ønskelig i Norge, men til forskjell fra disse, viser nyhetsartik- lene som er relatert til innvandring i større grad til likeartede tilstander og/eller hendelser. Med unntak av nyhetsartikkelen fra 2004 om rømmingsfare fra fengsler, og fire nyhetsartikler fra 2015 der “svenske tilstander” brukes for å vise til de økonomiske kostnadene ved å ta imot et stort antall flyktninger fra Syria, brukes “svenske tilstander” i resten av nyhetsartiklene som et bilde på tilstander i Sverige med ghettoer, uro og parallellsamfunn som følge av en feilslått integreringspolitikk og som det fryktes er i ferd med å utvikles i Norge.

4.1.3 “Svenske tilstander” i kontekster relatert til innvandring etter 01.01.2016

Den markante økningen av nyhetsartikler der “svenske tilstander” opptrer fra 01.01.2016 skyldes i stor grad den økte bruken av “svenske tilstander” i innvandringsrelaterte kontekster. Fra 2015 til 2016 øker antall publiserte nyhetsartikler fra 6 til 43, deretter til 198 i 2017, og tilslutt til 221 i 2018. Sammenlignet med tidligere år er det i enda større grad en overvekt av nyhetsartikler der “svenske tilstander” brukes negativt, og følgelig er kategorisert i *Innvandringsrelatert kontekst* (-). Det som skiller seg fra tidsperioden før 2015 er at det er én nyhetsartikkel som er kategorisert i *Innvandringsrelatert kontekst* (+). Det vil vi at nyhetsartikkelen bruker “svenske tilstander” med et positivt meningsinnhold i en innvandringsrelatert kontekst. Overskriften lyder “Fri flyt på Oslo øst”, og handler om ungdom på Oslo øst. Om svenske tilstander står det «Stort sett hersker det jeg ser på som svenske tilstander her: relativt ro, fred og ordnede forhold» (*Klassekampen* 03. desember 2018). På en annen side er det likevel mulig å hevde at “svenske tilstander” også her brukes negativt i form av å være en slags (ironisk?) motstemme (fred, ro og ordnede forhold) som forutsetter de tidligere projiserte bildene av uro, bråk og uordnede forhold.. Når det kommer til nyhetsartiklene i kategorien *Innvandringsrelatert kontekst* (-) er det et så stort antall at det ikke er hensiktsmessig med hensyn til oppgavens omfang å gjennomgå dem på samme detaljnivå som nyhetsartiklene publisert før 01.01.2016, dessuten vil en del av disse nyhetsartiklene bli gått nærmere etter i sømmene i analysen av Datasett 2 i kapittel 4.2 nedenfor. Jeg vil allikevel gjengi noen eksempler fra hvert av årene i tidsperioden for å illustrere typen artikler jeg har valgt å rubrisere under denne kategorien (se Vedlegg 6, Tabell 4). Et betydelig antall av nyhetsartiklene fra 2016 handler i stor grad om hendelser knyttet til daværende innvandrings- og inkluderingsminister Sylvi Listhaug, som ble utnevnt til den nevnte ministerposten 16. desember 2015. Et søk på “svenske tilstander” + “Oslo” + “Sylvi Listhaug” i *Atekst* gir 80 treff for perioden 01.01.2016–31.12.2016, mens “svenske tilstander” + “Oslo” gir 118 treff (dupliseringer medregnet). Blant annet blir en uttalelse fra Listhaug nevnt i en nyhetsartikkel fra *Norsk telegrambyrå* [NTB] der “svenske tilstander” knyttes til «parallelsamfunn, lovløshet og sosial uro» i Sverige (01. november 2016). I 2017 er det med treff i 158 av 428 fortsatt en god del av nyhetsartiklene som er knyttet til Listhaug, mens det i 2018 er 128 av 472 (dupliseringer medregnet). Dette kan antyde at samtidig som antallet nyhetsartikler med “svenske tilstander” har steget kraftig, er det en tendens til at det ikke lenger er like nært koplet til Listhaug selv om det fortsatt er en viss sammenheng. Dette kan også bety at uttrykket har blitt tatt i bruk av flere. I artiklene fra 2017 er det flere eksempler på hva “svenske tilstander” brukes om i kontekster relatert til inn-

vandring, og i et eksempel fra *Aftenposten* blir “svenske tilstander” forklart slik «[...] såkalte svenske tilstander: noe som trolig skal forstås som at voldelige ungdomsgjenger er i ferd med å få overtaket på politiet i deler av hovedstaden» (25. mars 2017). Et annet eksempel er fra *Dagbladet* der det står skrevet «med høy konsentrasjon av innvandrere på begrensede områder, økende mengde kriminalitet og et politi som offentlig sier de har tapt områdene, har vi i norsk debatt fått begrepet svenske tilstander om bydeler som Rinkeby i Sverige» (29. august 2017). Et interessant funn er at i *Finansavisas* faste feriespalte “Sommerspørsmål”, var et av spørsmålene i 2017 «Er vi i ferd med å få svenske tilstander?», mens det i 2018 var endret til «Er vi i ferd med å få svenske tilstander i Oslo øst og syd?». Av eksempler fra 2018 er også et forsøk på en slags definisjon i en nyhetsartikkel fra *Nettavisen* der det står at “svenske tilstander” er «belastede områder preget av vold og kriminalitet, sammenbrudd i offentlige tjenester, og økonomisk og etnisk segregasjon» (09. april 2018). Til sist tar jeg med et eksempel fra en lederartikkel i *Dagsavisen* om den daværende justisministeren Tor Mikkjel Wara: «Wara, som flere andre politikere, har tidligere forbundet gjeng- og ungdomskriminalitet med svenske tilstander, som igjen forbindes med innvandring» (06. juli 2018). I ingen av de tre årene kan det sies å være gjennomgående like stor bruk av “svenske tilstander” i nyhetsartikler jevnt fordelt gjennom året. Utrykket dukker opp med stor frekvens i nyhetsartikler publisert i forbindelse med debatter omkring spørsmål koplet til bydeler i Oslo med høyest andel befolkning med innvandrerbakgrunn, og et gjennomgående trekk ved nyhetsartiklene publisert i løpet av tidsperioden 01.01.2016-31.12.2018, er at “svenske tilstander” og “Oslo” i hovedsak opptrer i nyhetsartikler knyttet til temaet ungdomskriminalitet i Oslos østlige bydeler.

4.1.4 Usikker

I kategorien *Usikker* har jeg etter at nyhetsartiklene er kategorisert, og dupliseringer er fjernet, i perioden 01.01.2000–31.12.2018, rubrisert 54 nyhetsartikler (se Vedlegg 2, Tabell 1). Disse nyhetsartiklene er plassert i denne kategorien fordi de ikke passet inn i de andre kategoriene (for utvalgsriterier, se Vedlegg 4, Tabell 2), det vil si at det er nyhetsartikler som det er vanskelig å avgjøre om brukes i innvandringsrelatert kontekst, og/eller om det er positiv eller negativ bruk av “svenske tilstander”. Dette er riktignok ikke et ubetydelig antall nyhetsartikler, og det ville være interessant å gå ytterligere inn på disse artiklene, men det har jeg av hensyn til oppgavens begrensninger som omfang og størrelse, måttet la være. I en mer omfattende studie av uttrykket «svenske tilstander», ville disse ha vært mer utførlig inkludert. 54 nyhetsartikler er allikevel vurdert til å ikke være av avgjørende betydning for oppgavens resultater

med tanke på det totale antallet nyhetsartikler datamaterialet består av (se kapittel 4.1, Tabell 2).

4.1.5 Oppsummering av hovedfunn i Datasett 1

I Datasett 1 fremgår det altså at det i tidsperioden 01.01.2000–31.12.2015 var en relativt lav bruk av “svenske tilstander” sammenlignet med tidsperioden etter (01.01.2016–31.12.2018). Analysen viser at “svenske tilstander” i størst grad er brukt negativt av norske medier i hele perioden som er gjenstand for undersøkelse (01.01.2000–31.12.2018). Analysen av nyhetsartiklene der “svenske tilstander” *ikke* ble brukt i innvandringsrelatert kontekst, viser at “svenske tilstander” i størst grad er brukt om tilstander og/eller hendelser som ikke er ønskelig i Norge, men at hva disse tilstandene og/eller hendelsene er, er vekslende. I nyhetsartiklene der “svenske tilstander” opptrer i innvandringsrelaterte kontekster i tidsperioden 01.01.2000–31.12.2015, viser analysen at det i løpet av tidsperioden ilegges “svenske tilstander” et mer samsvarende meningsinnhold og betydning i form av at de fleste nyhetsartiklene publisert etter 01.01.2009 bruker “svenske tilstander” som et bilde på tilstander i Sverige med ghettoer, uro og parallellsamfunn som følge av en feilslått integreringspolitikk. Fra 2015 til 2016 skjedde det en markant økning i antall publiserte nyhetsartikler med “svenske tilstander” i norske medier, og det var størst økning i nyhetsartikler med innvandringsrelatert kontekst med negativ bruk av “svenske tilstander”. Et gjennomgående trekk ved disse nyhetsartiklene publisert i løpet av tidsperioden 01.01.2016–31.12.2018 er at “svenske tilstander” i hovedsak opptrer i nyhetsartikler knyttet til bestemte hendelser og debatter i mediene, og at det i likhet med tidligere funn brukes som et bilde på tilstander i Sverige man ikke ønsker i Norge. Men til forskjell fra før 2016 blir “svenske tilstander” nå også i større grad brukt om tilstander som angivelig skjer i Norge. Disse tilstandene er projiserte bilder av ghettoer, uro og parallellsamfunn preget av ungdomskriminalitet som skyldes feilslått integreringspolitikk og at landet(ene) (både Sverige og Norge) har tatt imot for mange asylsøkere og flyktninger. Områdene “svenske tilstander” knyttes til i Sverige er hovedsakelig til Rosengård i Malmö, Rinkeby i Stockholm og Södertälje utenfor Stockholm, mens det i Norge knyttes til Oslo, nærmere bestemt bydeler i Oslo øst og Oslo syd. Bydelene det ofte refereres til er Stovner, Søndre Nordstrand og Gamle Oslo. Et funn det også er verdt å merke seg er at en betydelig andel av nyhetsartiklene i innvandringsrelatert kontekst publisert etter 31.12.2015 i relativt stor grad er knyttet til nyhetssaker om, eller med daværende innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug.

4.2 Funn - Datasett 2

I dette kapittelet analyserer jeg Datasett 2 som består av de tre mest frekvente mediehendelsene i årene 2016–2018, det vil si debatt omkring oppvekstmiljøet i Oslo øst fra august 2016, debatt om gjenger i Oslo øst fra mars 2017 og steinkasting mot natteravnere i bydel Stovner fra april–mai 2018 (se kapittel 3.2.5 og Vedlegg 9, Tabell 6). Dette datasettet har jeg som beskrevet i kapittel 4 valgt å analysere ved hjelp av de analytiske verktøyene utviklet av Irvine & Gal (2000) beskrevet i kapittel 2.2.1. Det vil si at utdragene vil bli analysert med sikte på å beskrive eksempler på de semiotiske prosessene ikonisering, gjentatt produksjon av motsetninger og utvisking, for å forsøke å avdekke og beskrive hvordan språkideologier blir (re)produsert i nyhetsartiklene fra de tre mediehendelsene. I utvelgelsen av hvilke utdrag fra mediehendelsene som er tatt med som eksempler vist i analysen nedenfor ble det lagt vekt på hvilke nyhetsartikler, og hva i nyhetsartiklene, som på best mulig måte kunne bidra til å besvare forskningsspørsmålene. Det var derfor viktig at nyhetsartiklene fulgte som en slags kjede av svar på hverandre, og i så måte tok for seg de samme problemstillingene – og i forlengelse av det kan sies å utgjøre en debatt.

4.2.1 Debatt omkring oppvekstmiljøet i Oslo øst (august 2016)

I august 2016 ble det publisert en rekke nyhetsartikler med “svenske tilstander” som følge av at daværende innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug var på besøk i bydel Gamle Oslo der det i media ble skrevet om Listhaugs bekymring for økt ungdomskriminalitet på Grønland og Tøyen i Oslo. Når dupliseringer er fjernet står det igjen seks nyhetsartikler (se Vedlegg 9, Tabell 6) publisert i løpet av tidsperioden 27. august–31. august 2016, og artiklene kan sies å være som en kjede av nyhetsartikler publisert som ulike svar på Listhaugs bekymring. Utdragene det vises til nedenfor er valgt fordi de kommer fra tre nyhetsartikler som ble publisert av tre ulike medier der ulike personer med autoritet fra ulike samfunnsområder, deriblant Listhaug selv, ble spurt om hvordan de stilte seg til Listhaugs utspill om ungdomskriminalitet der de blant annet uttrykte bekymring for såkalte “svenske tilstander”. Det at diverse personer med autoritet fra ulike samfunnsområder blir spurt om det er “svenske tilstander” i Oslo kan synes å være typisk for debatter der dette er temaet. I et intervju med NRK under overskriften “Politimesteren: - Bør ikke ha store konsentrasjoner av innvandrere i byene”, uttalte daværende politimester i Oslo, Hans Sverre Sjøvold, hva han hadde å si som svar på Listhaugs bekymringer:

Utdrag 1:

Politimester Hans Sverre Sjøvold sier at dersom innvandrere bosettes mer spredt, vil det gi mindre gjengkriminalitet på Grønland og Tøyen i Oslo. [...] – Det vi ser nå er at vi har mye rotløs ungdom som begår mye kriminalitet og selger narkotika. Det er de klassiske problemene her, med språkvansker, men også skolegang er manglende, sier Politisjefen (NRK 27. august 2016.)

Allerede i overskriften blir det gitt en forklaring på hvorfor det forekommer kriminalitet på Grønland og Tøyen. I utsagnet «[...] - Bør ikke ha store konsentrasjoner av innvandrere i byene» ligger det implisitt et budskap om at hvis det er store konsentrasjoner av innvandrere i byene så vil det være en nærmest uunngåelig konsekvens at kriminalitet vil forekomme. Dette indikerer at “innvandrere” knyttes til “kriminalitet”, noe som underbygges videre i artikkelen når det eksplisitt uttales at det vil være mindre gjengkriminalitet på Grønland og Tøyen hvis det ikke bor så mange innvandrere der. “Kriminalitet” blir i tillegg nyansert ved utvidelsen til “gjengkriminalitet”. I denne koplingen mellom bosted, innvandrere og (gjeng)kriminalitet skjer det på den ene siden en utvisking av kriminalitetsbildet der all kriminalitet som ikke begås av personer med innvandrerbakgrunn viskes ut. På den andre siden blir innvandrere redusert til en gruppe bestående hovedsakelig av kriminelle gjenger. En slik ikonisering kan bidra til å projisere et bilde av innvandrere som kriminelle og som nærmest skaper kriminalitet til å være en del av innvandreres iboende egenskaper. Videre i artikkelen skapes det flere koplinger mellom “innvandrere” og “gjengkriminalitet”. Det blir påpekt at det er «[...] mye rotløs ungdom som begår mye kriminalitet og selger narkotika». “Innvandrere” blir dermed også koplet til rotløs ungdom og narkotika. Årsaken til at unge innvandrere blir kriminelle forklares av politimesteren som «de klassiske problemene her», som videre beskrives som “språkvansker” og “manglende skolegang”. Et interessant moment ved valget av ord er bruken av ordet “klassiske”. I Akademiets ordbok defineres ordet klassisk³ som noe som er typisk og velkjent, og i så måte når “klassisk” brukes i beskrivelsen av de såkalte “problemene” impliserer dette at det som omtales ikke behøver grundigere begrunnelse fordi det er nettopp er typisk, og derfor er noe som bør leses mellom linjene og forstås av leserne. Således behøver ikke politimesteren (eller journalisten) å utdype årsaksforklaringene i form av “språkvansker” og “manglende skolegang”, nettopp fordi det er noe avsenderen forventer at leseren skal forstå. Det kan dermed se ut til at det blir etablert en salgs allmenn sannhet der innvandrere knyttes til et bestemt sted og at det er en kausal sammenheng mellom det å være innvandrer, kriminell, språkvansker og manglende skolegang. I tillegg er det verdt å bemerke seg bruken av “her”. Ved at det påpekes at det er “her” de nevnte “klassiske problemene” er, knyttes det også et sted til «problemene», i dette tilfellet Tøyen og Grønland i Oslo. Med

³ Det norske akademis ordbok https://www.naob.no/ordbok/klassisk_2

andre ord skjer det en ikonisering av innvandrere der det projiseres et bilde av dem som en gruppe unge mennesker som begår kriminalitet og selger narkotika hvis det bor mange samlet på ett sted. Dette skjer angivelig fordi de mangler tilhørighet og har manglende skolegang som et resultat av at de har mangelfulle norskspråklige ferdigheter. Med dette skjer det en gjentatt produksjon av motsetninger ved at manglende utdanning versus høy utdanning på et sosialt nivå settes opp mot kriminalitet versus lovlydighet på et annet sosialt nivå. Dette bildet blir mulig å projisere fordi det samtidig skjer en relativt omfattende utvisking ved at andre årsaker til at mennesker begår kriminalitet blir sett bort ifra, og fordi kriminalitet kun blir knyttet til innvandrere.

I en artikkel publisert av NTB samme dag om det samme besøket av Listhaug til bydel Gamle Oslo, reproduseres en liknende ikonisering av innvandrere som en gruppe unge kriminelle med språkproblemer:

Utdrag 2:

Innvandrerungdom på vei ut på skråplanet i Gamle Oslo kan miste et viktig hjelpetiltak som følge av integreringsminister Sylvi Listhaugs (Frp) politikk. [...] – Vi ønsker å legge om jobbsjansen så det kan nå flere målgrupper, blant annet ungdom som skal på videregående skole og som? mangler språket for å kunne lykkes (NTB, 27. August 2016.)

Her blir “innvandrerungdom” eksplisitt brukt for å beskrive hvem det er tale om i artikkelen, og det levner lite tvil om at det er med negativ fortegn når det settes i sammenheng med uttrykket “skråplanet”. Det er et velkjent norsk uttrykk, og brukes som en metafor med den overførte betydningen «moralsk uheldig retning [...] forfalle moralsk»⁴ og som ofte er knyttet til uønsket sosial atferd, som rus og kriminalitet. En slik kopling mellom innvandrerungdom og skråplanet kan sies å projiserer et bilde av “innvandrerungdom” som en gruppe mennesker i ferd med å falle utenfor samfunnet moralsk og sosialt. Sett i sammenheng med bildet som tegnes av unge innvandrere i Utdrag 1 refererer det å falle utenfor nettopp til å begå kriminalitet. Utvisking gjør seg her gjeldende ved at kriminalitet kun knyttes til “innvandrerungdom”, og andre grupper av unge mennesker som begår kriminalitet, viskes ut. Det skjer også en utvisking av “innvandrerungdom” der indre variasjoner reduseres, der et tilsynelatende «De» blir fremstilt som en homogen gruppe der alle fremstår som kriminelle. Senere i utdraget blir ikke innvandrere eksplisitt knyttet til “ungdom”, men “ungdom” blir beskrevet som noen som «mangler språket for å kunne lykkes» når de skal starte på videregående skole. Hva det refereres til her med å mangle “språket” utdypes ikke, men det kan underforstått bety at man må ha “språket” for å kunne lykkes på skolen. En interessant detalj ved det er at “språket” blir brukt

⁴ Norsk akademisk ordbok <https://www.naob.no/ordbok/skråplan>

i bestemt form, noe som kan antyde at det er snakk om kun ett språk det er nødvendig å beherske for å ha mulighet til å lykkes på skolen. I lys av konteksten der “innvandrerungdom” nevnes tidligere i artikkelen, og fordi det er en artikkel i en norsk avis, er det nærliggende å tolke det som at «språk» betyr «norsk språk». I dette utdraget reproduseres med andre ord årsaksforholdet mellom innvandrerungdom og kriminalitet. Hvis man ikke snakker norsk indikeres det at det er stor sannsynlighet for å mislykkes på skolen, og som følge av det falle utenfor samfunnet. Fordi kriminalitet anses som en iboende essens ved innvandreres natur, vil dette derfor innebære å begå kriminalitet. Igjen skjer en produksjon av motsetninger ved at lovløydighet versus kriminalitet på et sosialt nivå settes opp mot manglende norskkunnskaper versus et slags standard norsk på et språklig nivå. Videre knyttes dette, som også i Utdrag 1, til et bestemt sted. Det blir konkretisert at det er snakk om “Gamle Oslo”, noe som må antas å henvise til bydel Gamle Oslo der også begge områdene nevnt i Utdrag 1, Grønland og Tøyen, ligger.

Noen dager senere ble byrådslederen i Oslo, Raymond Johansen, intervjuet av *Dagbladet* i forbindelse med medieoppslagene publisert i kjølvannet av Listhaugs besøk på Grønland. Der han avviser at det er “svenske tilstander” i Oslo, men fremholder at det er utfordringer med økende kriminalitet blant unge og uttaler blant annet:

Utdrag 3:

Vi må se politiets innsats for å bekjempe kriminaliteten sammen med behov for språkopplæring, tidlig innsats gjennom skole og barnevern, og tiltak mot arbeidsledighet [...] (*Dagbladet* 30. august 2016.)

Kriminalitet blir i dette utdraget knyttet til “behov for språkopplæring”, og det er derfor logisk å anta at det er norskopplæring det er snakk om. I så måte kan dette igjen bety at det er innvandrere “kriminaliteten” koples til selv om det ikke nevnes eksplisitt. Siden dette er et «svar» på Listhaugs kritikk, er det nærliggende å anta at det er ungdom med innvandrerbakgrunn det blir referert til som har dette behovet. Selv om Raymond Johansen gir et motsvar til Listhaugs kritikk, reproduseres allikevel de tilsynelatende sammenhengene mellom innvandrerungdom, sted, kriminalitet og manglende norskkunnskaper.

4.2.2 Debatt om gjenger i Oslo øst (mars 2017)

I mars 2017 ble det i kjølvannet av en reportasje av *NRK* om ungdomsgjenger på Oslo øst, publisert mange artikler i løpet av en relativt kort tidsperiode på omlag to uker. I tillegg til å bli publisert som en nyhetsartikkel på *NRK.no*, ble saken vist som et innslag på *NRK Dagsrevyen* samme dag. I denne analysen er det dog kun artikkelen publisert på nett av *NRK*, og ar-

tiklene publisert i ulike papir- og nettaviser i etterkant som det vil bli tatt utgangspunkt i, samt de 36 nyhetsartiklene (dupliseringer ikke medregnet) publisert som svar på *NRKs* artikkel sitt innhold. På samme måte som artiklene i kapittel 4.2.1 utgjør de derfor en debatt der temaet for debatten er ungdomskriminalitet på Oslo øst der ulike personer ble intervjuet, eller skrev kronikker/debattinnlegg/ledere der det ble diskutert hvorvidt dette er tegn på “svenske tilstander” i Oslo. Overskriften på *NRKs* nyhetsartikkel lød “Gjenger i Oslo: Ungdom har pistoler og barn selger hasj” (11. mars 2017). I reportasjen blir det vist til økende kriminalitet blant unge i Oslos østlige bydeler som av journalistene blir lagt til grunn for å hevde at det er “svenske tilstander” i Oslo. Artikkelen fikk i etterkant rettet mye kritikk mot seg, og hovedsakelig var kritikken rettet mot journalistenes bruk av kilder og informanter da de fleste var anonymisert. En del av kritikken gikk derfor ut på at ingen fagfolk ble intervjuet, og at de eneste navngitte som ikke var frivillige i idrettslag og lignende av de intervjuede i artikkelen var politiinspektør i Oslo Einar Aas og daværende politimestere Hans Sverre Sjøvold. I tillegg ble undersøkelsen Ung i Oslo fra 2015⁵ antydnet å gi misvisende informasjon fordi unge visstnok ikke oppgir riktig informasjon i slike meningsmålinger.

I *NRKs* artikkel er det, som også overskriften antyder, “ungdom” det rettes fokus mot. Det tegnes et bilde av ungdom på Oslo øst der kriminalitet dominerer hverdagen deres. Igjen intervjues politimesteren i Oslo, og i artikkelen viser han interessant nok til de samme mulige årsakene til økende kriminalitet blant unge som ble presentert i artiklene fra debatten om oppvekstmiljø i Gamle Oslo litt over et halvår tidligere:

Utdrag 4:

Politimesteren i Oslo, Hans Sverre Sjøvold, er også bekymret for gjengene og økningen i voldskriminaliteten blant ungdom i Oslos østlige bydeler. Han sier til NRK at han tror mange av problemene skyldes sosioøkonomiske forhold; Jobb, skolegang, språk og økonomi, og at det har blitt mange nye innflyttere til bydelene (*NRK*, 11. mars 2017.)

Sjøvold forfekter med andre ord det samme synet på at kriminalitet og gjenger i Oslo er knyttet til ungdom i Oslo øst, og oppfatningen om at dette igjen er koplet til “språk” reproduseres. Det utdypes ikke ytterligere hva som menes med “språk” i denne sammenhengen utover at det refereres til som et sosioøkonomisk forhold som sammen med “skolegang”, “jobb”, “økonomi” og “mange nye innflyttere til bydelene” presenteres som årsaker til de såkalte “problemerne”. Med konteksten tatt i betraktning er det rimelig å tolke «språk» dit hen at det er mang-

⁵ Ung i Oslo 2015 er en av de største ungdomsundersøkelsene som noen gang har blitt gjennomført i Norge med svar fra over 24.000 ungdommer. Et av hovedfunnene var at Oslo er et trygt sted å vokse opp for de aller fleste, og at barn av innvandrere oppgir at de bruker mindre rusmidler sammenlignet med andre ungdommer <http://www.hioa.no/Om-OsloMet/Senter-for-velferds-og-arbeidslivsforskning/NOVA/Publikasjoner/Rapporter/2015/Ung-i-Oslo-2015>

lende norskferdigheter det er snakk om. I tillegg blir kriminalitet som tidligere også her koplet til et sted, men i motsetning til debatten fra året før, blir nå den mer generelle betegnelsen “Oslos østlige bydeler” benyttet. I så måte har problematikken flyttet seg fra å bli knyttet til Grønland og Tøyen, til å omhandle alle bydelene som ligger øst i Oslo. Selv om innvandrere ikke nevnes eksplisitt i utdraget vist ovenfor, etterlates det ikke mye tvil videre i artikkelen i et intervju med det tidligere gjengmedlemmet “Veton”, om at når det er snakk om “ungdom”, så er det “innvandrere” som er knyttet til bruken av ordet:

Utdrag 5:

– At man samles i bydeler hvor majoriteten til slutt er utlendinger av en annen etnisk opprinnelse: Det fører jo til at det blir dannet egne småsamfunn igjen, da (NRK 11. mars 2017.)

“Utlendinger” er et vanlig uttrykk for innvandrere på norsk, så når det knyttes til “en annen etnisk opprinnelse” er det naturlig å tolke det dit hen at det refererer til mennesker med opprinnelse fra andre land enn Norge. I utdraget blir “utlendinger” koplet til dannelse av såkalte “egne småsamfunn”, noe som i lys av konteksten og de tidligere forklarte beskrivelsene av “svenske tilstander” kan se ut til å bety nærmest lovløse områder der det bare bor innvandrere. Dette kan se ut til å bekrefte og reproducere bildet presentert i debatten om oppvekstmiljø fra året før, om at bydeler der befolkningen består av en stor andel innvandrere har større sannsynlighet for å begå kriminelle handlinger. Denne tolkningen er plausibel fordi innvandrere stadig blir projisert som en enhetlig gruppe der det antydes at kriminalitet gjennom ikonisering er en iboende egenskap, nærmest som noe «naturlig», samtidig som andre sosiale og psykologiske årsaker til hvorfor noen begår kriminelle handlinger viskes ut og blir sett helt bort ifra.

Videre i artikkelen blir det produsert en sammenheng mellom å se på musikkvideoer med “gangster-rap”, og stedene “Chicago”, “Malmö” og “Rinkeby”, og det å bli en del av det såkalte “hasjmiljøet”. I et intervju med en 15 år gammel gutt hevder han at han er en del av en kriminell gjeng på Oslo øst:

Utdrag 6:

Han mener det var musikkvideoene med gangster-rap fra Chicago, Malmö og Rinkeby som først lokket ham inn i hasjmiljøet (NRK 11. mars 2017.)

Det blir med andre ord antydnet en kopling mellom det å høre på såkalt “gangster-rap” fra spesifikke steder og det å tilhøre et kriminelt miljø som driver med narkotika, som om hasj er en uunngåelig konsekvens av det å lytte til «gangster-rap». En interessant detalj i utdraget er at stedene som nevnes er områder som er kjent for å ha innbyggere der flesteparten har innvand-

rerbakgrunn. Bruken av ordet “lokke” er også verdt å kommentere. Ved å bruke akkurat dette ordet får ordlyden i setningen en mer ladet betydning. Det kan tolkes dit at det får det til å virke som at de som produserer denne type musikk er kriminelle som driver med narkotika med et overhengende mål med musikken de lager er å lokke unge ut på «skråplanet» eller inn i businessen sin. Det foregår også en utvisking av den mangfoldige musikkjangeren rap, her presentert som “gangster-rap”. Det er kun musikkvideoer med rap fra Chicago, Malmö og Rinkeby som ifølge utdraget har «lokke» kilden journalisten(ene) har snakket med inn i “hasjmiljøet”. Det er imidlertid nærliggende å anta at personen samtidig hører på rap som ikke bare kommer fra disse stedene. Det er ikke nødvendig å være musikk ekspert for å vite at det ikke bare er rap fra disse bestemte stedene som handler om narkotika og kriminalitet. Rap, det være seg «gangster rap» eller andre former, har dessuten vist å ha langt flere funksjoner og identitetsskapende uttrykk for ungdom i flerspråklige bymiljøer (Cutler & Røyneland, 2015). På den måten bidrar et ensidig fokus på en liten del av det høyst sannsynlig sammensatte musikkbildet kilden hører på, til en ikonisering mellom disse spesifikke områdene som skumle steder og hasjrøyking og som man for all del bør unngå i alle mulige former. I lys av dette er det nærliggende å hevde at disse spesifikke områdene mest sannsynlig blir fremhevet fordi det er nettopp er disse stedene “svenske tilstander” tidligere har blitt forbundet med i norsk media (jf. kapittel 4.1.5).

I flere av nyhetsartiklene som ble publisert i etterkant av NRKs artikkel kan det se ut til at reproduksjonen av der det utviskede bildet på innvandrere reproduseres og gjentas. Det vil si at det med innvandrere i nyhetsartiklene egentlig vises til en gruppe av unge, særlig gutter, med innvandrede foreldre og svakere norskspråklige ferdigheter. Under overskriften “Det er ikke svenske tilstander i Oslo øst” blir det hevdet av Unge Høyre-politikeren i Oslo, Mehmet Kaan Inan, at NRKs artikkel om gjengproblematikk overdriver, men at kriminalitetsbildet blant unge på Oslo øst heller ikke må ignoreres:

Utdrag 7:

En bydel med flertall av innvandrere byr på noen utfordringer, blant annet at det er høyere frafallsprosent på denne delen av byen og skolene har dårligere resultater i norsk enn resten av byen (Mehmet Kaan Inan, *NRK.no* 13. mars 2017.)

Kriminalitet blir her omtalt som “utfordringer”, og de blir knyttet til høyere frafall i skolen og “dårligere resultater i norsk” sammenlignet med “resten av byen”. Det kan derfor se ut til at det å snakke “dårlig” norsk blir knyttet til kriminalitet og bydeler i Oslo øst, noe som muliggjør seg ved at “resten av byen”, som i lys av konteksten må antas å være et bilde på bydeler vest i Oslo, blir produsert som en motsetning ved å implisitt si at de har bedre resultater i

norsk enn bydelene i øst. Derfor er det mulig å hevde at resultater i norsk blir brukt som motsetning mellom innvandrere og dem med norsk opprinnelse. De såkalte utfordringene blir som følge av dette stadig koplet til bydeler der befolkningen består av en stor andel innvandrere. Derfor er det en tydelig eksplisitt tendens til at det er Oslo øst det er snakk om når det refereres til gjengproblematikk:

Utdrag 8:

Mer fattigdom, dårligere lese- og skriveferdigheter, svakere økonomi og kortere levealder preger flere bydeler i Oslo øst i forhold til Oslo vest (*Nettavisen* 16. mars 2017.)

Et nevneverdig funn er hvordan “dårlige lese- og skriveferdigheter” i utdraget ovenfor knyttes til “Oslo øst”. Det kan tyde på en reproduksjon av oppfattelsen om at innbyggerne i “Oslo øst” har svakere norskkunnskaper som et resultat av at det er mange innvandrere som bor der, og som følge av det er dårligere til å lese og skrive enn innbyggerne i “Oslo vest”. Det reflekterer dessuten det projiserte bildet fra tidligere artikler om at det er ett språk som gjelder, nemlig norsk. Lese- og skriveferdigheter er ikke knyttet til ett bestemt språk, så selv om en person kan ha mangelfull kompetanse i norsk kan han eller hun likevel ha gode lese- og skriveferdigheter i et annet språk (Svendsen, 2009). En slik ikonisering mellom innvandrere og dårlige lese- og skriveferdigheter i motsetning til dem med norsk opprinnelse er derfor kun mulig ved å viske ut språklig kompetanse innvandrere som regel innehar i andre språk i tillegg til norsk. For selv om barn med innvandrerforeldre skårer gjennomsnittlig svakere på nasjonale prøver enn øvrige elever, er det blant barn av innvandrere vi finner den største økningen i karaktersnitt (Steinkeller, 2017).

I nyhetsartiklene som fulgte etter NRKs artikkel blir det forsøkt etablert en slags motstemme til det bildet som ble tegnet av innvandrerungdommer på Oslo øst i NRK-artikkelen. Bildet det blir forsøkt endret på er ikoniseringen av innvandrerungdommer som kriminelle, og som skyld i at det er i ferd med å utvikle seg såkalte “svenske tilstander” i byen:

Utdrag 9:

– Innvandrerungdom gjør ikke mer kriminalitet enn majoritetsungdommen i bydelene Grorud, Stovner og Søndre Nordstrand (*NRK.no* 16. mars 2017.)

I utdraget blir bildet av “innvandrerungdom” som kriminelle forsøkt nyansert ved å vise til at de ikke begår mer kriminalitet enn det “majoritetsungdommen” gjør på Grorud, Stovner og Søndre Nordstrand. Det som likevel er interessant her er at det samme bildet av innvandrerungdom som er blitt produsert i tidligere artikler gjentas og reproduseres også her ved at de fortsatt blir koplet til kriminalitet. Det etableres dermed ikke noe nytt bilde, snarere viderefø-

res heller det allerede eksisterende bilde av innvandrerungdom som lett mottakelig for å ty til kriminalitet. Faktisk etableres det en motsetning mellom “innvandrerungdom” og “majoritetsungdom” som er med på å bekrefte det allerede produserte synet på “innvandrerungdom” som en distinktiv gruppe som skiller seg fra resten av befolkningen. Likeledes opprettholdes skillet mellom østlige og vestlige bydeler i Oslo i og med at det kun er østlige bydeler som nevnes. Kriminalitet koples med andre ord til bestemte bydeler i øst med der en høy andel av befolkningen er innvandrere (Høydahl, 2015). Det er også viktig å kommentere endringen fra tidligere artikler der innvandrere blir beskrevet som den største andelen av befolkningen i bydelene på Oslo øst, mens innvandrere i dette utdraget derimot settes opp som en slags minoritet gjennom bruken av «majoritetsungdom». Et annet eksempel på «motstemmer» er et utdrag fra en nyhetsartikkel i *Aftenposten* der det igjen blir forsøkt avvist at det er “svenske tilstander” i Oslo:

Utdrag 10:

– Mange ser på oss som en ghetto, men det er ikke det. Tvert imot. For meg er Stovner et fredelig sted (*Aftenposten* 25. mars 2017.)

Her er blir bydel Stovner brukt for å forklare at det ikke er “svenske tilstander” i Oslo. Her blir «motstemmen» etablert ved at det blir tatt utgangspunkt i det allerede eksisterende bildet på Stovner som “ghetto” for å forsøke å reetablere synet på Stovner til “et fredelig sted”. På samme tid kan det å ta utgangspunkt i et allerede etablert syn likevel være med på å reproducere dette ved at det blir gjentatt.

4.2.3 Steinkasting mot natteravnere i bydel Stovner (slutten av april 2018–slutten av mai 2018)

Fra slutten av april 2018 til slutten av mai 2018 utløste en hendelse med kasting av stein mot natteravnere på Vestli i bydel Stovner en stor mediedebatt. Dette førte med seg en kjede av nyhetsartikler som i tidsperioden på om lag en måned bestod av 45 nyhetsartikler (dupliseringer ikke medregnet). Disse kom som ulike svar på hvordan man skulle møte problemet med stadig økende kriminalitet blant unge på Oslo øst, som blant annet ble begrunnet ved å henvise til hendelsen med steinkasting. I *Dagbladet* ble det blant annet skrevet at «denne helga ble natteravnene på Vestli anbefalt å holde seg hjemme, for å unngå konfrontasjon med ungdommer, slik det skjedde helga før, da maskerte ungdommer kastet stein på natteravnene» (30. april 2018). Det ble i mediene tegnet et bilde av Stovner der det ble hevdet at steinkastingen var et bevis på at det nå er, eller er i ferd med å bli, “svenske tilstander” i Oslo. Utdra-

gene det vises til nedenfor er blant annet tatt med for å illustrere slagkraften i debatten med hvordan nyhetsartikler publisert forholdsvis sent i debatten kommer som svar på og videreføring av nyhetsartiklene publisert tidlig i debatten. Også i disse artiklene blir det produsert årsaksforklaringer der det innvandrere og østlige bydeler i Oslo står sentralt:

Utdrag 11:

Dette er bydeler med høy innvandrertetthet, lavere gjennomsnittsinntekt og mer kriminalitet (*Vårt land* 02. mai 2018.)

I utdraget blir koplingen mellom bydeler med høy innvandrertetthet og lav gjennomsnittsinntekt med kriminalitet reproduisert. Som i de to forutgående mediehendelsene blir det skapt en ikonisk kopling mellom innvandrere – som en enhetlig gruppe uten noe variasjon – og lave sosioøkonomiske forutsetninger som lav inntekt. Stadig blir også beskrivelsen av innvandrertette bydeler som områder med høy kriminalitet gjentatt. Denne koplingen bidrar til å reproducere det tidligere projiserte bildet av innvandrere som en enhetlig gruppe mennesker med iboende hang til å ty til kriminalitet hvis de bor i områder der det også bor mange andre innvandrere. Dette lar seg gjøre ved at variasjoner blant innvandrere, som for eksempel utdanningsnivå og lønnsnivå viskes helt ut. Det komplekse bildet bak hvorfor og hvem som begår kriminalitet blir som tidligere vist, sett helt bort ifra. Videre blir det i en nyhetsartikkel i *Verdens gang* [VG] under overskriften “Svenske tilstander i Oslo? Nei, men vi må være på vakt” blir det produsert et motsetningsforhold mellom det å ikke kunne norsk, det å være i jobb og demokratiske og likestilte verdier:

Utdrag 12:

Innvandrere og flyktninger må lære norsk, de må komme raskest mulig i jobb, og de må forstå at vi er et demokratisk og likestilt samfunn (*VG* 02. mai 2018.)

Det blir fremholdt at “innvandrere og flyktninger må lære norsk”, som videre blir satt i sammenheng med å komme “raskest mulig i jobb”. Som vi så i kapittel 2.1 har en slik fremstilling paralleller med Svendsens (2014) analyse av «kebabnorskdebatten» i 2009 om at det å ikke snakke “standard” norsk er stilt sammen med det å være arbeidsledig (f. eks. Svendsen 2014). Ifølge bildet som projiseres i utdraget antydes det at innvandrere må komme i jobb for at de skal lære “å forstå at vi er et demokratisk og likestilt samfunn”. Dette kan tyde på en ytterligere fremstilling av innvandrere der det tegnes et bilde av at de har manglende forståelse av norske verdier. Med dette blir der derfor produsert en motsetning mellom å snakke norsk på et språklig nivå mot å ha jobb på et sosialt nivå, samt demokratiforståelse på et kulturelt nivå.

I et intervju i Morgenbladet blir byrådsleder i Oslo, Raymond Johansen, konfrontert med bekymringer omkring økende ungdomskriminalitet i byen som følge av steinkastingen på Stovner. Spørsmålet journalisten stiller til Raymond Johansen har klare føringer:

Utdrag 13:

– Du avfeier det litt lettvent, det etniske. Både politi, natteravnere og foreldre sier at et av problemene er at foreldrene ikke snakker norsk og derfor er lette for ungene å lure.

Jeg avfeier det ikke, men jeg har ikke den luksusen som en del andre har, nemlig å påpeke det helt åpenbare – at det bor mange nyankomne øst og sør i Oslo og at vi har skoler med over nitti prosent innvandrere – uten å være med å løse problemene. [...] (*Morgenbladet* 04. mai 2018.)

Ved å bruke uttrykk som “det etniske”, og videre knytte dette til et problem som blir beskrevet med at foreldrene til ungdommen “ikke snakker norsk og derfor er lette for ungene å lure” har journalisten tydelig etablert et ståsted der etnisitet koples til det å ikke forstå norsk. Videre tegnes det en årsakssammenheng der mangel på norskforståelse fører til lite kontroll over hva ens egne barn foretar seg på fritiden. En slik ikonisering mellom innvandrerforeldre og manglende forståelse av norsk, bidrar til å projisere et bilde av innvandrerforeldre – igjen der all variasjon er utvisket – som letturlurte fordi de ikke snakker norsk. Samtidig projiseres det et bilde av “ungene” som utspekulerte og som utnytter den angivelige manglende forståelsen av norsk hos foreldrene. Utvisket i denne differensieringsprosessen er foreldrenes flerspråklige repertoar, og at flerspråklige foreldre kan nytte andre språk enn norsk i kommunikasjon med hverandre og med barna. Interessant er derfor byrådslederens svar på journalistens mer uttrykkelige påstand enn spørsmål. Der bekrefter byrådslederen at han langt på vei er enig i det journalisten antyder, i tillegg til å ytterligere beskrive enda en årsakssammenheng til problemene. Ifølge han selv er dette “det helt åpenbare”, men at han ikke har “den luksusen” det er å kunne eksplisitt påpeke det. Dette «åpenbare» han referer til, er at “det bor mange nyankomne øst og sør i Oslo” og at det er skoler der med “over nitti prosent innvandrere”. Lignende antagelser blir gjentatt senere i intervjuet:

Utdrag 14:

– Når er det riktig å bruke betegnelsen ghetto?

Aldri. [...]. Men det er ingen tvil om at Oslo har store sosiale problemer som følger geografien.

– Og innvandrerettheten?

Det er åpenbart del av dette. Men vi har også å gjøre med et klassespørsmål, selv om klasse er blitt et fremmedord. Klasse og fattigdom har fått hudfarge, og da er det mye lettere å snakke om hudfargen enn om klassen. [...] (*Morgenbladet* 04. mai 2018.)

Selv om byrådslederen avviser journalistens spørsmål om “ghetto”, bidrar han likevel i svaret han gir med “sosiale problemer som følger geografien” til en forsterking av at de såkalte problemene i Oslo er knyttet til bestemte steder. Når dette senere blir koplet til “innvandrer-

tetthet” er det tydelig at det også her er snakk om bydeler med høy andel innvandrere. I tillegg kopler byrådslederen “klasse”, “fattigdom” og “hudfarge” sammen. Når han uttaler at “fattigdom har fått hudfarge” i sammenheng med spørsmål om innvandrere levner det lite tvil om at det implisitt betyr at de fattige i Oslo har en annen hudfarge enn de med norsk opprinnelse. Det er påfallende at det går an å omtale hudfarge – et så ladet sosiopolitisk og historisk uttrykk, på en så eksplisitt måte uten et eneste kritisk spørsmål fra journalistens side. En slik kopling bidrar til å projisere et bilde av innvandrere som fattige og der en angivelig fattigdom skyldes en annen hudfarge enn de med norsk opprinnelse, som en salgs motsetning, som «hvit». Ved hjelp utvisking av strukturelle forhold, som at utenlandsklingende navn reduserer ens sjanser til å bli innkalt til jobbintervju (Bjørnset et al., 2018), samt økonomisk ulikhet generelt i samfunnet, skjer det altså en ikonisering der hudfarge knyttes til det å være fattig. Det skjer med andre ord en gjentatt produksjon av motsetninger ved at økonomiske forhold som fattigdom settes opp mot rent fysiske trekk ved mennesker som hudfarge. I denne projiseringen skjer det også en utvisking av alle andre som opplever å være eller som er «fattige», der alle med enn den hudfargen som byrådslederen hentyder til, viskes vekk fra begrepet og blir ignorert.

Avslutningsvis i intervjuet stiller journalisten igjen et ladet utsagn istedenfor et spørsmål:

Utdrag 15:

– Du sier faktisk problemer og ikke utfordringer, det skal du ha.

Ja da, her er kulturproblemer, arbeidsledighetproblemer, etniske problemer og språkproblemer, kort sagt storbyproblemer. [...] (*Morgenbladet*, 04. mai 2018.)

Ved å gi en form for ros til byrådslederen for at han bruker den negativt ladede termen “problemer” og ikke den mer nøytrale termen “utfordringer” om den økende ungdomskriminaliteten i byen, kan man spore en forutinntatt holdning til at «problemer» er snakk om noe som skal fjernes eller tas vekk, heller enn noe som være intrikat og kanskje spennende å løse, som «utfordringer» kan signalisere. Som svar gir byrådslederen en bekreftelse på journalistens bemerkning ved å gi en oppsummering av hvilke «problemer» byen har, og knytter disse til kultur, arbeidsledighet, etnisitet og språk. Til slutt forklares dette som “storbyproblemer”, og koples på den måten til et bestemt sted det er nærliggende å anta at ut i fra konteksten er Oslo. Det kan derfor se ut til at “problemene” byen har med gjengkriminalitet også her blir nært forbundet med innvandring og høy innvandretetthet i bydeler på Oslo øst. I en nyhetsartikkel publisert noen uker senere av Dagbladet blir denne projiseringen av bildet på innvandrere på Oslo øst reproduisert og utvidet:

Utdrag 16:

Man kan drøfte i en evighet om hva som forårsaker kriminell ungdom, men mange i øst i Oslo blir født med dårligere utgangspunkt enn resten av Oslo. Vold i hjemmet er også en reell utfordring blant norsk ungdom med innvandrerbakgrunn (*Dagbladet*, 25. mai 2018.)

Her knyttes det eksplisitt en årsakssammenheng mellom “kriminell ungdom” og “Oslo øst” der det forklares at barn født på Oslo øst blir født “dårligere utgangspunkt” enn resten av Oslo. Forstått i lys av ikoniseringen og utviskingen fra de forutgående artiklene, og at “ungdom med innvandrerbakgrunn” eksplisitt nevnes, er det nærliggende å tolke det dit hen at det dårligere utgangspunktet som trekkes frem, er knyttet til projiserte sammenhenger om innvandrere er fattige på grunn av lavere utdanningsnivå, svake norskferdigheter og etnisitet (eller «hudfarge»). I tillegg blir “vold i hjemmet” beskrevet som en “utfordring” for ungdom med “innvandrerbakgrunn”, og med det blir det tillagt et ytterligere aspekt til bildet som projiseres av innvandrere generelt. Ved hjelp av av at “resten av Oslo” settes opp som en motsetning til “norsk ungdom med innvandrerbakgrunn”, kan det antyde at “vold i hjemmet” blir ikonisert som en essens ved innvandreres liv fordi de har en annen bakgrunn enn resten av byen. I dette ligger det en utpreget utvisking der vold i hjemmet blir forbeholdt innvandrere som et generalisert trekk ved denne forestilte gruppen av mennesker i samfunnet.

På samme tid kan det i artiklene publisert som en del av debatten også se ut til at det blir forsøkt å etablere en mer positiv omtale av ungdommer og bydeler i Oslo øst:

Utdrag 17:

FAU-representanten er ikke glad for at Vestli blir omtalt som et sted med «svenske tilstander», og viser til at de har 97% herlige ungdommer. [...] Vi må passe på at ungdommen vår ikke føler seg utenfor. Det er utenforskap-ungdommen som er målet for gjengene vi har (*Dagbladet* 30. april 2018.)

Det er interessant hvordan det i utdraget produseres en eksplisitt selvmotsigelse. Først uttales det at Vestli ikke har “svenske tilstander” fordi de har 97% herlige ungdommer, før det deretter presiseres at det er viktig å “passe på at ungdommen ikke føler seg utenfor”. Likevel er det nettopp et skille mellom ungdommene som produseres i nyhetsartikkelen ved at det er 97% herlige ungdommer på Vestli. Det indikerer at det er 3% ungdommer på Vestli som ikke er herlige, og derfor antydes å være et mål for disse “gjengene”. Som et resultat av dette kan en følge av slike uttalelser kunne føre til at noen føler seg utenfor. I tillegg produseres det et skille mellom ungdom når det uttales at det er “utenforskap-ungdommen som er målet for gjengene vi har”. Dette antyder at det er ungdommer som ikke passer inn blant resten, og er på den måten med på å reprodusere og bekrefte bildet av Oslo øst som et sted der det er ungdommer som er et “problem” for resten av befolkningen.

4.2.4 Oppsummering av hovedfunn i Datasett 2

I analysen av utdragene fra de tre mediehandelene definert i Datasett 2 (se Vedlegg 9, Tabell 6) fremkommer det at det ved hjelp av de tre prosessene ikonisering, gjentatt produksjon av motsetninger og utvisking blir produsert, reproduert og bekreftet koplinger mellom innvandrere, hovedsakelig unge innvandrere, og kriminalitet i nyhetsartikler der “svenske tilstander” opptrer i en negativ innvandringsrelatert kontekst. Denne kategorien er valgt analysert fordi den er den mest frekvente i perioden 2016–2018. Samtidig blir denne koplingen knyttet til et bestemt område eller sted, nemlig bydeler i Oslo øst. I den første mediehandelen om oppvekstmiljø på Grønland og Tøyen, etableres det et syn på innvandrere gjennom ikoniseringsprosesser der kriminalitet projiseres som en del av disse ungdommenes/innvandreres iboende «natur», noe som blir synlig ved at kriminalitet i seg selv og hvem som begår kriminalitet reduseres gjennom utvisking. Forklaringen for hvorfor det forekommer kriminalitet på Oslo øst, og som forsterkes og underbygges gjennom gjentatte medieoppslag, er at det bor mange innvandrere der. I dette produseres det samtidig en motsetning der det projiserte bildet av innvandrere sentrerer rundt at de ikke snakker (bra nok) norsk, og som deretter blir satt i sammenheng med sosioøkonomiske forhold som manglende skolegang, lavere utdanningsnivå, arbeidsledighet og fattigdom. Samtidig er det tydelig at bildet av innvandrere som synliggjør seg i nyhetsartiklene baserer seg på det som kan se ut til å oppfattes som allerede etablerte «sannheter» i det brede lag av befolkningen, som for eksempel at innvandrere har språkproblemer. Dette reprodueres deretter i de neste mediehandelene, der det med bakgrunn i de allerede etablerte oppfatningene også blir tillagt ytterligere årsakssammenhenger mellom innvandrere og kriminalitet. Blant annet blir det i en nyhetsartikkel vist til “gangster-rap” fra innvandrerette områder som forklaring på hvorfor innvandrerungdom begår kriminalitet. Etnisitet blir også ytterligere brukt som årsaksforklaring. Dette viser seg i nyhetsartikkelen der det blir produsert en sammenheng mellom hudfarge og fattigdom (jf. 4.2.3 ovenfor), og det settes likhetstegn mellom det å ha mørkere hudfarge og å være fattig. Et interessant funn i utdragene er også forsøkene på å etablere mer positive og nyanserte oppfatninger av og bilder på innvandrerungdom, dog med varierende hell, hvilket også tas opp i det neste kapittelet som inneholder en diskusjon av resultatene. Det som er interessant er at det å bruke allerede etablerte oppfatninger (i mediediskurser) i forsøket på å etablere nye, i stor grad heller ser ut til å bidra til å bekrefte og reproducere de allerede etablerte oppfatningene som er slått fast i tidligere oppslag.

5 Diskusjon

“Svenske tilstander” er i seg selv ikke et uttrykk som viser til noe bestemt utover at det refererer til noe svensk, hva nå enn det måtte bety. Derfor er det interessant at det i løpet av de siste årene har vært en utvikling og endring i bruken av “svenske tilstander” (i kombinasjon med “Oslo”) i norsk media der det i økende grad har blitt brukt i innvandringsrelaterte kontekster med et mer og mer sammenfallende innhold. Funnene i Datasett 1 og Datasett 2 (se kapittel 4.1.5 og 4.2.4) viser at bruken av “svenske tilstander” endrer seg betydelig etter 2015. Ikke bare øker den generelle bruken av uttrykket i media kraftig, men en markant endring er at “svenske tilstander” nå i større grad også blir brukt negativt i innvandringsrelaterte kontekster der det har endret seg fra å tidligere ha blitt brukt om uønskede tilstander i svenske bydeler med høy andel innvandrere, til nå å også bli brukt om slike angivelige tilstander i bydeler i Oslo. Selv om det finnes nyhetsartikler fra hele perioden (2000-2018) der “svenske tilstander” blir brukt om ønskede eller uønskede tilstander i Sverige som ikke er relatert til innvandring, er hovedtendensen også her at uttrykket i størst grad blir brukt negativt. Som et resultat av dette og med bakgrunn i teorien om at media kan gjenspeile den brede befolkningens oppfatninger om ulike temaer (jf. Gripsrud 2015, se kapittel 2.4), er det rimelig å hevde at uttrykket “svenske tilstander” blir av størsteparten av den norske befolkningen i dag trolig knyttet til et negativt innvandringsrelatert meningsinnhold. Det vil si et meningsinnhold som knyttes til kaotiske byområder i Sverige, men også områder i Norge som Oslo øst, der gjengkriminalitet blant unge innvandrere dominerer bybildet som følge av økt innvandring. Dog er det nødvendig å her reflektere over oppgavens avgrensninger (se kapittel 3.2.3 og kapittel 3.2.7) i den forstand at det kan være en mulighet for at en nærmere undersøkelse av “svenske tilstander” uten “Oslo” kan resultere i en annen slutning av hvilket meningsinnhold som oftest tillegges “svenske tilstander” i media. Men på en annen side så vil avgrensninger alltid utelukke noe samtidig som det kan inkludere noe annet, og i denne oppgaven gjør avgrensningen det mulig med et mer inngående fokus på Oslo. I så måte er det derfor mulig å tolke resultatene dit at i sammenhenger der “svenske tilstander” omtales i forbindelse med Oslo, så er det denne betydningen størsteparten av befolkningen knytter til uttrykket.

Ved den nærmere analysen av nyhetsartiklene fra 2016, 2017 og 2018 i kapittel 4.2 viser det seg at bruken av “svenske tilstander” i størst grad konsentrerer seg omkring hendelser knyttet til spørsmålet om økende ungdomskriminalitet i Oslo de seneste årene. Med bakgrunn i at nyhetsartiklene kommer som svar på forutgående nyhetsartikler, og som vist reproducerer de samme bildene av innvandrere, er det mulig å påstå at de føyer seg inn i en større sammen-

heng i form av å være del samme diskurs. Ikke bare er de en del av mediediskursen, men også diskursen om innvandring der ungdomskriminalitet dominerer bildet, og der de som begår kriminalitet blir projisert som unge innvandrere som snakker dårlig norsk og har manglende skolegang og tilhørighet, og som bor i områder i Oslo der befolkningen består av en stor andel med innvandrerbakgrunn. Det kan med andre ord indikere en tendens til at spørsmålet om økende ungdomskriminalitet i Oslo de siste årene har blitt omformulert til å bli et spørsmål om innvandring. Hva som skyldes denne sammenkoplingen kan ha flere tenkelige forklaringer, og svaret er trolig sammensatt. Som Milani (2010, s. 118) uttrykker kan ikke offentlige diskusjoner, som i mitt tilfelle om det er “svenske tilstander” i Oslo, ses som et isolert fenomen. De er tale om manifestasjoner av bredere sosiale bekymringer omkring samfunnsrelaterte temaer som språk, migrasjon og etnisk mangfold som skjuler seg under nye forkledninger og nye forhold. En mulig del av forklaringen kan være det faktum at en betydelig andel av nyhetsartiklene er knyttet til daværende innvandrings- og integreringsministeren Sylvi Listhaug. Hun er en profilert norsk politiker, og er blitt viden kjent for sine spissede og omstridte utsagn i media og sosiale medier. Listhaug tilhører regjeringspartiet Fremskrittspartiet, et parti plassert på høyresiden i norsk politikk som blant annet profilerer seg med å være en innvandringskritisk stemme i norsk politikk⁶. Hun har som resultatene viser vært en flittig bruker av uttrykket “svenske tilstander”, og reiste som tidligere nevnt blant annet til Malmø i Sverige for å studere “svenske tilstander” nærmere (se kapittel 3.2.5). Samtidig kan ikke forklaringene og alene knyttes til utspill og handlinger fra én person alene, og derfor er det mer nærliggende å anta at en del av forklaringen heller ligger i det at ved at en kjent politiker bruker et uttrykk for å sette ord på angivelige dagsaktuelle tema, og at media velger å bruke dette i nyhetsoppdrag etter nyhetsoppdrag, kan være tegn på betydningen i bruken av narrativer som middel for å engasjere publikum (jf. Gripsrud, 2015). Det er ikke bare i nyhetsartikler der Listhaug opptrer at “svenske tilstander” dukker opp, ofte er det journalistene selv om bruker dette som overskrift, og/eller stiller spørsmål om dette til intervjuobjekter. Som vist i oppgaven er ikke “svenske tilstander” et nytt uttrykk i norsk media, men det har derimot fått et på mange måter “nytt” innhold de senere årene. Narrativen som produseres i media blir derfor fortellingen om “svenske tilstander” der de som mener det er dette i Oslo, eller at det er i ferd med å bli dette, er hovedpersonen vi følger – deriblant Sylvi Listhaug, mens de som mener at det ikke er det, står på den andre siden og forsøker å motbevise det. En påfølgende del av forklaringen er følgelig hvordan dette viser at mediene ved å knytte “svenske tilstander” til et

⁶ Store norske leksikon <https://snl.no/Fremskrittspartiet>

meningsinnhold som allerede eksisterer i mediediskursen, det vil si innvandring og innvandringskepsis (jf. Hoffman & Moe 2017; Bjørnset et al. 2018), etablerer og reproduserer en mediediskurs der kriminalitet i Oslo øst blir knyttet til innvandring (jf. Blommaert, 2005, se kapittel 2.5).

Som vist (se kapittel 4.2) opptrer “svenske tilstander” og “Oslo” i media hovedsakelig i kontekster der det ved hjelp av prosessene ikonisering, gjentatt produksjon av motsetninger og utvisking (jf. Irvine & Gal, 2000, se kapittel 2.2.1) blir produsert koplinger mellom unge innvandrere, kriminalitet og Oslo øst. Disse ungdommene blir projisert som en gruppe med manglende skolegang, tilhørighet og norske språkferdigheter med en «naturlig» trang til å begå kriminalitet, noe som videre forsterkes i gjentatte medieoppslag der årsaken til at det er kriminalitet på Oslo øst skyldes at det bor mange innvandrere der. Disse diskursive praksisene (ikonisering, gjentatt produksjon av motsetninger og utvisking) antyder derfor en manifestering av språkideologier ved en stereotypisering av innvandrere der de i tråd med Irvine og Gal (2000) konstrueres som en homogen gruppe med disse felles trekkene og egenskapene. Et interessant funn fra analysen er hvordan dette bildet av innvandrere kan se ut til å oppfattes som allerede etablerte «sannheter» i det brede lag av befolkningen. Stereotypisering av innvandrere der de koples til kriminalitet kan føre med seg et skille mellom innvandrere og andre grupper i befolkningen der de står i et uproporsjonalt forhold til hverandre, og som i verste fall kan føre til skjevfordelinger i maktforhold. Situasjoner der dette kan synliggjøres er i jobbsøkersammenheng, der fordommer knyttet til at unge innvandrere blir sett på som kriminelle kan føre til at de ikke får jobb. Dette støttes i den reelle situasjonen der innvandrere beviselig har lavere forutsetninger for å få jobb enn de med norsk opprinnelse (jf. Bjørnset et al., 2018, se kapittel 1.2). Som en mulig alvorlig konsekvens kan dette føre til reell arbeidsledighet blant innvandrere som kan være med på å forsterke fordommer, blant annet funnet av at det i en nyhetsartikkel settes likhetstegn mellom hudfarge og fattigdom. Fordi media i størst grad har skrevet om saker der “svenske tilstander” blir brukt i negativt i innvandringsrelaterte kontekster, kan dette i tråd med Gripsrud (jf. 2015, se kapittel 2.4) være et eksempel på hvordan media kan bidra til å etablere og/eller bekrefte slike negative oppfatninger i samfunnet knytta til innvandrere ved å gjenta og produsere et slikt innhold. Et interessant funn i denne sammenhengen er de viste forsøkene på å etablere motstemmer til bildene som blir projisert av innvandrere i nyhetsartiklene. Dette viser at det i media kan produseres ulike verditilskrivninger, og hvordan disse kan opptre som konkurrerende verditilskrivninger (jf. Agha, 2007) i kontekster der de har roller som aktører på hver sin side av et narrativ. Et interessant funn i produksjonen av motstemmene i de analyserte mediehandelene er hvordan det å bruke allere-

de etablerte oppfatninger (i mediediskurser) i forsøket på å etablere nye, i stor grad heller kan se ut til å bidra til å bekrefte og reproducere de allerede etablerte oppfatningene som er slått fast i tidligere oppslag. I tråd med Winther og Jørgensens (jf. 1999, se kapittel 2.2) teori om gruppers eksistens, kan stereotypien av unge innvandrere der det projiseres et bilde av de som en gruppe kriminelle kun eksistere ved at noen snakker om dem. Av den grunn kan derfor forsøket på å etablere en motstemme til projiseringen av unge innvandrere som kriminelle ved å ta utgangspunkt i den allerede eksisterende stereotypien, faktisk også bidra til å reproducere den.

I nyhetsartiklene med “svenske tilstander” der innvandrere knyttes til lavere norskspråklige ferdigheter kan det se ut til at det foreligger direkte koplinger til Bourdieus (jf. 1977) tanker om språk som kulturell kapital. Det vil si at språklig kompetanse i nyhetsartiklene koples til vurderinger av menneskers sosiale verdi og til hvilken sosial posisjon de har i samfunnet (jf. Irvine & Gal, 2000, se kapittel 2.2). I flere av artiklene produseres det motsetninger mellom det å snakke norsk og å falle utenfor sosialt. Blant annet projiseres det en oppfatning om at innvandrere ikke er i jobb, de har dårligere lese- og skriveferdigheter, de har dårligere resultater på skolen og at foreldre blir lurt av barna sine – alt begrunnet med at de ikke snakker (bra nok) norsk (jf. kapittel 4.2). Norsk er derfor uten tvil etablert som det dominerende språket på det lingvistiske markedet, og i tråd med Bourdieu (jf. 1977, se kapittel 2.3.1) hentyder dette til at ens sosiale verdi i det norske samfunnet derfor defineres ut i fra ens språklige kompetanse i norsk. Med utgangspunkt i eksempler som artikkelen fra *NTB* (jf. kapittel 4.2.1) der ungdommer omtales som noen som står i fare for å mislykkes på skolen fordi de “mangler språket”, kan det på samme tid se ut til at andre språks verdi blir vurdert etter norsk. Det er merkelig hvordan språk omtales som noe man kan “mangle” fordi alle mennesker har språk i form av at alle kan uttrykke seg språklig på en eller annen måte. Derfor kan det tolkes dit at en slags «helhetlig og ren» norsk anses som det språket med utelukkende høyest verdi i det norske samfunnet, noe som støttes av funnet av den gjentagende bruken av bestemthet i omtale av språk i nyhetsartiklene med “svenske tilstander”. Språket indikerer følgelig at det kun er ett språk som gjelder. Som et resultat av det blir all annen språklig kompetanse innvandrere måtte besitte ignorert, og det komplekse språklige repertoaret unge i urbane bymiljøer besitter fjernet fra bildet (f. eks Svendsen, 2014).

Et funn i medieartiklene som omhandler ungdomskriminalitet er at det gjerne er journalistenes spørsmål som trekker artikkelen inn på temaer som innvandring og etnisitet. Et eksempel er artikkelen fra *Morgenbladet* der det er journalisten (jf. kapittel 4.2.3) som først nevner etnisitet og innvandring, hvorpå intervjuobjektet som i dette tilfellet er byrådslederen i

Oslo, følger opp med et svar innenfor samme tema. Sett i lys av Blakars (jf. 2006, se kapittel 2.3.2) teorier om språk som sosialt maktmiddel der han understreker makten journalister har ved bestemme over hvilke spørsmål som skal stilles i intervjuer, og hvilke ord som skal brukes i den videre fremstillingen, er det interessant å bemerke seg hvordan påstander i intervjuet som at problemer med økende kriminalitet på Oslo øst skyldes at ungdommene lurer foreldrene fordi de ikke snakker norsk og at fattigdom har fått hudfarge, blir uttalt uten at det stilles kritiske spørsmål til det. Det er også interessant at det heller ikke refereres til personer med kompetanse til å kunne bringe fakta inn i saken. Dette vil ikke nødvendigvis være like lett å fange opp for lesere av avisa, og bekrefter i så måte det Androutsopoulos (jf. 2010) antyder om en økende tendens i media til at journalister i kontekster der språk nevnes "tilfeldig" blir løsrevet fra sitt ansvar om å hente inn meninger fra flere kilder. Samtidig viser funn at media får kritikk når dette ikke etterfølges, for eksempel i *NRKs* artikkel (se kapittel 4.2.2). Der ville det vært hensiktsmessig å hente inn en språkeksperter for å kommentere det angivelige årsaksforholdet mellom det å høre på "gangster-rap" og hvorfor unge begår kriminalitet. En språkeksperter ville her enkelt vist til forskning som tydelig viser kompleksiteten ved hip hop og rap, og hvordan de har flere funksjoner og identitetsskapende uttrykk for ungdom (f. eks. Cutler & Røyneland 2015; Brunstad, Røyneland & Opsahl 2010). Hva som likevel gjør at det er mulig å fremstille saker på en slik måte i media uten å ettergå påstandene kan muligens forklares med det Johnson og Milani (jf. 2010, s. 6) beskriver som at alle som opptrer i media har mulighet til å forsterke sin sosiale, kulturelle og symbolske kapital, og derfor samtidig øke sin autoritet og ekspertise på bestemte saker. I denne nyhetsartikkelen er det byrådslederen i Oslo som intervjues, noe han naturligvis ofte blir grunnet sin posisjon, og derfor er det rimelig å anta at for leserne vil det han sier om byen han styrer være troverdig. I tillegg er han selv fra Groruddalen, noe som trolig ytterligere vil bidra til å styrke hans "ekspertise" i saken. Sett i forlengelse av det vil dette muligens bidra til å overskygge journalistens uimotsagte påstander.

At det blir fokusert på årsaksforklaringer som språk og etnisitet når det er innvandrere som begår kriminelle handlinger, er ikke et særtrekk forbeholdt norske medier. Dette selv om etnisitet er et omstridt begrep i norsk media (f.eks. Lane, 2009). Blant annet viser Milani (2010, s. 134-135) hvordan kultur blir betraktet som en uavhengig faktor for å forklare handlinger begått av "the immigrant young man", mens det samme ikke kan se ut til å bli vektlagt i rapporteringer av seksualforbrytelser begått av ungdommer med svensk eller skandinavisk opprinnelse. Et bemerkelsesverdig aspekt ved stereotypiseringen av innvandrere i media er derfor konstruksjonen av innvandrere som gruppe, og der er det svært interessant å rette foku-

set mot hvem det refereres til som innvandrere utover de trekkene som er nevnt ovenfor. Som det ble poengtert i innledningen består den norske befolkningen av 14 prosent innvandrere der polakker utgjør den største innvandrergruppa (jf. SSB, 2018a), deretter følger litauere, svensker, syrere og så somaliere. Av de somaliske innvandrerne er en stor andel født i Norge med innvandrerforeldre (SSB, 2018a). Med andre ord er de fleste innvandrere i Norge i dag fra Øst-Europa og Sverige, men likevel er det tilsynelatende innvandrere fra den afrikanske og/eller den asiatiske delen av verden det i nyhetsartiklene med “svenske tilstander” tydelig blir referert til når det er snakk om innvandrere. Det gjør seg blant annet synlig ved at hudfarge og etnisitet blir omtalt i nyhetsartiklene. Det vil si at det kan tyde på at det vide begrepet innvandrere i realiteten er et begrep som konstruerer en gruppe hovedsakelig bestående av mennesker med ikke-europeisk/ ikke-vestlig/ ikke-kristen opprinnelse. En slik antagelse støttes av undersøkelser der det kommer frem at én av tre oppgir at hvis de går forbi en gruppe muslimske menn på gata blir de reddet (Tyldum, 2019, s. 9), og at:

Negative holdninger til muslimer i Norge henger sammen med fremmedfrykt og innvandringsskepsis. Denne sammenhengen kan føres tilbake til en opphetet offentlig debatt de senere år [...]. I disse debattene har diskusjonen om innvandring og integrering stort sett blitt en diskusjon om *muslimsk* innvandring og integrering i Norge (Hoffmann & Moe, 2017, s. 11.)

Dette antyder med andre ord at når det i nyhetsartikler med “svenske tilstander” er snakk om innvandrere, så er det muslimske innvandrere det høyst sannsynlig refereres til.

I oversikter over bosettingsmønstre i Oslo er det i de østlige og sørlige bydelene det bor klart flest innvandrere (Høydahl, 2015). Som et sentralt element i narrativen om “svenske tilstander” i norsk media står som tidligere vist Oslo, det vil nærmere bestemt si Oslo øst. Som mange andre byer i verden er Oslo også en økonomisk og sosialt delt by (f. eks. Opsahl & Røyneland, 2009). Oslo har en lang historie med sosiale og økonomiske skillelinjer der Akerselva har vært et symbolsk som så vel geografisk skille mellom øst og vest, der vest har representert det velstående Oslo, mens øst har representert arbeiderklasse og mer fattigslige kår – en sosial deling som på mange måter kan sies å fortsatt eksistere i dag (Stjernholm, 2013, s. 7). Øst-vest dikotomien i Oslo kan derfor sies å opprettholdes og reproduseres i media, dog med et på mange måter nytt innhold. Den sosiale verdien blir i så måte stadig produsert som lavere for de med tilhørighet i Oslo øst enn vest, men som funn fra datamaterialet kan antyde er det en tendens at skillet ikke lenger går mellom arbeider og elite/overklasse på et sosialt nivå, eller mellom øst-vest varieteter av oslomål på et språklig nivå (Opsahl & Røyneland, 2016, s. 47; Stjernholm, 2013, s. 5). Skillet går nå heller mellom innvandrere og nord-

mann, og norsk og «dårlig» (gebrokkent) norsk. Slike sosiale og språklige skiller koplet til sted, bekrefte i tidligere forskning (f. eks. Svendsen 2014; Blommaert 2005), og understreker at slike verdivurderinger knyttet til språk og sted slettes ikke er nye eller ukjente fenomener.

6 Avslutning og veien videre

Denne studien har vist at norske mediers bruk av uttrykket “svenske tilstander” har endret seg betydelig i løpet av perioden 2000–2018, både med tanke på omfang og meningsinnhold. Ved å undersøke alle norske nyhetsartikler som inneholder “svenske tilstander” og “Oslo” fra perioden 2000–2018 har det vært mulig å bekrefte denne utviklingen, som blant annet viser at “svenske tilstander” i størst grad har blitt brukt i negativt gjennom hele perioden. I analysen av nyhetsartiklene blir “svenske tilstander” som vist i størst grad brukt om tilstander og/eller hendelser i Sverige som ikke er ønskelig i Norge, men at hva disse tilstandene og/eller hendelsene er, er i nyhetsartiklene før 2015, vekslende. I hovedsak har endringen i bruken av “svenske tilstander” konsentrert seg omkring årsskiftet 2015/2016, der det sammenlignet med tidligere år (2000–2015), skjer en markant økning i negativ bruk av “svenske tilstander” i en innvandringsrelatert kontekst. I likhet med tidligere funn blir uttrykket stadig brukt som et bilde på uønskede tilstander i Sverige så vel som i Norge, men til forskjell blir “svenske tilstander” i større grad nå også brukt om tilstander som angivelig også skjer i Norge. Tilstandene det refereres til er projiserte bilder av uro med ghettoer og parallellsamfunn som preges av økende ungdomskriminalitet som en følge av feilslått integreringspolitikk og at landene (både Sverige og Norge) angivelig har tatt imot for mange asylsøkere og flyktninger.

Bruken av “svenske tilstander” og “Oslo” i norsk media har de seneste årene dypst sett omhandlet kriminalitetsbildet i Oslo øst, og blir i dag særlig relatert til gjengkriminalitet blant unge innvandrere i bydelene Stovner, Søndre Nordstrand og Gamle Oslo. Et gjennomgående trekk ved nyhetsartiklene publisert i løpet av tidsperioden mellom 2016–2018 er at “svenske tilstander” i hovedsak opptrer i nyhetsartikler knyttet til bestemte hendelser og debatter i mediene. I analysen av nyhetsartikler fra de tre debattene i media der “svenske tilstander” opptrer fra denne perioden, har det vært mulig å vise hvordan unge innvandrere ved hjelp av de tre prosessene ikonisering, gjentatt produksjon av motsetning og utvisking (jf. Irvine & Gal, 2000) blir stereotypisert ved at det blir produsert og bekreftet koplinger mellom innvandrere, kriminalitet og Oslo øst. Som vist i diskusjonen er det også rimelig å anta at det høyst sannsynlig er muslimske innvandrere det refereres til i nyhetsartiklene med “svenske tilstan-

der”. Språkideologier blir her manifestert gjennom stereotypien av unge innvandrere fra Oslo øst der de projiseres som en gruppe ungdommer med manglende skolegang, g norske språkferdigheter, som ikke er integrerte og med en «naturlig» trang til å begå kriminalitet hvis de bor i områder med mange andre innvandrere. På denne måten blir språk i nyhetsartiklene aktualisert gjennom gjentatte produserte og bekreftede motsetninger der lav norskspråklig kompetanse på et språklig nivå settes opp mot arbeidsledighet, manglende utdanning og kriminalitet på et sosialt nivå. I videre forstand kan dette derfor antyde at i det norske samfunnet er en utbredt oppfatning blant befolkningen at ens sosiale verdi blir definert ut i fra ens språklige kompetanse i norsk. På denne måten viser oppgaven hvordan språkideologier kan komme til syne i prosesser der språklige stereotypier blir (re)produsert, gjentatt og deretter bekreftet i norsk media ved hjelp av diskursive praksiser. Som vist i denne studien er dette noe som kan bidra til økte fordommer mot marginaliserte grupper som innvandrere, og i verste fall noe som kan føre til maktmisbruk og diskriminering i for eksempel rekruttering i arbeidslivet. Oppgaven har også vist hvordan sosiale og språklige koplinger til bestemte steder kan bidra til å vurdere menneskers sosiale verdi. Dette er vist i diskusjonen om hvordan projiseringen av Oslo øst i nyhetsartiklene kan antyde en endring i den eksisterende øst–vest dikotomien av Oslo i norsk media i dag, der skillet på et sosialt nivå går mellom innvandrere og nordmenn, mens det på et språklig nivå går mellom det å snakke norsk og ikke snakke (bra nok) norsk. Som vist muliggjør dette seg i media ved å bruke uttrykk som “svenske tilstander” i form av narrativer som journalistisk grep for å engasjere publikum. I slike narrativer i media er det som regel en motpart til hovedpersonen/siden man følger, og som vist i nyhetsartikler med “svenske tilstander” kan en slik motpart eksistere i form av motstemmer med konkurrerende verditilskrivning. I dette tilfellet har det vist seg i form av forsøkene på å etablere et mer positivt bilde på unge innvandrere i Oslo øst i nyhetsartiklene. I lys av resultatene fra denne studien er det derfor rimelig å konkludere i tråd med sitatet som vist i innledningen av Andreas Slettholm i *Aftenposten*, dog med en liten vri. For Oslo øst er som vist “en nasjonal slagmark i innvandringsdebatten”, og fremstillingen av disse områdene er av avgjørende betydning for både de som mener det er “svenske tilstander” i Oslo, og for dem som mener det ikke er det – men det er hvordan media fremstiller denne lakmustesten, og hvilke stemmer som inkluderes i debatten, som kan være med på å si noe om det flerkulturelle Norge vil lykkes. Skal et flerkulturelt samfunn lykkes, er det av stor betydning å utjevne uproporsjonale maktforhold som (re)produseringen og gjentagelsen av språkideologier manifestert som fordomsfulle stereotypier av innvandrere i media kan føre til.

Med bakgrunn i resultatene fra denne studien er det derfor ønskelig å videreføre Androutsopoulos (2010) etterspørsel for mer forskning på språk i media der det er noe annet som er tema, og/eller har hovedfokus. Som vist i denne oppgaven er det fruktbart med slike studier, og forhåpentligvis vil studiens resultater bidra til økt interesse til denne type innfalls-vinkler til studier av språk i media. En implikasjon for videre forskning er å analysere alle nyhetsartikler med “svenske tilstander” uten avgrensningen med “Oslo”. Det vil kunne åpne for muligheten til å få et større empirisk grunnlag for analysene, og på den måten kunne gi en dypere analyse med resultater med høyere validitet og reliabilitet. Et verktøy i den prosessen kan være å anvende Corpus-assisted discourse studies som datainnsamlingsmetode. Det vil være interessant å studere hvilke kollokasjoner som opptrer sammen med “svenske tilstander” i norske nyhetsartikler, og i forlengelse av det undersøke om resultatet fra en slik analyse vil støtte opp under, eller avvike, fra resultatene lagt frem i denne oppgaven. Styrken ved å anvende en slik metodisk tilnærming er at det tilgjengeliggjør enorme mengder data slik at de kan studeres med sikte på å avdekke gjentakende mønstre i bruken av uttrykk, i dette tilfellet “svenske tilstander”, på et dypere språklig nivå (Partington, Duguid & Taylor, 2013, s. 131). En annen interessant implikasjon for videre forskning på temaet er å bruke Multimodal corpus-assisted discourse studies for å analysere bilder eller video i sammenheng med tekst, en såkalt multimodal diskursanalyse. Som det også ble belyst i kapittel 3, vil det i tillegg være av stor interesse å etterfølge en nærmere studie av de ulike mediene, særlig de såkalte “alternative” mediene. Blant annet viser undersøkelser at det finnes en tydelig sammenheng mellom holdninger til diskriminering og mediebruk, og at lesere av nyheter fra «kilder som gjerne forstås som «alternative» og høyrepopulistiske» som blant annet *Document.no* og *Resett.no*, oftere i større grad uttrykker redsel for muslimer, og en overbevisning om at beskyttede grupper i samfunnet ikke i særlig grad blir diskriminert i dag (Tyldum, 2019, s. 11).

Litteraturliste

- Agha, A. (2007). *Language and social relations*. New York: Cambridge.
- Androutopoulos, J. (2010). Ideolizing ethnolectal German. I S. Johnson & T. M. Milani (Red.), *Language ideologies and media discourse. Text, practices, politics* (s. 182–202). Continuum.
- Bhabha, H. K. (1983). The other question... Homi K. Bhabha reconsiders the stereotype and colonial discourse. I F. Barker (Red.), *The politics of theory* (s. 18–6). Colchester.
- Bjørnset, M., Rogstad, J. & Braanen Sterri, E. (2018). *Profesjonell rekruttering er likestilt rekruttering. Rekrutteringspraksis blant virksomheter i det statlige mangfoldnettverket* (Fafo-rapport 2018/01). Hentet fra <https://www.fafo.no/images/pub/2018/20650.pdf>
- Blackledge, A. (2005). *Discourse and power in a multilingual world*. Amsterdam: John Benjamins.
- Blakar, R. M. (2006). *Språk er makt*. (7. utg.). Pax.
- Blommaert, J. (2005). *Discourse – A critical introduction*. Cambridge University Press.
- Bourdieu, P. (1977). The economics of the linguistic exchanges. *Social Science Information*, 16(6), 645–688.
- Cutler, C. & Røyneland, U. (2015). Where the fuck am I from? Hip hop youth and the (re)negotiation of language and identity in Norway and the US. I J. Nortier & B. A. Svendsen (Red.), *Language, Youth and Identity in the 21st Century. Linguistic practices across urban spaces*, (s. 139–163). Cambridge.
- Forskrift om produksjonstilskudd til nyhetsmedier mv. (2014). Forskrift om produksjonstilskudd til nyhets- og aktualitetsmedier (FOR-2014-03-25-332). Hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2014-03-25-332>
- Gripsrud, J. (2015). *Mediekultur, mediesamfunn*. (5. utg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Hoffmann, C. & Moe, V. (2017). *Holdninger til jøder og muslimer i Norge 2017. Befolningsundersøkelse og Minoritetsstudie*. (HL-senteret). Hentet fra https://www.hlsenteret.no/aktuelt/nyheter/2017/hl-rapport_29mai-web-%282%29.pdf
- Horner, K. (2007). Global challenges to nationalist ideologies: Language and education in the Luxemburg press. I S. Johnson & A. Ensslin (Red.), *Language in the media: Representations, identities, ideologies* (s. 130–146). London: Continuum.
- Høydahl, E. (2015, 14. oktober). Innvandrere på Oslo-kartet. Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/innvandrere-pa-oslo-kartet>
- Ims, I. (2014). «Alle snakker norsk». Språkideologi og språklig differensiering i mediene. *NOA: norsk som andrespråk*, 30, 5–40.
- Irvine, J. T. & Gal, S. (2000). Language ideology and linguistic differentiation. I P. V. Kroskrity (Red.), *Regimes of language: Ideologies, politics, and identities* (s. 35–84). Santa Fe: School of American Research Press.
- Johnson, S. & Milani, T. M. (2010). Critical intersections; Language ideologies and media discourse. I S. Johnson & T. M. Milani (Red.), *Language ideologies and media discourse. Text, practices, politics* (s. 3–14). Continuum.
- Kelly-Holmes, H. & Milani, T. M. (2013). *Thematising Multilingualism in the Media*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Kunnskapsdepartementet (2017). *Humaniora i Norge*. (Meld. St. 5 (2016-2017)). Oslo: Kunnskapsdepartementet.
- Lane, P. (2009). Mediating national language management: The discourse of citizenship categorization in Norwegian media. *Language policy*, 8, (3) 209–225.
- Lavik, E., Moe, H. & Gripsrud, J. (2017). Digitale tider. I J. Gripsrud (Red.), *Allmenningen – historien om norsk offentlighet* (s. 531–621). Oslo: Universitetsforlaget.

- Mackie, M. (1973). Arriving at 'truth' by definition: the case of stereotype inaccuracy. *Social problems*, 20, 431 – 447.
- Michalsen, J. J., Krasnik, A., Nielsen, A. S., Norredam, M. & Torres, A. M. (2004). Health professionals' knowledge, attitudes, and experiences in relation to immigrant patients: a questionnaire study at a Danish hospital. *Scandinavian Journal of Public Health*, 32, 287–295.
- Midtbøen, A. H. & Lidén, H. (2015). *Diskriminering av samer, nasjonale minoriteter og innvandrere i Norge. En kunnskapsgjennomgang* (Rapport 2015:01). Hentet fra <https://www.buudir.no/bibliotek/Dokumentside/?docId=BUF00002911>
- Milani, T. M. (2010). What's in a name? Language ideology and social differentiation in a Swedish print-mediated debate. *Journal of Sociolinguistics*, 14, (1) 116–142.
- Opsahl, T. & Røyneland, U. (2009). Osloungdom – født på solsiden eller i skyggen av standardtalemålet?. *Norsk lingvistisk tidsskrift*, 21, (1) 95–120.
- Opsahl, T. & Røyneland, U. (2016). Reality rhythms – Recognition of rap in multicultural Norway. *Linguistics and Education*, 36, 45–54.
- Partington, A., Duguid, A. & Taylor, C. (2013). Patterns and meanings in discourse. Theory and practice in corpus-assisted discourse studies (CADS). Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Pennington, D. C. (1986). *Essential social psychology*. London: Edward Arnold.
- Schneider, D. J. (2004). *The psychology of stereotyping*. London: Guilford Press.
- Slettholm, A. (2017, 14. mars). Oslo øst er en nasjonal slagmark. *Aftenposten*, del 1, s. 3.
- Spencer-Oatey, H. & Franklin, P. (2009). *Intercultural interaction. A multidisciplinary approach to intercultural interaction*. Palgrave macmillian.
- Språkrådet. (2017, 11. desember). Årets ord 2017: Falske nyheter. Hentet fra <https://www.sprakradet.no/Vi-og-vart/hva-skjer/Aktuelt/2017/arets-ord-2017-falske-nyheter/>
- Statistisk sentralbyrå. (2018a, 5. mars). 14 prosent av befolkningen er innvandrere. Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/14-prosent-av-befolkningen-er-innvandrere>
- Statistisk sentralbyrå (2018b, 17. desember). Holdninger til innvandrere og innvandring. Hentet fra <https://www.ssb.no/innvhold>
- Steinkeller, A. (2017, 26. juni). Hvordan går det med innvandrere og deres barn i skolen? Hentet fra <https://www.ssb.no/utdanning/artikler-og-publikasjoner/hvordan-gar-det-med-innvandrere-og-deres-barn-i-skolen>
- Stjernholm, K. (2013). Stedet velger ikke lenger deg, du velger et sted. Tre artikler om språk i Oslo (Doktoravhandling). Hentet fra https://www.uio.no/om/samarbeid/samfunn-og-naringsliv/kunnskap-oslo/karine_stjernholm.pdf
- Stroud, C. (2004). Rinkeby Swedish and semilingualism in language ideological debates: A Bourdieuan perspective. *Journal of Sociolinguistics*, 8, 163–230.
- Strøm, F. (2019, 25. mars). Folk flest er positivt innstilt til innvandrere. Hentet fra <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/folk-flest-er-positivt-innstilt-til-innvandrere>
- Svendsen, B. A. (2009). Kap. 2: Flerspråklighet i teori og praksis. I R. Hvistendahl. (Red.), *Flerspråklighet i skolen* (31–60). Oslo: Universitetsforlaget.
- Svendsen, B. A. (2014). Kebabnorskdebatten. En språkideologisk forhandling om sosial identitet. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 1, 33–62.
- Tjora, A. (2017). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis*. (3. utg.) Oslo: Gyldendal.
- Tyldum, G. (2019). *Holdninger til diskriminering, likestilling og hatprat i Norge*. (Faforapport 2019/03). Hentet fra <https://fido.nrk.no/e785ba0118091fe20dd240e8ddadcf782bf145b749f7a07e84f1cff6c>

- d56e84/Tyldum%202019.%20Holdninger%20til%20diskriminering,%20likestilling%20og%20hatprat%20i%20Norge.pdf
- Van Dijk, T. A. (1987). *Communicating Racism: Ethnic Prejudice in Thought and Talk*. Newsbury park: Sage.
- Van Dijk, T. A. (1991). *Racism and the press*. London and New York: Routledge.
- Winther Jørgensen, M., & Phillips, L. (1999). *Diskursanalyse som teori og metode*. Roskilde Universitetsforlag.
- Wodak, R. (1995). Critical linguistics and critical discourse analysis. I J. Verschueren, J. O. Östman & J. Blommaert (Red.), *Handbook of pragmatics: manual* (s. 204–210). Amsterdam: John Benjamins.
- Wodak, R. & Matouschek, B. (2013). We are dealing with people whose origins one can only clearly tell just by looking: Critical discourse analysis and the study of neo-racism in contemporary Austria. I R. Wodak (Red.), *Critical discourse analysis volume III* (s. 393–419). Sage.
- Woolard, K. A. (1998). Introduction: Language Ideology as a Field of Inquiry. I B. B Schiefelin, K. A. Woolard & P. V. Kroskrity (Red.), *Language Ideologies. Practice and theory* (s. 3–47). New York: Oxford University Press.

Vedlegg

Oversikt over innhold med forklaringer

Vedlegg 1: Primærkilder s. Nyhetsartikler fra datamaterialet (Vedlegg 5: Tabell 3, Vedlegg 6: Tabell 4 og Vedlegg 9: Tabell 6) som er brukt som eksempler og utdrag i oppgaven (hentet fra *Atekst i Retriever*)

Vedlegg 2: Tabell 1 s. Oversikt over antall ufiltrerte og ukategoriserte nyhetsartikler med “svenske tilstander” 2000–2018

Vedlegg 3: Figur 1 s. Diagram med “svenske tilstander” og “svenske tilstander” + “Oslo” i norske nyhetsartikler over tid

Vedlegg 4: Tabell 2 s. Oversikt over kategorier og utvalgskriterier for de ulike kategoriene

Vedlegg 5: Tabell 3 s. Oversikt over alle overskrifter på publiserte norske nyhetsartikler med “svenske tilstander” + “Oslo” 2000–2015

Vedlegg 6: Tabell 4 s. Oversikt over alle overskrifter på publiserte norske nyhetsartikler med “svenske tilstander” + “Oslo” 2016–2018

Vedlegg 7: Tabell 5 s. Oversikt over antall nyhetsartikler med “svenske tilstander” + “Oslo” publisert i norsk media 2000–2018 etter filtrering og kategorisering.

Vedlegg 8: Figur 2 s. Diagram over antall nyhetsartikler med “svenske tilstander” + “Oslo” 2010–2018 vist etter kategorier

Vedlegg 9: Tabell 6 s. Oversikt over overskrifter og ingress fra nyhetsartikler fra tre medie-hendelser i norsk media med “svenske tilstander” + “Oslo” fra 2016–2018

Vedlegg 1: Primærkilder

- Aarseth, T. 2018. Oslo – den delte byen – 5. april stemte regjeringen nei til å styrke politiet i «uro-bydeler». I går lovte de 30 nye politifolk til Vestli. *Dagbladet*. 30. april.
- Fransson, L. 2018. Oslo – den delte byen – Vestli-foreldre starter aksjon for å trygge nærmiljøet. *Dagbladet*. 30. april.
- Fykken, B. I. 2018. Fri flyt på Oslo øst. *Klassekampen*. 03. desember.
- Gjøsund, A. 2018. Stein på stein. *Vårt Land*. 02. mai.
- Gundersen, H. 2018. Norske tilstander. *Morgenbladet*. 04. mai.
- Hall Larsen, M. 2018. Blir «Erna fjerna» - Sommerspørsmål hver dag i sommer. *Finansavisen*. 4. juli.
- Holm, P. A. 2004. Farlige fanger nektes å ringe på morsmålet. *Aftenposten*. 09. november.
- Holm, P. A. 2015. Virker som svenske politikere bagatelliserer problemene. *Aftenposten*. 17. mai.
- Kaan Inan, M. 2017. Det er ikke svenske tilstander i Oslo øst. *NRK*. 13. mars.
- Kaan Inan, M. 2018. Enkle løsninger på vanskelige utfordringer. *Dagbladet*. 25. mai.
- Kapur, M. 2015. Ta hæverket på asylmottaket på alvor!. *Tv2*. 13. november.
- Kirkebirkeland, M. A. 2015. Å åpne våre hjerter (og vår lommebok). *Minerva*. 12. oktober.
- Klette, E. T & Lundgaard, H. 2017. Norske tilstander. *Aftenposten*. 25. mars.
- Lie Andersen, P. & Bakken, A. 2017. «Svenske tilstander» på Oslo øst? *NRK*. 16. mars.
- Lysholm Hoff, E., Kordahl, N., Løkeland-Stai, E. & West Johnsen, L. 2018. Waras Oslo-frykt. *Dagsavisen*. 06. juli.
- Magnus, A. M. & Hovland, J. 2016. Politimesteren: - Bør ikke ha store konsentrasjoner av innvandrere i byene. *NRK*. 27. august.
- Magnus, A. M., Alayoubi, M., Hjorthen, I. R., Kvien, V. & Svendsen, C. 2017. Gjenger i Oslo: Ungdom har pistoler og barn selger hasj. *NRK*. 11. mars.
- Magnus, G. 2009. Advarer mot muslimske ghettoer i Oslo. *Aftenposten*. 22. februar.
- Monsen, Ø. N. 2016. Ap-Raymond: - Listhaug sitter ikke på verktøykassen. *Dagbladet*. 30. august.
- NTBtekst. 2016. Listhaug vil ta grep om oppvekstmiljø i indre Oslo. *NTB*. 27. august.
- Olsen, I. A. 2013. Svenske tilstander i norske gater? *Aftenposten*. 27. mai.
- Rygg, F. 2017. Innvandring og integrering: - Norske integreringsproblemer. *Dagbladet*. 29. august.
- Rønning, M. 2009. Mener Jensen reiser en viktig debatt. *NTB*. 23. februar.
- Saksæther, E. C. H., Archer, E. K. & Pierstoff, S. 2015. – Ikke plass nok i Oslo til å oppfylle UDIs ønske. *NRK*. 9. november.
- Schei Lilleåsmo, H. 2018. Wara: - Jeg frykter svenske tilstander hvis vi ikke lykkes. *Nettavisen*. 09. april.
- Sjøli, H. P. 2018. Svenske tilstander i Oslo? Nei, men vi må være på vakt. *VG*. 02. mai.
- Skårdalsmo, K. 2016. Solberg vil ha nordisk idédugnad om integrering. *NTB*. 01. november.
- Stavanger Aftenblad. 2010. Vil gi flyktninger flytteforbud. *Stavanger Aftenblad*. 20. januar.
- Stavrum, G. 2017. Urovekkende rapport fra Oslos verste østkant. *Nettavisen*. 16. mars.
- Strande, R. 2013. Ikke i mitt nabolag. *Aftenposten*. 13. juni.
- Tjugum, G. 2015. Til Sjur Strand. *Glåmdalen*. 4. juli.

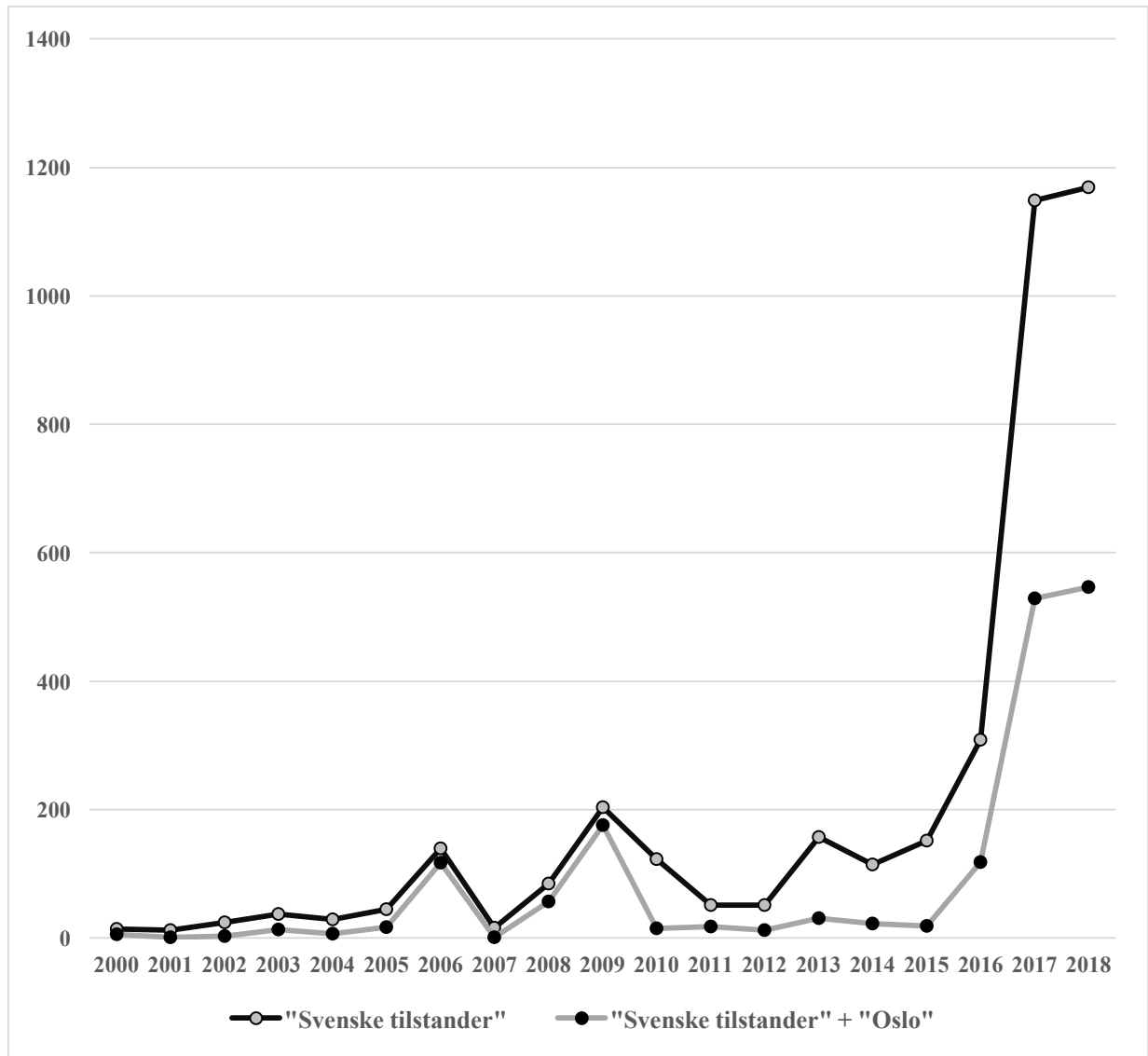
Vedlegg 2: Tabell 1

Tabell 1: Oversikt over antall nyhetsartikler med “svenske tilstander” i norske medier 01.01.2000–31.12.2018 (papir og web)

Årstall (01.01.xxxx- 31.12.xxxx)	Antall nyhetsartikler			
	“Svenske til- stander”	“Svenske til- stander” + “Oslo”	“Svenske til- stander” + “Innvandrere”	“Svenske til- stander” + “Innvandrere” + “Oslo”
2000	14	6	1	-
2001	12	1	-	-
2002	24	9	6	1
2003	37	13	2	1
2004	29	7	2	-
2005	45	17	1	-
2006	140	117	1	-
2007	16	1	3	-
2008	85	57	1	-
2009	204	176	1	-
2010	123	15	2	2
2011	51	18	2	1
2012	51	12	-	-
2013	157	31	14	8
2014	115	23	5	2
2015	152	19	13	4
2016	309	118	117	70
2017	1149	529	324	153
2018	1169	548	312	197
Antall (totalt)	3882	1717	807*	439*

*Alle bøyingsformer av ordet “Innvandrere” er regnet med i antallet. (Hentet fra *Atekst Retriever*, 03. april 2019).

Vedlegg 3: Figur 1

Figur 1: "Svenske tilstander" og "svenske tilstander" + "Oslo" i norsk media i perioden 2000–2018.

Vedlegg 4: Tabell 2

Tabell 2: Kategorier med utvalgsriterier for kategorisering av nyhetsartikler med “svenske tilstander” + “Oslo”.

Ikke innvandringsrelatert kontekst		Innvandringsrelatert kontekst		Usikker
Positiv bruk (+)	Negativ bruk (÷)	Positiv bruk (+)	Negativ bruk (÷)	
<p>“Svenske tilstander” må fremstilles som noe ønsket, og gjerne som et ideal for etterfølgelse</p> <p>Nyhetsartikkelen må ikke omhandle eller nevne innvandring, og/eller innvandringsrelaterte temaer som for eksempel integrering</p>	<p>“Svenske tilstander” må fremstilles som noe man ikke ønsker, og/eller frykter/advarer mot</p> <p>Nyhetsartikkelen må ikke omhandle eller nevne innvandring, og/eller innvandringsrelaterte temaer som for eksempel integrering</p>	<p>“Svenske tilstander” må fremstilles som noe ønsket, og gjerne som et ideal for etterfølgelse</p> <p>Nyhetsartikkelen må omhandle innvandring, og/eller innvandringsrelaterte temaer som for eksempel integrering</p> <p>“Svenske tilstander” må vise til noe annet enn kriminalitet, uro eller kaos grunnet innvandring i Svenske byer</p>	<p>“Svenske tilstander” må fremstilles som noe man ikke ønsker, og/eller frykter/advarer mot</p> <p>Nyhetsartikkelen må omhandle innvandring, og/eller innvandringsrelaterte temaer som for eksempel integrering</p> <p>“Svenske tilstander” må vise til kriminalitet, uro eller kaos grunnet innvandring i Svenske byer</p>	<p>Nyhetsartikler det er uklart å avgjøre om handler om innvandring, og/eller innvandringsrelaterte temaer som for eksempel integrering</p> <p>Nyhetsartikler der det er vanskelig å avgjøre om ”svenske tilstander” fremstilles som noe positivt eller negativt</p> <p>Nyhetsartikler der det er uklart hvem som er avsender, og om innholdet kan regnes som duplisering av andre artikler</p>

Vedlegg 5: Tabell 3

Tabell 3: Oversikt over kategorisering av overskrifter fra samtlige norske nyhetsartikler med “svenske tilstander” og “Oslo” fra 01.01.2000–31.12.2015 (Papir og web)

Årstall	Ikke innvandringsrelatert		Innvandringsrelatert		Usikker
	Positiv bruk	Negativ bruk	Positiv bruk	Negativ bruk	
01.01.2000 – 31.12.2000		“Prishopp på drosjeturer fra 1. mai – Taxi-krig i storbyene”			“Tviler på nynazist-teori” “Frykter nynazistiske voldsaksjoner i Norge”*
01.01.2001 – 31.12.2001		“Portrettet: The Andersen way”			
01.01.2002 – 31.12.2002	“Barnehageløftene som ble vekk” “Kjedsomhetens våpen” “- Øk fartsgrensen til 1000” “Vil kontrollere mer” “Det er klart jeg kvir meg”	“Mosse-politi vokter Verdensbankmøte”* “Frykter dårligere barnehager”			
01.01.2003 – 31.12.2003	“Synne Stangebye-Nielsen fra Oslo: Staten betaler, Kristin By Woll fra Nittedal: Staten nekter” “Røykes ut?”	“Vern om importvernet” “Danske storkonsern frykter EU-toppmøtet” “Dyrevernaktivistene ruster opp” “Stridstema skole” “Hatsk euro-debatt før Lindh-drapet”* “Nedgang i midlertidige ansettelser”			

		<p>”Vet knapt hva de gjør”</p> <p>“Jordbruket med promillebidrag”</p> <p>“Ulvereservat”</p>			
01.01.2004 – 31.12.2004	<p>“Svensk jernbansatsing – et forbilde for Norge”</p> <p>“INNSIKT: Heidi Sørensen (SV) drømmer om svenske tilstander”</p> <p>“Se på svensk jernbansatsing”</p> <p>“Nå får du brus for 3,27 literen”*</p>	<p>“Øl-krigere slåss med ryggen mot veggen”</p>		<p>“Farlige fanger nektes å ringe på morsmålet”</p>	
01.01.2005 – 31.12.2005	<p>“Miljøsjeff for 10.000 biler og maskiner”</p> <p>“Fra forskning til politikk”*</p> <p>“Bokavtalen gir rekordsalg”*</p>	<p>“Frykter overreaksjon”*</p> <p>“Advarer mot fotballvold”*</p> <p>“Ungdomskrim er en enorm utfordring”</p> <p>“Mikrobiologi på begge sider av Kjølen”</p> <p>“Fengsler som fare”</p> <p>“Sjokkbok fra fotballpøblene”*</p> <p>“- Karakterer er viktig for Ap”</p> <p>“Leserinlegg 12/9”</p>			
01.01.2006 – 31.12.2006	<p>“Snus blir mer populær enn røyk”*</p> <p>“Gutta på by'n velger pris framfor tyggis”*</p>	<p>“- en politisk styrt kirke”</p> <p>“Grønt drivstoff rammer magen”</p>			

	<p>“Vil ha 10 000 kr. i etanolrabatt”*</p> <p>“Slik får du gratis Wi-Fi”</p>	<p>“De kaller seg”*</p> <p>“Intriger og tårer i Bonde-romantikk”</p>			
01.01.2007 – 31.12.2007		<p>“Hard kamp om bestil- lingsutvalget”</p>			
01.01.2008 – 31.12.2008	<p>“Vil la bilavgiftene følge bruken”*</p>	<p>“Halvparten mot reform”*</p> <p>“Vil du ha GTA IV allerede i kveld?”</p> <p>“Forunderlig skogpolemikk fra Refsdal”</p> <p>“Hvilken krise?”</p>			
01.01.2009 – 31.12.2009	<p>“Lae vil kopiere Sverige”*</p> <p>“KrF: Narkofritt Norge – Mener vi bør bli like hardhendte som svenskene”*</p> <p>“Borgerlig slåsskamp eller rødgrønn harmoni”*</p> <p>“Vil ha forenklet tollbehandling”*</p>	<p>“Jobber for flere syn under samme tak”</p> <p>“Inn i en ny radiotid”</p> <p>“Politisk kamp i Kirka”</p> <p>“Advarer mot svenske skoletilstander”*</p> <p>“LO advarer mot svenske tilstander”*</p> <p>“Stemmeseddel på langtur”</p> <p>“Partipolitikk i kirkerommet”</p> <p>“Tør vi satse på sentrene?”*</p>		<p>“Advarer mot muslimske ghettoer i Oslo”*</p> <p>“Mener Jensen reiser viktig debatt”</p> <p>“Tror fritt skolevalg vil forebygge islamisering”</p>	
01.01.2010 – 31.12.2010	<p>“Stortingspitbull i mør”</p> <p>“Røykestopp gir</p>	<p>“Video i retten: vil ikke ha svenske tilstander”</p>		<p>“Vil gi flyktninger flytteforbud”</p>	

	snusvekst”	<p>“Flåthen den store og sterke”</p> <p>“Jens’ Nav-trøbbel”</p> <p>“Kriminelle blir ballpøbler”*</p> <p>“Får ikke lån på grensen”</p> <p>“Skrekk og sport på Jekyll”</p> <p>“Ulovlige spilleautomater på vei til Norge”*</p> <p>“Aksjonerte mot spilleautomater”</p> <p>“Norsk tipping kaster ut gull-gutten”</p>			
01.01.2011 — 31.12.2011	<p>“Spår ny norsk filmbølge”</p> <p>“Oslo mot røkla - Film”</p>	<p>“Studentene utfordrer Studia”</p> <p>“Boligprisene bør stige”*</p> <p>“De toer sine hender og sier tribunevolden ikke kan komme til Norge. Selvbedragere!”</p> <p>“Folkevalgte i folkekirken”</p> <p>“Ville ikke blitt nektet hjemmeskole i Norge”</p> <p>“Frykter giftpiller i boligmarkedet”*</p> <p>“- Strengere lånepraksis forgifter boligmarkedet”*</p>			

		<p>“Dårligere enn under finanskrisen”</p> <p>“Frykter svenske tilstander”*</p> <p>“Profitt på velferd”</p>			
01.01.2012 – 31.12.2012		<p>“Politiet med eget register over risikosupportere”*</p> <p>“Penger, makt og menneskesyn”</p>			
01.01.2013 – 31.12.2013		<p>“Advarer mot Ernas «svenske-skole»”</p> <p>“Hells Angels infiltrerer svenske fotballmiljøer”*</p> <p>“Skal vi nektes å krysse kommunegrensen”*</p> <p>“Nå begynner det å bli farlig”*</p> <p>“Derfor er Åråsenhærverket alvorlig - Kommentar”</p> <p>“Nei til frislipp av privatskoler”</p> <p>“Vips, så var skolen og helsestasjonen borte”</p> <p>“Valgdebatt med stort sprik”</p> <p>“Erna lei av å svare for svenskeskolen”*</p> <p>“Sjefen over</p>		<p>“Betydningen av et håndtrykk”</p> <p>“Svenske tilstander i norske gater? - Kommentar”*</p> <p>“Ikke i mitt nabolag”</p>	

		<p>alle skoler”</p> <p>“Full av beundring. Kjetil Siem er mektig imponert av hva Solskjær har fått til”</p> <p>“PISA-resultatene: Norge slår Sverige”</p>			
01.01.2014 – 31.12.2014		<p>“Var du på jobben da Jespersen tok gull?”</p> <p>“Blå år i Norden”*</p> <p>“Tror ikke på svenske tilstander”</p> <p>“Bondehyllest på Facebook”</p> <p>“Litt mer til bøndene”</p> <p>“Vi aksepterer ikke anarki i byen vår”*</p> <p>“Fristende festivalsommer”</p> <p>“Kunnskapsløst om taxi TRANSPORT”</p> <p>“Full tillit til nemdene”*</p> <p>“Nei til mer midlertidighet”</p> <p>“Kaster ut pøbelsupportere”*</p> <p>“Åpner for flere utsettelse av rovdyrjakt”</p> <p>“Er ulykker bra for folkehelsen? SNØ-</p>			

		<p>SCOOTER”</p> <p>“Frykter svenske tilstander på holdeplassene”</p> <p>“«Det er som en storm har kommet og feid alle vekk»”</p> <p>“Sp og Sætre”</p> <p>“Ennå har ingen solkraftverk i Norge fått elsertifikater”</p>			
01.01.2015 – 31.12.2015		<p>“Offentlige bomvoktere”</p> <p>“Sikter mot flertall i kirkemøtet”*</p> <p>“På svinstien i Sverige”</p> <p>“Frykter for taxibransjen”*</p> <p>“Fra fossil til grønn særstilling – Kronikk”</p> <p>“Frykter «svenske» kirke-tilstander”*</p> <p>“Uendret styringsrente”</p> <p>“Meglertopp takker Olsen for rentebeslutningen”</p>		<p>“- Virker som svenske politikere bagatelliserer problemene”*</p> <p>“Til Sjur Strand”</p> <p>“Å åpne våre hjerter (og vår lommebok”</p> <p>“Krise uten grenser”</p> <p>“Ikke plass nok i Oslo til å oppfylle UDIs ønske”</p> <p>“Ta hærvirket på asylmottaket på alvor!”</p>	
Antall	27	97	-	14	2
Totalt antall	124		14		2

*Første publiserte nyhetsartikkel om saken, dupliseringer er fjernet. Det vil si nyhetsartikler med likt innhold publisert både i papiravis og nettavis i samme medium, eller av flere medier (hentet fra *Atekst Retriever*, 03. april 2019).

Vedlegg 6: Tabell 4

Tabell 4: Oversikt over kategorisering av overskrifter fra samtlige norske nyhetsartikler med “svenske tilstander” og “Oslo” fra 01.01.2016–31.12.2018 (papir og web).

Årstall	Ikke innvandringsrelatert kontekst		Innvandringsrelatert kontekst		Usikker
	Positiv bruk	Negativ bruk	Positiv bruk	Negativ bruk	
01.01.2016 – 31.12.2016	<p>“Innkjøpssjefen tror på videre øko-vekst”</p> <p>“Drømmer om fem byers på Mjøsa”</p> <p>“Wegard Harsviks enkle logikk”</p>	<p>“Bør Børson jr. & efft. - Matvarekampen”</p>		<p>“Sylvi Listhaug avviser at hun skaper frykt i folket”</p> <p>“Lokal Frp-leder ble kastet ut i 1999 etter at han foreslo asylleirer. Nå har Oslo Frp vedtatt lukkede mottak”</p> <p>“Kallmyr gir seg som statssekretær”*</p> <p>“Frp Oslo-leder: Kunne ikke tro det var sant”</p> <p>“- Segregeringen i Sverige er farlig”*</p> <p>“Hvordan unngå ghettoer?”*</p> <p>“Det lovede landet”*</p> <p>“Savner en ærligere innvandringsdebatt”</p> <p>“Mye å lære av svensk asylpolitikk”</p> <p>“Vi har ikke parallelsamfunn som i Sverige”*</p> <p>“Se bare på Rinkeby”*</p> <p>“Vil lære av Sveriges feil – Vi er langt unna slike tilstander i Norge”</p> <p>“Listhaug: - Må holde innvandringen på et nivå som gir oss en sjanse til å lykkes med integreringen”*</p> <p>“Groruddalen på vei mot svenske tilstander”</p>	<p>“Trusler fikk vi hele tiden – til og med da vi var med politiet”</p> <p>“- Jeg ser heldigvis ikke at det er så mange likheter så langt”</p> <p>“Går vi mot svenske tilstander? - Nærpolitireformen”</p> <p>“Hva jeg vil, Sylvi Listhaug”</p> <p>“Sjakk-tweet fra UDI skaper reaksjoner: - Var et forsøk på humor”</p>

				<p>“Regjeringens asylfortelling”</p> <p>“Da klokka klang, så fort vi sprang”*</p> <p>“Facebookaksjonisten”*</p> <p>“Nettroll, netthets – Blogger Linn Rosenborg: - Jeg får ofte høre at jeg er dum og at jeg fortjener å bli voldtatt”</p> <p>“Listhaug vil ta grep om oppvekstmiljø i indre Oslo”*</p> <p>“Listhaug møtte bekymrede ungdomsarbeidere i Oslo”*</p> <p>“Politimesteren: - bør ikke ha store konsentrasjoner av innvandrere i byene”</p> <p>“Kriminolog etterlyser langsiktig satsing mot ungdomskrim”*</p> <p>“Listhaug vil samarbeide med Anundsen for å rydde opp på Grønland”</p> <p>“Boplikt for flyktninger”*</p> <p>“Ap-Raymond: - Listhaug sitter ikke på verktøykassen”</p> <p>“- De har et ganske grundig, utarbeidet verdenssyn med en håndfast ideologi”</p> <p>“Politisk uvilje mot kombinasjonen mellom høye konsentrasjoner med innvandrere og kriminalitet”*</p> <p>“Listhaug vil møte Johansen om Grønland”</p> <p>“Debatt: Høyreekstremisme – Det er høyreekstremistene som står for mest</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>vold i Norge”</p> <p>“Listhaug føler seg ikke helt trygg på Grønland”*</p> <p>“Går sammen om å løfte Grønland”</p> <p>“Solberg vil ha nordisk idédugnad om integrering”</p> <p>“Svenske tilstander”</p> <p>“Joner til Facebook-angrep på Sylvi Listhaug”</p> <p>“Facebook-angrep på Listhaug ga 1,3 millioner til NOAS”*</p> <p>“2,6 millioner kroner så langt – og Kristoffer Joner var ikke alene. Reklamebyrået Anorak stod bak kampanjen for NOAS”*</p> <p>“NOAS: - Forstår ikke de som føler seg lurt av Joner”</p> <p>“Je suis hylekoret asså!”</p> <p>“Ord mot ord”*</p> <p>“Mannen bak karakteristikkene – «Hylekoret» «Feministiliten» «svenske tilstander»”</p> <p>“Lei av nazistempel”*</p> <p>“Flyktningkrisen ett år etter”</p>	
01.01.2017 – 31.12.2017	<p>“Svenske tilstander – Showanmeldelse «Vi elsker Abba»”</p> <p>“Forbrukerrådet vil ha svenske tilstander i store byer: Ønsker færre, men større butikker”</p> <p>“Langsiktige avtaler vil tjene hele verdikjeden”</p>	<p>“Blind for velferdsprofitt”</p> <p>“Nationen mener”</p> <p>“Dette er Lysbakkens 4 ufravikelige krav for å støtte en Støre-regjering”</p> <p>“Ada Arnstad: Vil bremse flyttestrømmen til sent-</p>		<p>”Jensen til angrep på Støre i egen nyttårstale”*</p> <p>”Regjeringens politikk får krass kritikk i politirapport”</p> <p>”Sylvi Listhaug, det er på tide å ta en studietur til Canada!”*</p>	<p>“Nok er nok – her er politis Norges klare meninger til sin egen ledelse”</p> <p>“Spillelisten uke 10”</p> <p>“Jeg har ikke kjent på dette før. Når du</p>

	<p>“Vil at staten skal gi deg penger for å reparere vaskemaskinen”</p> <p>“Spår svenske tilstander på Aker Brygge”</p>	<p>rale strøk”</p> <p>“Skolenedleggelse: Frykter svenske-sentralisering i nord”</p> <p>“Hyttefarger og tanker om rødt”</p> <p>“Camilla ble seksuelt trakassert av en medstudent: - Jeg fant meg i litt for mye”</p> <p>“Milliardvekst for giganter”</p> <p>“Svenske tilstander: Svenskene vil bremse privatiseringen”*</p> <p>“Solberg gir økt ulikhet”*</p> <p>“Svenske tilstander”</p> <p>“Lover kamp mot sentralisering”</p> <p>“Norske tilstander verre enn svenske?”</p> <p>“- Dialektskillet mellom Aust- og Vest-Agder øker”</p> <p>“Når Gud blir hen”*</p>		<p>“Menneskeskapt klimapåvirkning”*</p> <p>“Oslo Ap ber om liberalisering for unge asylsøkere”</p> <p>“VG svarer leserne”</p> <p>“Si ;D Ungdommen nå til dags”</p> <p>“Lovløsheten i Rinkeby: Hva er det svenskene driver med?”</p> <p>“Innvandring gir ikke mer kriminalitet i USA”</p> <p>“De ser en 30-åring fra Somalia som sitter på kafé og tygger Khat istedenfor å jobbe”</p> <p>“Når du er den som eier språket”</p> <p>“Gjenger i Oslo: Ungdom har pistoler og barn selger hasj”</p> <p>“NRK-reportasje om skummel kriminalitet i Oslo øst skaper sterke reaksjoner”</p> <p>“NRK får kritikk for dekning av sak om gjenger i Oslo: - Dårlig journalistikk”*</p> <p>“Det er ikke svenske tilstander i Oslo øst”</p> <p>“Avviser svenske tilstander”</p> <p>“Oslo øst er en nasjonal slagmark”</p> <p>“Mytenes landskap”</p> <p>”NRK i drabantby-tåka”</p> <p>“NRKs parallellsamfunn”*</p> <p>“NRK presenterer følelser som fakta”</p> <p>“«Ungdom har pistoler og barn</p>	<p>sitter i baksetet og blir kalt neger flere ganger”*</p> <p>“Maria Mena: - Sjokkert over rasisme: - Jeg var ikke Maria, jeg var neger”*</p> <p>“Den kjedelige gråsonen”</p> <p>“Maset om mediene”</p> <p>“På kornet: Siste: Sensitiv 7. Mai lekkasjer”</p> <p>“Varsler mer politisk bruk av kirken”</p> <p>“Erkebiskop Löven av Sverige”</p> <p>“Nabolandene savner «skamløst opprør»”</p> <p>“- De beste prosjektene må ligge øst i byen”</p> <p>“Helt til slutt kom rocken hjem til Øya igjen”</p> <p>“Valgkamp i Paradis - Tips til neste ukes politiske realityserie”*</p> <p>”Svensk miljøpartiminister: - en gang sa de nei til oss også, men det gjør de ikke lenger”</p> <p>”En demonstrasjon av fake news”</p> <p>”Svenske tilstander”</p>
--	--	--	--	---	---

				<p>selger hasj»: - Politiet kjenner seg ikke igjen i NRKs virkelighetsoppfatning”</p> <p>“Nyheter er ikke så falske som mange innbiller seg”</p> <p>“Vi bor på Mortensrud, i Oslo, ikke i et parallelsamfunn. Vi snakker om fremtidens arbeidstakere, om naboene våre, fremtidens mammaer og pappaer”</p> <p>“Når Aftenposten velger side i kampen om innvandring”</p> <p>“NRK, flytt til Søndre Nordstrand!”*</p> <p>“NRK klages inn til K-rådet for Oslo Øst-reportasje”</p> <p>“Hege Ulstein og paralleller”*</p> <p>“«Svenske tilstander på Oslo øst?»”*</p> <p>“Urovekkende rapport fra Oslos verste østkant”</p> <p>“Mer debatt om Dagsrevyen”*</p> <p>“Kort fra politiinspektør Janne Stømner”</p> <p>“Politiet mener NRK-reportasje gir feil bilde”</p> <p>“Dagsrevyen og Anders Magnus presenterer Oslos østkant”</p> <p>“Østens mystikk”</p> <p>“Mer vold blant unge i Oslo”*</p> <p>“Jakten på parallelsamfunn”</p> <p>“Tallene vi må ta tak i”*</p>	<p>“Å beskyldte Sylvi Listhaug for hatretorikk utvanner begrepet”</p> <p>“NRKs alternative homovirkelighet”</p> <p>“Svenske tilstander”</p> <p>“Utfordrer etablerte medier”</p> <p>“Kåret til årets nyord”</p> <p>“Et synkende skip”</p>
--	--	--	--	---	--

				<p>“Svenske tilstander”*</p> <p>“Ikke like ille som i Sverige”*</p> <p>“Ukens snakkis: Har NRK dreid til høyre?”</p> <p>“Jeg tok bussen fra Holmlia, og ingen prøvde å rane eller skyte meg”</p> <p>“SI DET I VG: «Det er to vinklinger som gjelder: Groruddalen som multikulturell idyll eller Groruddalen som et slags skrekkabinett over mislykket integreringspolitikk. Begge vinklingene er feil.»”*</p> <p>“Vil ha flere politifolk i Oslo”</p> <p>“I Groruddalen har vi lært å snakke om problemene”*</p> <p>“Forsker: - Påstanden om svenske tilstander i Oslo er betydelig overdrevet”</p> <p>“Et tilsvar til digital høyre-radikalisme”</p> <p>“Her kommer mine ti vennlige tips til islamkritikere”</p> <p>“Der Jan Böhler trengs”</p> <p>“Norske tilstander”</p> <p>“- Et stort gap til svenske tilstander”</p> <p>“Fakta holder om Oslo Øst”</p> <p>“Spesielt at biskopen stiller spørsmål ved Listhaugs godhet”</p> <p>“Klar for nye og større oppgaver”</p> <p>“Du er grov. Si;D 2.</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>Plass «Ung i Oslo»</p> <p>“Det er frykten som er farligst”</p> <p>“Terroren i Sverige: Parallelsamfunn skaper grobunn for radikalisering. Trønderske nødeta-ter ble rystet av svenske tilstander”</p> <p>“Jeg vil ikke ha radikale muslimer i Norge, det vil ingen”</p> <p>“- Islamistene virket som normale mennesker”</p> <p>“Disse tallene får Frp til å slå innvandringsalarm”</p> <p>“Den svenske skammen”*</p> <p>“Löven avviste beskrivelse om «svenske tilstander»”*</p> <p>“Solberg: Jeg ville ikke brukt ordet pinlig”</p> <p>“Forsvarer hvite arbeiderklasse-menn”*</p> <p>“Støyerevne”</p> <p>“Kidsa må få kultur Gjestekommentar”*</p> <p>“Teigen om ulv: - Lad og skyt - Bjørnstad om Lofoten: - Drill, baby, drill”</p> <p>“Her er sakene som splitter Fremskrittspartiet”</p> <p>“Oslo Frp vil ha forbud mot bosetting av flyktninger”*</p> <p>“Frp vil tvinge innvandrere til å sverge troskap til Norge”</p> <p>“- Beste landsmøte på 18 år - Et samlet</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>Frp etter landsmøtet på Gardermoen”</p> <p>“Dokumentar Norske tilstander”</p> <p>“Politiet trapper opp for å få ungdomsbråk i Oslo under kontroll”*</p> <p>“VG svarer leserne”</p> <p>“Her kastet de 15 kilos stein mot vekterbil: - Ikke svenske tilstander, men nå er det nok”*</p> <p>“- Dette skal snakkes ihjel sier politiet etter branner og steinkasting”</p> <p>“To pågrepet etter skadeverk”*</p> <p>“Forsker: Utvikling på Stovner likner svenske tilstander”*</p> <p>“Ny brann på Sovner og ruteknusing på Bjørndal”</p> <p>“Facebook elsker islamkritikk”</p> <p>“Svensk politi utvider lista over problemområder”</p> <p>“Ble møtt med drapstrusler”</p> <p>“Ekspert om ungdomsgjeng på Oslo øst: - Tilløp til svenske tilstand”*</p> <p>“Skulle lære av Sverige”</p> <p>“Politiet: Skolevolden øker – Lærervikar slått i ansiktet – flere søker voldserstatning”*</p> <p>“Det brenner på Oslo øst”</p> <p>“Justisministeren avviser svenske tilstander etter bilbranner”*</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>“Frp med ulikt budskap om bilbranner”*</p> <p>“Statsrådets mørke fyrste”</p> <p>“Uenige om «svenske tilstander»”*</p> <p>“Solberg ut mot splittende krefter”*</p> <p>“Solbergs kloke advarsel”</p> <p>“- Ingen skal ta fra politiet kontrollen”</p> <p>“Oppsiktsvekkende fra PST - og medie- ne”</p> <p>“Når bilene brenner”*</p> <p>“Si det i VG: Muslimske ungdom må skjerpe seg, og ikke la sitt sinne gå ut- over samfunnet”*</p> <p>“Listhaug: Redningsbåtene i Middelhavet må snu”*</p> <p>“Terrorister må stemples som hva de er: tapere!”</p> <p>“- De største forkjemperne for kvinners likestilling er nå de feigeste”</p> <p>“Regjeringen vil gi gjengkriminelle oppholdsforbud i hele bydeler”</p> <p>“Skytingen på Blå: - Dørvaktene på Blå fortjener en klem”</p> <p>“Dagbladet signaler: Rett fra nett”</p> <p>“Si det i VG: I Listhaugs verden er det mediene og den kulturelle eliten som truer folkets interesser”*</p> <p>“Realistisk og humoristisk om svenske tilstander”*</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>“Sommernotat fra en gammel skrivemaskin – Her ble det skrevet verdens beste dikt og prosa. Uten fargebånd”*</p> <p>“Tre skyteepisoder på to uker”</p> <p>“Frp-Amundsen: - Uredelig å underslå at kriminalitet er knyttet opp mot innvandring”</p> <p>“Da Sajandan (21) var skolelei, ble idretten redningen: - Ingenting i livet føltes riktig når skolen går galt”*</p> <p>“Nå vil Listhaugs skygge selv være stjerna”</p> <p>“Kriminalitet: - Pop up-kriminalitet utfordrer politi og nyhetsredaksjoner”</p> <p>“Ulf Leirstein (Frp) advarer mot svenske tilstander hvis Ap får makten”</p> <p>“Politikk fra A til Å: Hva er egentlig en velferdstyrann - og en sofavelger?”</p> <p>“- Vi må gjøre mer – Hareide om barnefattigdom”</p> <p>“Kan det være lørdag hver dag?”</p> <p>“Hva kan vi lære av svenskene?”</p> <p>“- Vi vil vite hva de har gjort feil”</p> <p>“Forfatter fulgte politiet på Stovner i ett år – fant ingen «svenske tilstander»”*</p> <p>“KrF lyser ut jobben som Listhaug-erstatte”</p> <p>“Svensk migra-</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>sjonsminister avlyser møte med Listhaug”*</p> <p>“Listhaug er på besøk i Rinkeby”</p> <p>“Derfor avlyste svensk minister møtet med Listhaug”</p> <p>“Innvandring og integrering: - Norske integreringsproblemer”*</p> <p>“Kilder til Aftenbladet: Den norske regjeringen skal ha advart om Listhaugs Sverige-besøk”*</p> <p>“Norske tilstander i Rinkeby”*</p> <p>“Grande om Listhaugs Rinkeby-tur: - Det er ingen grunn til å dra til Sverige og lære noe som helst”*</p> <p>“Navn i nyhetene: Ingen svenske tilstander i Oslo”*</p> <p>“Full strid om Sylvis svensketur – statsminister Erna Solberg (H) måtte svare for Sylvi Listhaug - igjen”</p> <p>“Listhaug bekymret for Oslo, men avviser «svenske tilstander»”*</p> <p>“Listhaug ut mot Gahr Støre: - Kritikken viser bare at han blir mer og mer desperat”</p> <p>“Ungdommer kalte Listhaug jævla rasist-jævel under intervju i Oslo”</p> <p>“- Vi har langt bedre kontroll”</p> <p>“Går ikke av selv etter krisevalg”</p> <p>“Bildt mener List-</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>haug tar feil”</p> <p>“Vi trenger ikke la Sylvi Listhaug ta regien, skriver Sylo Taraku”*</p> <p>“Kampen om Gro-ruddalen - hvem representerer dalen best: Jan Bøhler (Ap) eller Kari Elisabeth Kaski (SV)”*</p> <p>“Nyttig reise til Sverige”</p> <p>“Frp-velgere mest redd for terrortrussel”</p> <p>“«Det er noen felles trekk her» - Espen Barth Eide om Sylvi Listhaug og Donald Trump”*</p> <p>“Eshan Brifkany trives med å bo i beryktede Rinkeby blant 100 nasjonaliteter”*</p> <p>“William Nygaard om Sylvi Listhaug: Den rikspolitikeren som ligger tettest på en autoritær og rasistisk fascisme”</p> <p>“Har Rinkeby og Landås noe til felles?”*</p> <p>“Portrett med Erna Solberg: Travel, bestemt, og med blikket festet på seier”</p> <p>“«Svenske tilstander»”*</p> <p>“Derfor stemmer jeg Frp”*</p> <p>“Det fineste av det fine i Norge”</p> <p>“Året det ble så hett”*</p> <p>“Uro og steinkasting mot brannbil i Oslo”</p> <p>“Facebook: - Sylvi</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>Listhaug som statsminister for nasjonen Norge”</p> <p>“SV: - Sylvi har ikke lagt frem noen ting som hjelper i Oslo”</p> <p>“Mohamed Abdi: God, gammeldags kriminalitet”*</p> <p>“Mange er usikre – hva skal vi velge?”</p> <p>“Fordommer: - Frykt forer fordommer”</p> <p>“Listhaug sier hun er stor jente nå - Solberg sniker unna ansvaret”</p> <p>“Saken som forsvant”</p> <p>“Per Sandberg: - Vi ble dømt nenedom og hjem”</p> <p>“Frps veivalg”</p> <p>“Hva var egentlig planen, Jonas?”</p> <p>“Et ønske til Erna – NY REGJERING”*</p> <p>“Det Sylvi Listhaug sier om parallellsamfunn er ikke sant”</p> <p>“Alle skal ned”</p> <p>“- Det er ikke svenske tilstander på Stovner”*</p> <p>“Ja til svenske tilstander”*</p> <p>“Frykter at elever og lærere kan bli skadet på skolen”</p> <p>“På sporet av Gro Ruddalen”</p> <p>“Asheim kaller inn til hastemøte om osloskole”</p> <p>“Ukens boktips”</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>“Svenske og norske tilstander”*</p> <p>“Vold, narko og lukkede miljøer – 12-åringene selger narkotika”</p> <p>“- Hvis Oslo lykkes med integreringen, lykkes Norge”*</p> <p>“Avskiltet”</p> <p>“Nå skal Grønland løftes”</p> <p>“Hvis ingen går i fella”*</p> <p>“Elev ble banket opp på skolen: - Alt ble svart i minst 30 sekunder”*</p> <p>“Listhaug: - Nå må vi ta grep, for hvis ikke kan vi miste kontrollen”</p> <p>“Svensk sikkerhetsbransje om svenske tilstander i norsk parallellsamfunnsdebatt”</p> <p>“Segregeringen i Oslo må stanses - Integrering”*</p> <p>“«Mora di» forsøker å forebygge ungdomskriminalitet”</p> <p>“Heia «vippekidsa»! - Her er en overskrift du (vanligvis) ikke ser: «Fantastisk innsats av videregående skoleelev. Fikk 3,7 i snitt»”*</p> <p>“Likheter for loven”</p> <p>“Raymond vil ha krisepakke - Slår alarm om forskjells- Oslo - Snittinntekt på Stovner: 120.000 - Snittinntekt på Ris: 927.000”*</p> <p>“Batongdemokratiet”</p> <p>“Savnet litteratur fra</p>	
--	--	--	--	---	--

<p>01.01.2018 – 31.12.2018</p>	<p>“Ikke søndagsbutikk - ennå”</p> <p>“- Det er mye dyre- re å spille inn i Bergen”*</p> <p>“Er kirken en alliert jeg kan stole på? En aktivist som meg?”</p> <p>“Gjør business av siste finish”</p> <p>“Proffturnering til Sandefjord – Inter- nasjonal turnering gir deltakerne mulighet til å skaffe seg WTA-poeng”</p> <p>“Slår klima-alarm i varmen”</p> <p>“Orderud- dokumentaren kan endre norsk krim- journalistikk”</p> <p>“De talte hestespor- tens sak”</p> <p>“Høytid for kjøtt”</p>	<p>“Giske, Metoo og «menneskeretts- brudd»”</p> <p>“For mye krim, synes du?”</p> <p>“VIF og LSK møtes til ekte hatoppgjør”*</p> <p>“UP advarer mot «svenske tilstan- der» i Trafikken – Frykter dødsommer på veiene”</p> <p>“- Problemet er ikke eieformen, sier kulturministe- ren”</p> <p>“Analytikeren”</p> <p>“Lisensjakt i ulve- sonen skapte tem- peratur”</p> <p>“OVERRASKET over norske etternavn – Etternavn er en ny «oppfinnelse». For 100 år siden var fornavn viktigst”*</p> <p>“Frykter kraftig vekstbrems i norsk IT-bransje”</p> <p>“#metoos doble ansikt”</p> <p>“350- kronersgrensen skrotes: - I Sverige førte det til post- kaos”*</p> <p>“Jobber med tol- løsning for små- pakker”*</p>	<p>“Fri flyt på Oslo øst”</p>	<p>“Skyting, drap og «svenske tilstan- der»”</p> <p>“Tilstandsrapport Sverige”</p> <p>“Njåstad: - Skrem- mende at Muham- med er mest popu- lært i Oslo”*</p> <p>“Svenske tilstander – og norske”*</p> <p>“Frykter Moham- mads utbredelse betyr bråk”</p> <p>“Brevet vi ikke har ventet på – Analyse helgeavisa”</p> <p>“Slik hisser mediene opp til svenske tilstander”</p> <p>“- Har ikke svenske tilstander”</p> <p>“Norsk redaktørfo- rening”</p> <p>“Listhaug møtte motbør på Holm- lia”*</p> <p>“31 pågrepet på Holmlia i november og desember”*</p> <p>“Listhaug: - Holmlia langt unna svenske tilstander”*</p> <p>“Politiet kan ikke drive brannsluk- king”</p> <p>“Holmlia-lærer langet ut mot List- haug: - Dårlig for- bilde”</p> <p>“- Man har handle altfor sent”</p> <p>“Politihogskolen til Holmlia”*</p> <p>“Krever løsninger for Holmlia”</p> <p>“Jakten på sannhe- ten om Holmlia”</p>	<p>“Trygdekon- toret – Se- songpremiere (1:8)”*</p> <p>“Svenske tilstander!”</p> <p>“En revy vi må snakke om”*</p> <p>“Disse kan bli årets revy 2018”</p> <p>“«Off label» mer brukt enn godkjente MS-medisiner – Medisinvalg i Sverige”*</p> <p>“Trenger vi bestandig å dekke Ku Klux Klan?”</p> <p>“Å hate med ord”</p> <p>“Hvor mye har vi til felles her i landet? Parallellsam- funn”*</p> <p>“Hvor er det blitt av yd- mykheten?”</p> <p>“Lover å knuse gjenge- ne hvis FRP havner i regje- ring”</p> <p>“Vender kappa i mot- vind”*</p> <p>“Imot norma- lisering av SD”</p> <p>“Forstår du ikke ordene «kidsa» bru- ker? Da kan denne være til hjelp”</p> <p>“Stående applaus til politikere i Hamar”</p>
--	--	--	-----------------------------------	---	---

				<p>“Ikke la Holmlia gå i Tøyen-fella”*</p> <p>“Sats på kulturmidler og kvalitetstilbud mot ungdomskriminalitet”</p> <p>“Holmlia-beboer: - Vi føler oss ikke trygge”</p> <p>“Redaksjonelt regnskap for NRK Østlandssendingen”</p> <p>“Ut mot æreskultur og hatretorikk”*</p> <p>“Drømmen om en leser”</p> <p>“Kan Listhaug ties i hjel?”</p> <p>“- Derfor skaper Listhaug så sterke reaksjoner”</p> <p>“Den siste utposten”*</p> <p>“Oslo «svenske» tilstander – Det er mulig vi ikke har svenske tilstander i Oslo. Det er imidlertid ikke så mye som mangler før vi er der”*</p> <p>“På hjertet”</p> <p>“Åtte Listhaug-skandaler vi ikke glemmer”*</p> <p>“Mannen bak Listhaugs kontroversielle Facebook-innlegg”</p> <p>“Listhaug-utspillene som fikk folk til å sette kaffen i hal-sen”</p> <p>“Romsås-tilstander”</p> <p>“Et liberalt fristed – ikke et menighetsblad”</p> <p>“Vi har fått for mange ikke-vestlige i vårt samfunn. Hilsen Socialdemo-</p>	<p>“Siv Jensens kuppede konferanse”</p> <p>“Mannskor”</p> <p>“Sofias verden”</p> <p>“Advarer mot polarisering”</p> <p>“Krim rett inn i stuen”</p> <p>“Jusprofessor kritisk til inkassobransjen: - Norge i verdenstoppen”*</p> <p>“Gjengmedlemmer i Young bloods har selskaper i byggebransjen”</p> <p>“Typisk norsk å være norsk”</p> <p>“En nasjonal strateg”*</p> <p>“Stykkevis og udelt negativt?”</p> <p>“Meningsmann”</p>
--	--	--	--	---	--

				<p>kratiet”</p> <p>“Vi føder ikke nok barn – Innvandrere utgjør nå over halvparten av folkeveksten i Fredrikstad”</p> <p>“Wara: - Jeg frykter svenske tilstander hvis vi ikke lykkes”*</p> <p>“Wara: - Oslo skal bli best i Europa på å hindre ungdomskriminalitet”*</p> <p>“- NRKs dekning av USA er notorisk dårlig”</p> <p>“Godt om norsk politi”</p> <p>vLik og del - Portrettet”*</p> <p>“Listhaug: - Folk er drittlei av sexmeldinger og #metoo”*</p> <p>“Ville fortsatt om han var statsråd”</p> <p>“Frp-topp etter Vestli-problemene: - Starten på «svenske tilstander»”</p> <p>“Justisministeren sender 30 nye politifolk til Groruddalen”*</p> <p>“Raymond Johansen: - Oslo er trygt”*</p> <p>“Oslo - den delte byen - Slik skal de stanse gjengene”</p> <p>“Noen glimt av Oslo-politiets voldsomme vinter og vår”</p> <p>“Oslo - den delte byen - Vestliforeldre starter aksjon for å trygge nærmiljøet”</p> <p>“Oslo - Den delte byen - 5. April stemte regjeringen</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>nei til å styrke politiet i «uro-bydeler»”</p> <p>“Raymond Johansen: - Gjengene skal knuses og oppløses”</p> <p>“Vold- og skyteepisoder i Oslo: Hastansetter nye politifolk”</p> <p>“Høyre-politiker mener Raymond Johansen (Ap) «bagatelliserer Oslo-volden»”</p> <p>“Natteravn-leder i Oslo-bydel: Har aldri fått kilotunge steiner kastet etter oss før”*</p> <p>“Ta gjengene!”*</p> <p>“VG svarer leserne”</p> <p>“Listhaug: - Støre er født med sølvskje i munnen”</p> <p>“Listhaug til frontalangrep på Støre og norsk innvandringspolitikk”*</p> <p>“Giske med stikk til Brann”</p> <p>“Her er Frp-toppene på buss-sightseeing på Oslo øst”*</p> <p>“Ungdom fra Holmlia og Groruddalen er lei av at områdene svartmales”</p> <p>“Forlatt av politi og politikere”*</p> <p>“Oslo-tilstander”*</p> <p>“Pengene bak gjengene må spores opp”</p> <p>“Skremt av utviklingen - Sylvi Listhaug: Vi kan ikke gå i svenskefellen”</p> <p>“Stein på stein”</p> <p>“Svenske tilstander i Oslo? Nei, men vi</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>må være på vakt”*</p> <p>“Nå er det blitt en norsk tilstand å rope «svenske tilstander»”</p> <p>“Ungdomsgjenger i Oslo”</p> <p>“Listhaug delte byen - og får SIAN-ros”*</p> <p>“Svenske tilstander, ja takk!”</p> <p>“Ikke tøm politiets verktøykasse”*</p> <p>“Statsministeren i gjengmøte på Stovner: - Det går feil vei”*</p> <p>“Velkommen til mitt Stovner, Frp”</p> <p>“Norske tilstander”</p> <p>“For lett å skylde på de andre”*</p> <p>“Ikke parker den bussen, Frp”</p> <p>“Sylvi Listhaug ble hedret som en dronning av sine egne”</p> <p>“- Mange har aldri vært på Stovner, og det er kanskje litt av utfordringen”</p> <p>“Elefanten på Vestli”*</p> <p>“Gi oss noen nyanser”</p> <p>“Barn, oppvekst og fattigdom - veien til «svenske tilstander»”*</p> <p>“Startet sin egen fritidsklubb”</p> <p>“Listhaug og sensasjonsjournalistiken”*</p> <p>“Har folk som ikke bor på Stovner, grunnlag for å snakke på vegne av oss?”</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>“Oslo øst må filmes i dagslys”</p> <p>“Stigmatisering hjelper ikke Oslos unge”</p> <p>“Religionsfrihet med begrensninger”</p> <p>“Trist og uverdigg flaggdebatt”</p> <p>“Trygghet for natteravner”</p> <p>“Ungdomsbråk i Oslo”</p> <p>“Steinkasterne”</p> <p>“Selv Frp tar avstand fra de mest frihetsfiendtlige tiltakene til regjeringen i Danmark, sier Magnus Marsdal”</p> <p>“Nattevaktene vil hjelpe unge i Grovuddalen – Vi starter nattevaktene for å unngå at ungdom gjør dumme valg”</p> <p>“Enkle løsninger på vanskelige utfordringer”*</p> <p>“Lei av politiets fotfølging”*</p> <p>“Alle kulturer er ikke like mye verdt”*</p> <p>“Gatearbeideren”</p> <p>“En spade er en spade - en gjeng er en gjeng”</p> <p>“Fremskutt våpenlagring i politibiler fungerer godt”</p> <p>“Politikere, gjenger og kriminalitet”*</p> <p>“Falsk opposisjon”*</p> <p>“Er mer trygd svaret på barnefattigdom og økte forskjeller?”</p> <p>“Vi vil ikke ha</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>svenske tilstander”</p> <p>“Aps løsninger på problemer de ikke tror på”</p> <p>“Sylvi Listhaug hardt ut mot politiet etter gjeng-avsløringen: - Deler av politiet har dysset ned problemene”*</p> <p>“Gjengproblemer i Oslo: - Gjengene skal tas”</p> <p>“- Listhaug har vært mer opptatt av sjokkerende utspill enn å ha oversikt over justisfeltet”</p> <p>“Politiet om Listhaugs utspill etter gjeng-avsløringene: - Hun fikk fyldig informasjon”*</p> <p>“Det store spillet om svarteper”*</p> <p>“Slik rekrutterer Young Bloods”*</p> <p>“Gjengproblemene på Holmlia: Dette er ikke «svenske tilstander»”*</p> <p>“Ikke svenske tilstander”*</p> <p>“Faktisk.no: Nei, Oslo-politiet ble ikke bygget ned økonomisk under den rødgrønne regjeringen”</p> <p>“Polarisert debatt skremmer mange vekk fra politikken - Raymond Johansen”</p> <p>“NRK og Anders Magnus hadde rett”</p> <p>“Om å trykke på knapper”</p> <p>“Et øye for detaljer”</p> <p>“Frp om Oslo-uroen: Innvandringspolitikk er en del av løsningen”*</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>“Slik vil FrP stoppe gjengene”*</p> <p>“Flyr gjerne elfly med Stordalen”</p> <p>“Varslerne ble ikke hørt – For tre år siden varslet fortvilte foreldre om at 12-13åringer solgte hasj for eldre kriminelle i Stovner bydel”</p> <p>“Gjermund Cappelen: - Jeg fortjener å sitte i fengsel for det jeg har gjort”</p> <p>“Ligner ikke mye på Trump”</p> <p>“Er du fra politiet, kan du dra til helvete!”*</p> <p>“Jeg hoppet i fallskjerm da jeg fylte 60”</p> <p>“Rødt er full av svovel”</p> <p>“Urimelig høye priser”</p> <p>“- De som kommer til Norge må bli en av oss – Det er en kjempeutfordring i vårt samfunn at barnevernet har et så dårlig rykte på seg innenfor innvandrerefamilier”</p> <p>“Oslobyrådet skjærer hodet av seg”</p> <p>“Kjør profitt på bilfritt”</p> <p>“Blir «Erna er fjerna»”*</p> <p>“Skeptisk til hybridfordeler”</p> <p>“Waras Oslo-frykt”*</p> <p>“Erna kunne vært tydeligere på miljø”</p> <p>“Rinkeby herdet meg”</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>“- Tar meg en runk hvis cannabis blir lovlig”</p> <p>“Fornektelse kan gi store problemer”</p> <p>“Vil ha et bilfritt sentrum”</p> <p>“Demokrati og ytringsfrihet vs. hatretorikk og rasisme”*</p> <p>“«Erna er hjerna»”</p> <p>“Giske er klar for det største comebacket siden Jesus”</p> <p>“Erna er som coca-cola”</p> <p>“Mange mennesker har fått det vanskeligere”</p> <p>“Islamdebatten er importert fra Sverige og Danmark”</p> <p>“Kampanjen mot Lan Marie har vært blant de styggeste i norsk politikk”</p> <p>“De smarte kjøpte elbil tidlig, suppegjøkene kjøper nå”</p> <p>“Slipp Trond Giske tilbake til politikken”</p> <p>“Giske har forspilt sin sjanse”</p> <p>“Bør avskaffe elbilfordeler”</p> <p>“Hvorfor hater jeg menn?”</p> <p>“Fjern all avgift på kjøp av bil”</p> <p>“- Sett en klar grense, Erna!”</p> <p>“Matprisene er én av flere grunner til å være EU-tilhenger”</p> <p>“Svenske tilstander er et fordommende begrep”</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>“Litt for ekstremt for meg med så bilfiendtlig politikk”</p> <p>“Tror på norsk suksess med flyvende biler”</p> <p>“For dårlig til å integrere”</p> <p>“Vi ønsker vel alle rimelige matvarepriser”</p> <p>“Norge bør satse på næringslivs-VM”</p> <p>“Erna kan bli den nye «landsmoderen»”</p> <p>“- Boligprisene kan ikke oppheve tyngdelovene”</p> <p>“Erna er klar, folkelig og usnobbete”</p> <p>“Norsk ungdom slåss mer i barene i Hellas”</p> <p>“Innvandringsdebatten direkte: Sverige er ikke et U-land på randen av krig”*</p> <p>“Listhaug: - Frps fortjeneste at vi ikke har svenske tilstander”</p> <p>“Norge har det laveste antallet asylsøkere på tjue år. Innvandring er likevel et stort tema, og i nabolandet Sverige fosser Sverigedemokratene fram. Onsdag besøkte de Arendalsuka”</p> <p>“Fra Arendal til Ankara”*</p> <p>“LESERINNLEGG: Svenske tilstander”*</p> <p>“Import av svenske skurker”</p> <p>“Riksadvokaten etter gjengmøte: - Langt unna svenske</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>tilstander”*</p> <p>“Advarer mot gryende gjengkultur”</p> <p>“Rapport fra Rinkeby - og Visby: Nordens mest fryktede torg”</p> <p>“Asfaltens puls”*</p> <p>“Hvorfor vi ikke har «svenske tilstander?»”</p> <p>“Ut mot «Sylvitilstander»”*</p> <p>“Sylvi Listhaugs parti til sterk reduksjon av innvandring?”*</p> <p>“Fem år med Listhaug i rikspolitikken”</p> <p>“Åpen lukkethet”</p> <p>“Intern strid om SD: Tybring-Gjedde krevde at Jimmie Åkesson skulle tale på Frps landsmøte”</p> <p>“For sent for Sverige”</p> <p>“Ble hyllet i amcarbyen”</p> <p>“Forsvarsverk”*</p> <p>“Den andre forklaringen”*</p> <p>“Kaos i folkhemmet”*</p> <p>“Zlaget i bakgården”</p> <p>“Riksadvokaten med gjengiltak: vil ikke ha det som i Sverige”</p> <p>“Setter sin lit til Stefan Löven – Bella Nujen følger valget i Sverige fra Molde”</p> <p>“Svenske tilstander i Oslo - kun fryktretorikk”*</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>“Runde knekkebrød, Volvo 240 og påstått fremmedfrykt”*</p> <p>“Raja: Listhaug advarer mot noe som aldri skjer i Norge”*</p> <p>“Sverige fortsetter som før etter valget - Svenske tilstander er bedre enn sitt rykte på norsk Facebook”</p> <p>“Innvandregjeng angrep pub i Oslo - se video”</p> <p>“Bråkete ungdom trenger åpne dører”</p> <p>“- Young bloods er svekket, men ikke permanent - Innenriks”</p> <p>“På innsiden av politiets kamp – Ny bok om gjengmiljøet i Oslo: Sterk indrejustis, vold, narkotikahandel og kidnappinger”</p> <p>“Bryter ned stereotypier med forestilling: - F*ck svenske tilstander”</p> <p>“Snakk med ungdommene Wara, ikke om dem - Integrering”*</p> <p>“Svenske tilstander”</p> <p>“- Jeg tror ikke på svenske tilstander, men på norske”</p> <p>“Østkantbølgen”</p> <p>“Hasjdepot lå i skogen bak barnehagen - Innenriks”*</p> <p>“Gjengene i Oslo blir mer og mer brutale og verre enn i Sverige”*</p> <p>“Mafiagjeng hvitvasker nark-penger i byggebransjen, ifølge ny bok”*</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>“Et steinkast fra Kolbotn – Ex-ØB-journalist med varsku om gjengmiljøet på Holmlia”*</p> <p>“Ei krass åtvaring”</p> <p>“La oss snakke sammen, rolig”</p> <p>“Kimen til gjengproblemet”</p> <p>“- Det var unødvendig å sparke politihunden, men politiet sparket først”</p> <p>“Svorske tilstander”</p> <p>“Holmlia-forfatter: De som har prøvd å advare har blitt møtt med anklager om rasisme”</p> <p>“Når ingen griper inn”*</p> <p>“Oslo er de mange knivers by – På kunstutstillinger i knivstikkerhovedstaden”</p> <p>“Forklarer hvorfor gjenger oppstår”</p> <p>“Ikke glem hvem som har hovedansvaret”</p> <p>“Er barnefattigdom årsaken til gjengproblemer? – Et helvete å gjøre noe når en først har fått en gjeng, sier fagfolk”*</p> <p>“Når du gang på gang blir fortalt at du er teit, dårlig eller kriminell, blir du gjerne rebelsk”</p> <p>“Det er kanskje lettere å være stolt når man har en villa med sjøutsikt”</p> <p>“Sylvi Listhaug: «Der andre tier»”</p> <p>“Balansert om gjengkriminalitet”</p>	
--	--	--	--	---	--

				“Tilstandsrapport” “Nyttårstale fra en som lytter”	
Antall	17	28	1	463	52
Totalt antall	45		464		52

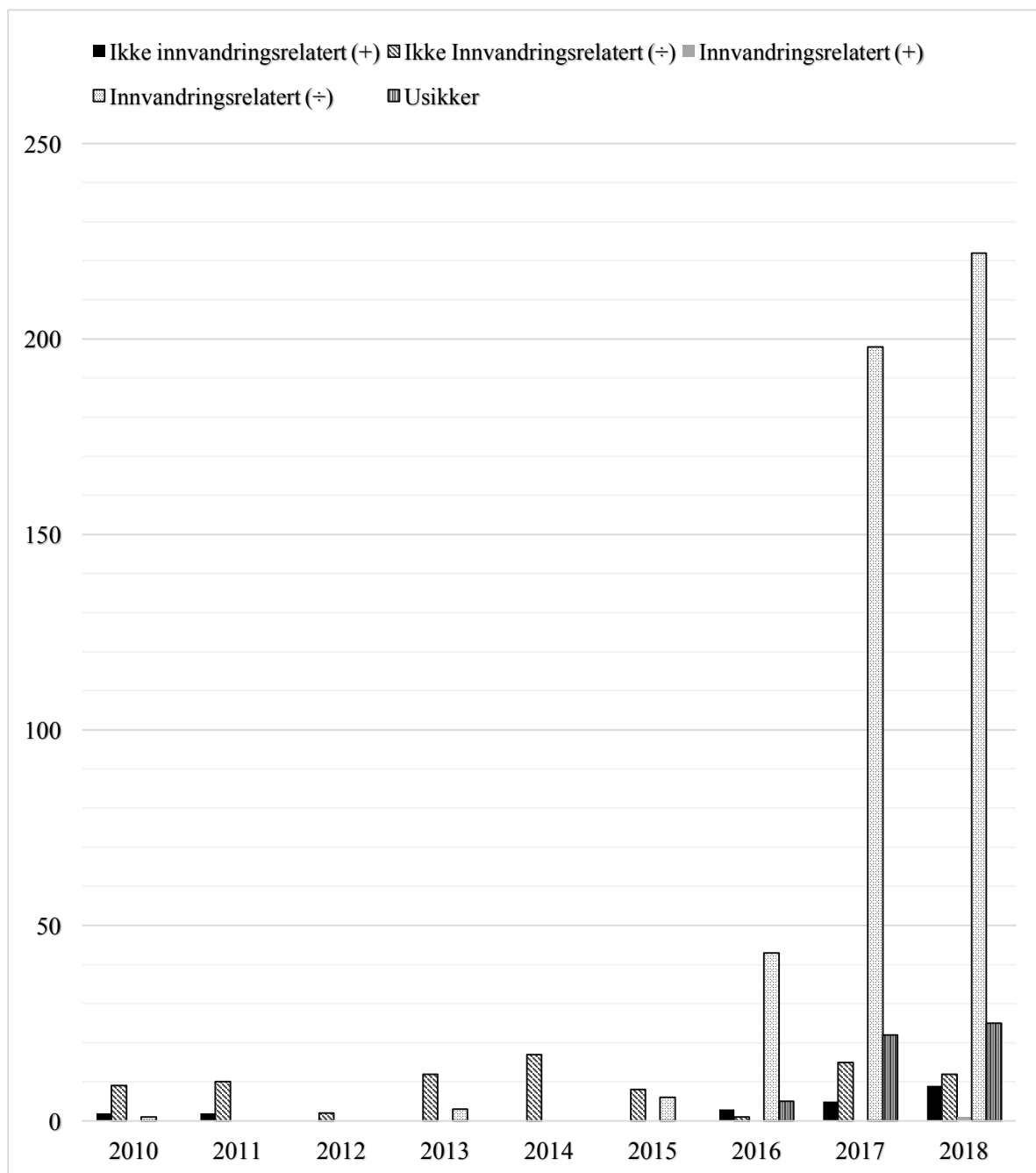
*Første publiserte nyhetsartikkel om saken, dupliseringer er fjernet. Det vil si nyhetsartikler med likt innhold publisert både i papiravis og nettavis i samme medium, eller av flere medier (hentet fra *Atekst Retriever*, 03. April 2019).

Vedlegg 6: Tabell 5

Tabell 5: Oversikt over antall nyhetsartikler med “svenske tilstander” og “Oslo” i de ulike kategoriene.

Års-tall	<i>Ikke innvandringsrelatert kontekst(+)</i>	<i>Ikke innvandringsrelatert kontekst(÷)</i>	<i>Innvandringsrelatert kontekst(+)</i>	<i>Innvandringsrelatert kontekst (÷)</i>	Usikker
2000	-	1	-	-	2
2001	-	1	-	-	-
2002	5	2	-	-	-
2003	2	9	-	-	-
2004	4	1	-	1	-
2005	3	8	-	-	-
2006	4	4	-	-	-
2007	-	1	-	-	-
2008	1	4	-	-	-
2009	4	8	-	3	-
2010	2	9	-	1	-
2011	2	10	-	-	-
2012	-	2	-	-	-
2013	-	12	-	3	-
2014	-	17	-	-	-
2015	-	8	-	6	-
2016	3	1	-	42	5
2017	5	15	-	198	22
2018	9	12	1	222	25
Antall	44	125	1	477	54

Vedlegg 7: Figur 2

Figur 2: Oversikt over antall nyhetsartikler med “svenske tilstander” og “Oslo” 01.01.2010–31.12.2018.

Vedlegg 8: Tabell 6

Tabell 6: Kategorisering av nyhetsartikler med “Svenske tilstander” + “Oslo” med innhold relatert til tre bestemte mediehendelser (Overskrift, ingress, avsender, dato).

Debatt om oppvekstmiljøet for barn og unge i indre Oslo (august 2016)	NRK-reportasje om gjenger i Oslo øst (mars 2017)	Steinkasting mot natteravnere i bydel Stovner (Slutten av april 2018– slutten av mai 2018)
<p>“Listhaug vil ta grep om oppvekstmiljøet i indre Oslo”*</p> <p>«Ungdomskriminaliteten på Grønland i Oslo bekymrer innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug (Frp). Hun vil diskutere saken med Oslo-ordføreren»</p> <p><i>NTBtekst, 27.08.2016.</i></p>	<p>“Gjenger i Oslo: Ungdom har pistoler og barn selger hasj”</p> <p>«I enkelte bydeler i hovedstaden er gjeng-situasjonen verre enn på mange år, ifølge kilder. – Kidsa går med gønnere, bokstavelig talt, sier et gjengmedlem til NRK. Nå frykter foreldre og ungdommer svenske tilstander i Oslo øst»</p> <p><i>NRK, 11.03.2017.</i></p>	<p>“Frp-topp etter Vestli-problemene: - Starten på «svenske tilstander”</p> <p>«Forrige helg ble natteravnene utsatt for to ubehagelige hendelser på kort tid. Frp-politiker Himanshu Gulati mener dette vitner om en negativ trend i Oslo. Ap-politiker Jan Bøhler skylder på regjeringen»</p> <p><i>VG, 29.04.2018.</i></p>
<p>“Politimesteren: - Bør ikke ha store konsentrasjoner av innvandrere i byene”*</p> <p>«Politimester Hans Sverre Sjøvold sier at dersom innvandrere bosettes mer spredt, vil det gi mindre gjengkriminalitet på Grønland og Tøyen i Oslo»</p> <p><i>NRK, 27.08.2016.</i></p>	<p>“NRK-reportasje om skummel kriminalitet i Oslo øst skaper sterke reaksjoner”</p> <p>«Kjent forfatter og journalist reagerer sterkt på dagsrevyen-innslag som sier at opptil halvparten av ungdommer i deler av Oslo øst ruser seg på hasj»</p> <p><i>Vårt Oslo, 11.03.2017.</i></p>	<p>“Justisministeren sender 30 nye politifolk til Groruddalen”*</p> <p>«Det vil innen kort tid komme 30 nye politifolk til Groruddalen i Oslo, opplyser justisministeren. Det skjer etter nok en helg med uro i området»</p> <p><i>NTBtekst, 29.04.2017.</i></p>
<p>“Kriminolog etterlyser langsiktig satsing mot ungdomskrim”</p> <p>«Tett oppfølging over lang tid. Det er oppskriften for å hjelpe ungdom som er i ferd med å skli ut, ifølge kriminolog Elisabeth Myhre Lie. Grønland i Oslo kan komme til å miste nettopp et slikt tilbud fra neste år»</p> <p><i>NTBtekst, 29.08.2016.</i></p>	<p>“Det er ikke svenske tilstander i Oslo øst”</p> <p>«Dagsrevyens reportasje om gjengkriminalitet overdriver, men viser også problemer som ikke må gjemmes bort»</p> <p><i>NRK, 13.03.2017.</i></p>	<p>“Raymond Johansen: - Oslo er trygt”*</p> <p>«Oslos byrådsleder Raymond Johansen er lei av at folk bruker «svenske tilstander» for å beskrive Oslo. Han mener det bare gjør jobben med å trygge byen vanskeligere»</p> <p><i>VG, 30.04.2018.</i></p>
<p>“Listhaug vil samarbeide med Amundsen for å rydde opp på Grønland”</p> <p>«Ber byrådsleder Raymond Johansen (Ap) om et møte for å diskutere utfordringene i området»</p> <p><i>Dagbladet, 29.08.2016.</i></p>	<p>“Oslo øst er en nasjonal slagmark”</p> <p>«Jada, vi må tørre og snakke om problemene. Men det betyr ikke at vi kan si hva som helst»</p> <p><i>Aftenposten, 14.03.2017.</i></p>	<p>“Oslo – den delte byen – slik skal de stanse gjengene”</p> <p>«Justisminister Tor Mikkel Wara omtaler situasjonen i Groruddalen som uakseptabel. (Dagbladet): Den siste tiden har meldingene kommet på løpende bånd»</p> <p><i>Dagbladet, 30.04.2018.</i></p>

<p>“Ap-Raymon: - Listhaug sitter ikke på verktøykassen”</p> <p>«Byrådslederen i Oslo inviterte halve regjeringen til møte etter bekymringsmelding fra Sylvi Listhaug. (Dagbladet): Sylvi Listhaug (Frp) tok turen til gamle trakter på Grønland i Oslo forrige lørdag»</p> <p><i>Dagbladet, 20.08.2016.</i></p>	<p>“Mytenes landskap”</p> <p>«Det kan virke som om NRK har vært på reportasjereise i mytenes landskap»</p> <p><i>Agendamagasinet, 14.03.2017.</i></p>	<p>“Noen glimt av Oslo-politiets voldsomme vinter og vår”</p> <p>«Twitter dokumenterer en tøff vår. Oslo-politiet har hatt en tøff vår. Det har vært flere skyteepisoder og hendelser der både natteravnere og politipatruljer har blitt angrepet av gjengere»</p> <p><i>Politiforum, 30.04.2018.</i></p>
<p>“Politisk uvilje mot kombinasjonen mellom høye konsentrasjoner med innvandrere og kriminalitet”</p> <p>«Lørdag 27. August på Lørdagsrevyen hadde NRK et innslag om gjengkriminalitet i Oslo, nærmere bestemt i området rundt Grønland bydel»</p> <p><i>Dagen, 31.08.2016.</i></p>	<p>“NRK i drabantbytåka”</p> <p>«Debat: Er et par anonyme hasjrøverkere mer troverdige enn forskningsrapporter når NRK drar på reportasjetur til Oslos drabantbyer?»</p> <p><i>VG, 14.03.2017.</i></p>	<p>“Oslo – den delte byen – Vestliforeldre starter aksjon for å trygge nærmiljøet”</p> <p>«Oslos byrådsleder Raymond Johansen (Ap) mener at hovedstaden svartmales. Nå starter Vestliinnbyggerne med morgenaksjon, med smil og kaffe»</p> <p><i>Dagbladet, 30.04.2018.</i></p>
	<p>“NRKs parallellsamfunn”*</p> <p>«Det er nok av problemer her i verden. Man trenger ikke finne på flere»</p> <p><i>Dagsavisen, 14.03.2017.</i></p>	<p>“Oslo – den delte byen – 5. april stemte regjeringen nei til å styrke politiet i «uro-bydeler». I går lovte de 30 nye politifolk til Vestli”</p> <p>«Nylig stemte regjeringspartiene ned et forslag om å styrke politiet for å bekjempe gjengkriminalitet i utsatte bydeler. Nå vil justisministeren likevel sette inn ekstra ressurser»</p> <p><i>Dagbladet, 30.04.2018.</i></p>
	<p>“- NRK presenterer følelser som fakta”</p> <p>«Som født og oppvokst på Furuset i Groruddalen har jeg alltid vært – og er fortsatt – fascinert av gjenger og ungdomskultur. Dette har blitt gjen-speilet gjennom flere av mine journalistiske arbeider»</p> <p><i>Kampanje, 14.03.2017.</i></p>	<p>“Raymond Johansen: - Gjengene skal knuses og oppløses”</p> <p>«Byrådslederen framholder at Oslo er en trygg by å bo i, men at han tar folks frykt på alvor»</p> <p><i>Dagsavisen, 30.04.2018.</i></p>
	<p>“«Ungdom har pistoler og barn selger hasj»: - Politiet kjenner seg ikke igjen i NRKs virkelighetsoppfatning”</p> <p>«Avsnittsleder Jarle Kolstad ved forebyggende i Oslo Øst mener at NRK blander sammen problemstillinger til et bilde som blir feil»</p>	<p>“Vold- og skyteepisoder i Oslo: Hasteansetter nye politifolk”</p> <p>«Politiet er bekymret for kriminelle nettverk som aktivt verver ungdommer ned i 16-årsalderen til å selge og frakte narkotika. Flere skyteepisoder i Oslo den siste tiden har fått politikere til å slå alarm»</p> <p><i>VG, 30.09.2018.</i></p>

	<p><i>Nettavisen, 14.03.2017.</i></p>	
	<p>“Nyheter er ikke så falske som mange innbiller seg”</p> <p>«De fleste ganger folk roper ”falske nyheter” mener de egentlig vinklinger de ikke liker. AUSTIN, TEXAS (Nettavisen): Både i USA og i Storbritannia har de fleste fagfolk sluttet å bruke begrepet ”falske nyheter”»</p> <p><i>Nettavisen, 14.03.2017</i></p>	<p>“Høyre-politiker mener Raymond Johansen «bagatelliserer» Oslo-volden”</p> <p>«Eirik Lae Solberg (H) er bekymret for utviklingen av kriminelle ungdomsgjenger, og mener byrådslederen «bagatelliserer en alvorlig situasjon». Raymond Johansen mener Lae Solberg har «frekkhetens nådegave»»</p> <p><i>VG, 30.04.2018.</i></p>
	<p>“- Vi bor på Mortensrud, i Oslo, ikke i et parallellsamfunn. Vi snakker om fremtidens arbeidstakere, om naboene våre, fremtidens mammaer og pappaer”</p> <p>«Erfarne ungdomsarbeidere i Oslo sentrum, øst og sør med store nettverk reagerer sterkt på bildet Lørdagsrevyen tegner av ungdom»</p> <p><i>Vårt Oslo, 15.03.2017.</i></p>	<p>“Natteravn-leder i Oslo-bydel: Har aldri fått kilotunge steiner kastet etter oss før”*</p> <p>«For en drøy uke siden ble natteravnene på Vestli angrepet av en gruppe ungdommer. – Disse har krysset en linje, som ikke skulle vært krysset, mener natteravn Annstein Garnes»</p> <p><i>VG, 30.04.2018.</i></p>
	<p>“Når Aftenposten velger side i kampen om innvandring”</p> <p>«Aftenpostens Oslo-kommentator har satt et foreløpig lavmål i debatten om Dagsrevyens Oslo Øst reportasje»</p> <p><i>Aftenposten, 15.03.2017.</i></p>	<p>“Leder: Ta gjengene!”*</p> <p>«Nei, det er ikke «svenske tilstander» i Groruddalen og Oslo sør. Men det kan bli det»</p> <p><i>VG, 01.05.2018.</i></p>
	<p>“- NRK, flytt til Søndre Nordstrand”*</p> <p>«Debatten om østlige/sørliche bydeler i Oslo har rast etter NRKs reportasje om gjenger i Oslo. SØNDRE NORDSTRAND: På sosiale medier og i pressen har folk latt seg provosere av reportasjen som mange betegner som lite nyansert og tendensiøs»</p> <p><i>Nordstrands blad, 15.03.2017.</i></p>	<p>“Listhaug: Støre er født med sølvskje i munnen”</p> <p>«I sin 1. Mai tale sier Sylvi Listhaug at Frp er på arbeidernes side»</p> <p><i>NRK, 01.05.2018.</i></p>
	<p>“NRK klages inn til K-rådet for Oslo Øst-reportasje”</p> <p>«Lørdag publiserte NRK saken Gjenger i Oslo: Ungdom har pistol og barn selger hasj, som også var tema i Dagsrevyen samme dag. I saken refereres det kilder som hevder at gjeng-situasjonen i enkelte</p>	<p>“Listhaug til frontalangrep på Støre og norsk innvandringspolitikk”*</p> <p>«I en tale 1. Mai advarer Frp-politiker Sylvi Listhaug norske arbeidere mot svak innvandringspolitikk. Samtidig gikk hun til angrep mot Ap-leder Støre»</p>

	<p>bydeler i hovedstaden er verre enn på mange år»</p> <p><i>Kampanje</i>, 15.03.2017.</p>	<p><i>NTBtekst</i>, 01.05.2018.</p>
	<p>“Hege Ulstein og paralleller”</p> <p>«Hege Ulstein stoler mest på statistikk»</p> <p><i>Dagsavisen</i>, 16.03.2017.</p>	<p>“Her er Frp-toppene på buss-sightseeing på Oslo øst”*</p> <p>«De siste månedene har det oppstått en rekke uønskede hendelser på Oslo øst. Derfor ønsket Fremskrittspartiet å oppleve østkanten selv på kveldstid»</p> <p><i>Tv2</i>, 01.05.2018.</p>
	<p>“«Svenske tilstander» på Oslo øst?”</p> <p>«NRK dro til Oslo øst og ble skremt. Kanskje burde de ha jobbet litt mer med denne saken?»</p> <p><i>NRK</i>, 16.03.2017.</p>	<p>“12 Frp-politikere dro ut med buss for å se på «svenske tilstander i Oslo». Dette møtte dem”</p> <p>«- De siste månedene har vi opplevd å bli fratatt det å kunne gå fra t-banen uten å se oss over skuldra»</p> <p><i>Dagbladet</i>, 01.05.2018.</p>
	<p>“Urovekkende rapport fra Oslos verste østkant”</p> <p>«Det er fortsatt skremmende forskjeller mellom Oslo øst og Oslo vest. NETTAVISEN mener: NRKs rapport fra gjengmiljøene i Oslo øst var dramatisert. Men det forhindrer ikke at det er store og bekymringsfulle forskjeller i hovedstaden»</p> <p><i>Nettavisen</i>, 16.03.2017.</p>	<p>“Ungdom fra Holmlia og Grorudalen er lei av at områdene svartmales”</p> <p>«Sara Zahid (21) fra Holmlia og Enis Kastri (19) fra Grorud føler seg begge trygge i Oslo. De mener media og politikere bidrar til å skape et dårlig inntrykk av områdene»</p> <p><i>VG</i>, 01.05.2018.</p>
	<p>“Mer debatt om Dagsrevyen”*</p> <p>«- I stedet for en faktabasert reportasje, har Dagsrevyen laget en dokumentar som tar i bruk alle triksene i boka. Slik at det skal se mest mulig skummelt ut, skriver Nettavisens nyhetsredaktør Erik Stephansen»</p> <p><i>Nettavisen</i>, 16.03.2017.</p>	<p>“Forlatt av politi og politikere”*</p> <p>«Truet: Natteravn Annstein Garnes på Vestli har bedt om voldsalarm etter trusler. Han reagerer på at byrådsleder Raymond Johansen kaller Oslo ”trygt”»</p> <p><i>Klassekampen</i>, 02.05.2018.</p>
	<p>“Politiet mener NRK-reportasje gir feil bilde”</p> <p>«NRK har sammenblandet vold, rusmisbruk og gjengproblematikk til en virkelighet som blir feil, mener Jarle Kolstad i Oslo-politiet. NRK har senere beklaget faktafeil i saken»</p>	<p>“Oslo-tilstander”*</p> <p><i>Dagsavisen</i>, 02.05.2018.</p>

	<i>Utrop, 16.03.2017.</i>	
	<p>“Dagsrevyen og Anders Magnus presenterer Oslos østkant”</p> <p>«Nylig fortalte NRK Dagsrevyen historien om et mystisk sted kalt Oslo øst, hvor 100 kriminelle gjenger har fått fotfeste, halvparten bruker hasj og en fjerdedel selger dop. Her er det svenske tilstander og parallellsamfunn»</p> <p><i>Vårt Oslo, 16.03.2017.</i></p>	<p>“Pengene bak gjengene må spores opp”</p> <p><i>Aftenposten, 02.05.2018.</i></p>
	<p>“Østens mystikk”</p> <p>«NRK Dagsrevyens reportasje fra Oslo øst, med utgangspunkt i en konkret gjeng på Søndre Nordstrand, tegner et dystert bilde av flere bydel-er, fullt av narkotikasal- og våpen og sosiale problemer. Her er noen tall til å fylle ut bildet»</p> <p><i>Morgenbladet, 17.03.2017.</i></p>	<p>“Skremt av utviklingen – Sylvi Listhaug: Vi kan ikke gå i svenskefellen”</p> <p>«Drammen (VG) Fremskrittspartiets tidligere justisminister har gått over til Helse- og omsorgsdepartementet, men snakket mye om innvandringspolitikken i sin 1. mai-appell i Drammen»</p> <p><i>VG, 02.05.2018.</i></p>
	<p>“Mer vold blant unge i Oslo”*</p> <p>«Politiet melder om mer vold blant barn og unge i Oslo. Volden er blitt grovere, og den rammer yngre barn enn tidligere»</p> <p><i>NTBtekst, 17.03.2017.</i></p>	<p>“Stein på stein”</p> <p><i>Vårt land, 02.05.2018.</i></p>
	<p>“Jakten på parallellsamfunn”</p> <p>«Vi er ikke nødvendigvis på vei mot ”svenske tilstander” i Oslo, men parallellsamfunnene er her og har eksistert lenge»</p> <p><i>Minervanett, 17.03.2017.</i></p>	<p>“Svenske tilstander i Oslo? Nei, men vi må være på vakt”*</p> <p>«Natteravner som steines, og skyting på en pizzarestaurant. Den siste tids utvikling i Groruddalen har fått mange til å bekymre seg. Er vi i ferd med å få svenske tilstander i hovedstaden?»</p> <p><i>VG, 02.05.2018.</i></p>
	<p>“Svenske tilstander”*</p> <p>«Redaktør og forfatter Åsa Lindborg føler seg ikke truffet av kritikken som sier at i Sverige tør ikke journalister snakke om innvandring»</p> <p><i>Aftenposten, 18.03.2017.</i></p>	<p>“Nå er det blitt en norsk tilstand å rope «svenske tilstander”</p> <p>«Det er mulig å kalle en spade for en spade uten å med viten å vilje gjøre en spade til en gravemaskin»</p> <p><i>Dagbladet, 02.05.2018.</i></p>
	<p>“Ikke like ille som i Sverige”</p>	<p>“Ungdomsgjenger i Oslo”</p>

	<p>«Mazyar Keshvari (Frp) mener det finnes parallellsamfunn i bydelen han vokste opp i, men vil ikke svartmale Oslo øst»</p> <p><i>Klassekampen</i>, 18.03.2017.</p>	<p>«Ungdommene lever i konstant kulturkrasj og identitetskamp. Problemene knyttet til ungdomsgjenger i Groruddalen er et sårt tema»</p> <p><i>Nettavisen</i>, 02.05.2018.</p>
	<p>“Ukens snakkis: Har NRK dreid til høyre?”</p> <p>«Det er ikke lenger høyresiden, men venstresiden og multikulturalismens fanebærere som skriver klager til Kringkastingrådet»</p> <p><i>Minervanett</i>, 18.03.2017.</p>	<p>“Listhaug delte byen – og får SIAN-ros”*</p> <p>«”LEVE LISTHAUG-LINJEN”: Det var beskjeden tilreisende fra Demokratene og Stopp islamiseringen av Norge ga Sylvi Listhaug i Drammen – trykket på en t-skjorte ”med kristenkorset riktig vei”»</p> <p><i>Dagsavisen</i>, 03.05.2017.</p>
	<p>“- Jeg tok bussen fra Holmlia, og ingen prøvde å rane eller skyte meg”</p> <p>«På torsdag var jeg på mitt første bydelsutvalgsmøte i Søndre Nordstrand. Etter møtet tok jeg bussen fra Holmlia til sentrum. Det var ingen som prøvde å rane eller skyte meg, ei heller noen barn som prøvde å selge meg hasj»</p> <p><i>Vårt Oslo</i>, 18.03.2017.</p>	<p>“Ikke tom politiets verktøykasse”*</p> <p>«Uroen og den gjengrelaterte kriminaliteten i Groruddalen og Oslo sør har mange og sammensatte forklaringer. Det er også et eksempel på politikkområder som kolliderer»</p> <p><i>VG</i>, 03.05.2018.</p>
	<p>“SI DET I VG: «Det er to vinklinger som gjelder: Groruddalen som multikulturell idyll eller Groruddalen som et slags skrekkabinett over mislykket integreringspolitikk. Begge vinklingene er feil»”*</p> <p>«Klart det er problemer å ta tak i på Oslo øst. Men vi er fortsatt stolte av å komme fra Groruddalen»</p> <p><i>VG</i>, 19.03.2017.</p>	<p>“Statsministeren i gjengmøte på Stovner: - Det går feil vei”*</p> <p>«Statsminister Erna Solberg og justisminister Tor Mikkel Wara ble i dag orientert om kriminaliteten på Oslo øst av Stovner-politiet»</p> <p><i>Dagbladet</i>, 03.05.2018.</p>
	<p>“Vil ha flere politifolk i Oslo”</p> <p>«Bekymret: Byrådsleder Raymond Johansen vil ha mer ressurser til politiet i Oslo. Han er bekymret over volden og gjengmiljøet i hovedstaden, men avviser at det finnes bydel med parallellsamfunn»</p> <p><i>Klassekampen</i>, 20.03.2017</p>	<p>“Velkommen til mitt Stovner, Frp”</p> <p>«Dette er sannheten om nrområdet mitt»</p> <p><i>Agendamagasinet</i>, 03.05.2018.</p>
	<p>“I Groruddalen har vi lært å snakke om problemene”</p>	<p>“Norske tilstander”</p>

	<p>«Tre grep for et bedre Oslo: Mer penger for å bekjempe gjengkriminalitet, tiårssatsing i Oslo Sør og bedre oppfølging av dem som faller ut av videregående»</p> <p><i>Aftenposten, 20.03.2017</i></p>	<p>«Kriminalitet – Det er de kjedelige tingene som virker, insisterer byrådsleder Raymond Johansen. Men han tror et drastisk dansk tiltak kan få has på ungdomskriminaliteten»</p> <p><i>Morgenbladet, 04.05.2018.</i></p>
	<p>“Forsker: - Påstanden om svenske tilstander i Oslo er betydelig overdrevet”</p> <p>«Men det er en kjensgjerning at bydelen de unge vokser opp i, har noe å si for hvilke utdanningsvalg de tar senere i livet»</p> <p><i>Forskning.no, 21.03.2017.</i></p>	<p>“Ikke parker den bussen, Frp”</p> <p>«12 Frp-politikere dro nylig på busstur for å se på «svenske tilstander» i Oslo, med bakgrunn i deres bekymring for ungdomskriminaliteten enkelte forsteder i Oslo. Dagbladet var med på delegasjonen på ”sightseeingen”»</p> <p><i>Dagbladet, 04.05.2018.</i></p>
	<p>“- Et tilsvarende til digital høyre radikalisme”</p> <p>«I går ble antirasistisk.no lansert. Sent, men godt, er tonen fra leder i Antirasistisk senter, Rune Berglund Steen. Nettstedet ble lansert FNs dag mot rasisme, 21. Mars, med slippfest og debatt»</p> <p><i>Utrop, 22.03.2017.</i></p>	<p>“Mange har aldri vært på Stovner, og det er kanskje litt av utfordringen”</p> <p>«Foreløpig er det ingen ”svenske tilstander” i bydel Stovner, mener forfatter Ståle Økland. – Men vi har ingen garanti for at vi ikke vil oppleve slike tilstander i fremtiden»</p> <p><i>Aftenposten, 05.05.2018</i></p>
	<p>“Der Jan Böhler trengs”</p> <p>«Du kan aldri ta Groruddalen ut av Jan Böhler. Trolig kan du ikke ta Jan Böhler ut av Groruddalen heller»</p> <p><i>Morgenbladet, 25.03.2017.</i></p>	<p>“Leder: Elefanten på Vestli”*</p> <p><i>Dagbladet, 05.05.2018.</i></p>
	<p>“Norske tilstander”</p> <p>«Oslo-politiet er bekymret over volden blant stadig yngre. Ungdommene er lut lei av å bli stemplet som gangstere»</p> <p><i>Aftenposten, 25.03.2017.</i></p>	<p>“Leserbrev: Barn, oppvekst og fattigdom – veien til «svenske tilstander»”*</p> <p><i>Tidens krav, 05.05.2018.</i></p>
	<p>“- Et stort gap til «svenske tilstander»”</p> <p>«- Vi jobber trygt over hele byen, men vi har utfordringer, vi skal ikke skjønne situasjonene, sier politiet»</p> <p><i>TV2, 26.03.2017.</i></p>	<p>“Startet sin egen fritidsklubb”</p> <p>«Verdifull: - En fritidsklubb løser ikke alt, men hvis den redder liv, så er det mye i seg selv, sier rapperen Nalband (19)»</p> <p><i>Klassekampen, 07.05.2018.</i></p>

	<p>“Fakta holder om Oslo øst”</p> <p>«Et så fortegnat bilde som NRK gir, stigmatiserer hver femte Osloborger»</p> <p><i>Aftenposten, 27.03.2017.</i></p>	<p>“Listhaug og sensasjonsjournalistikken”*</p> <p>«Det kan ikke gå bra når vaktbikkja er en puddel»</p> <p><i>Dagsavisen, 08.05.2018.</i></p>
		<p>“Si ;D Har folk som ikke bor på Stovner, grunnlag for å snakke på vegne av oss?”</p> <p>«I 16 av mine snart 18 år har jeg bodd her – og aldri opplevd eller vært vitne til noe skremmende»</p> <p><i>Aftenposten, 08.05.2018.</i></p>
		<p>“Oslo øst må filmes i dagslys”</p> <p>«Jeg gjemte kameraet i sekken da jeg skulle lage reportasje fra Grønland. Journalister før meg har ødelagt tilliten»</p> <p><i>Journalen, 09.05.2018.</i></p>
		<p>“Stigmatisering hjelper ikke Oslos unge”</p> <p>«Å se på ungdommer som problemer tåkelegger for det som bør være kjernen i debatten om Oslo øst»</p> <p><i>NRK, 11.05.2018.</i></p>
		<p>“Leder: Trygghet for natteravner”</p> <p>«Alle er enige om at det er feigt å angripe frivillige natteravner. Det som haster er å bli enige om hvordan vi kan forhindre at det skjer»</p> <p><i>Fædrelandsvennen, 22.05.2018.</i></p>
		<p>“Ungdomsbråk i Oslo”</p> <p>«Det er vold og skyting i enkelte ungdomsmiljø i Oslo. Dette er ikke nytt, og det er tegn på at noe ikke er bra. Sosial ulikhet har sine konsekvenser»</p> <p><i>Dagsavisen, 22.05.2018.</i></p>
		<p>“Leder: Steinkasterne”</p> <p><i>Brønnøysund Avis, 23.05.2018.</i></p>

		<p>“Nattevaktene vil hjelpe unge i Groruddalen – Vi starter nattevaktene for å unngå at ungdom gjør dumme valg”</p> <p>«Veien fra rampestreker til å selge dop eller gjøre andre kriminelle handlinger kan bli altfor kort. Derfor starter Nattevaktene opp sitt arbeid i Groruddalen i helga»</p> <p><i>Dagbladet, 24.05.2018.</i></p>
		<p>“Enkle løsninger på vanskelige utfordringer”*</p> <p>«Vi trenger ikke anti-gangster rap eller flere bussturer»</p> <p><i>Dagbladet, 25.05.2018.</i></p>
		<p>“Minoritetsungdom i Oslo forteller om overdreven maktbruk, mangleie og «rasistbøter»: lei av politiets fotfølging”*</p> <p>«Misnøye: Organisasjon slår alarm om lav tillit mellom politi og minoritetsungdom. Awo Adulqadir vil ha dialog for å unngå svenske tilstander»</p> <p><i>Morgenbladet, 31.05.2018.</i></p>

*Første publiserte nyhetsartikkel om saken, det vil si at dupliseringer er fjernet. Det vil si nyhetsartikler som er publisert både i papiravis og på nett i samme medium, eller av flere medier (Hentet fra *Atekst Retriever* 03. april 2019)